I. B. PORTÆ NEAPOLITANI PHYSIOGNOMONIÆ COELESTIS LIBRI SEX.

ROTHOMAGI,
Sumptibus IOANNIS BERTHELIN
Bibliopolæ.

M. DC. L.

PROOEMIVM.

QVantum apud omnes gentes, omnibusque temporibus diuinationum artes semper præstiterint, argumento sunt tot libri à præstantissimis vndequáque viris, tum antiquis, tum recentioribus, Græcis, Latinis, & Arabibus descripti: Inter quas ars, quæ ex syderum natura, positûque futurarum præscientiam rerum sortitur, præfulsit, vtpote, quæ certioribus demonstrationibus præ omnibus subnixa videretur. Ipse ab ineunte pueritia adeo feruenti desiderio ad eam perdiscendam ferebar; satis enixe curioseque eius secreta peruestigando, vt huic scientiæ me totum emanciparem. At postquam summorum procerum jussu è catholicorum scientiis sublata est, quanto eam prius ardore conquisieram, tanto postea toto animo exhorrui, & ex mente eliminaui. Cúmque alio iudicio examinarem, quam prius didiceram; tandem comperi Astrologiam non nisi fictam & imaginariam esse scientiam, & quicquid veri in ea esset, non nisi ex sola & mera Physiognomonia esset, sed ab eius scriptoribus, vt eam magnifacerent, & hominibus gratificarentur, inter sydera centuriata est, vtpote ad cælestes influxus, & nobiliores causas sublata, cælestior, & diuinior

ſcientia cenſeretur. Cctra hanc Aſtrologiam multi non dilutæ, aut vulgaris authoritatis viri inceſſerunt, ſuáſque ingenij vires exacuerunt; ſed meo quidem judicio ſupiniori diligentiâ & perſpicacitate; quippe minime ſcopum attigerunt: nam dum cælorum influxus auellere conantur, non diuinationis cauſas, ſed cæleſtium orbium motus, & ſyderum progreſſus ignorantiam aſtruunt, ob id à præſtantiſſimis Mathematicis, & Philoſophis ſatis euigilate reſponſum eſt. Nos vero Aſtrologiæ inanitatem alio modo deſtruere conati ſumus: nam quod ipſi nil eſſe dicant, quod planetariæ non ſubjicerent poteſtati, nos elementariis qualitatibus, quibus hominis corpus conſtituitur, famulari dicimus. Aiunt enim, qui Iouiam præfecturam ſortiti ſunt; ſunt albi cum quadam coloris commendatione, capillitij mediocris, nigris oculis, ac bene magnis ac venerabilis formæ, moribus decorati, magno animo, magnáque appetentes, & qui ad magnos actus ſemper inſtentur, nobilis, glorioſus, & in geſtis imperioſus, lætus, & ſimilia. Sed quæ ipſi ſyderibus, quibus vnumquemque noſtrum emancipari dicunt, & inde formæ, morum, & fortunæ benignitatem, nos è qualitatibus euenire dicimus: nam imperat ei qualitas calida & humida, veluti aërea & ſanguinea, & qui huiuſmodi temperaturam ſortiuntur, & ſimilem formam & mores conſequuntur, vt in noſtra humana Phyſiognomonia ſatis dilucide diſputatum eſt. Mitto quod ſi hominum mores, & formas veſtigentur, ex quibus formentur, clariſſime eorum coarguitur fallacia; nam ex paren-

tum ſanguinis qualitate, quæ ſeminio præeſt, concipitur fœtus in materno aluo, & poſt quadraginta dies aduenit ſpiritus, taléſque mores ſortietur homo, quales embryonis temperies largitur. Quid igitur genitalis hora cum fœtu, ſi mores octo fere menſibus prius contracti erant? Et quia id tempus ignotum, neſcio quid de analogia & conuenientia blaterant inter ſeminis caſum, & è materna aluo egreſſum, cum nulla inter hæc tempora intercedat ſymboleitas. Addidimus præterea non inutilem doctrinam, quomodo Aſtrologi id, quod longis temporum curriculis, variiſque experimentis didicerint, vnico intuitu oculos in cœlum ſuſtollendo, ſyderáque contemplando addiſcere potuerant: quippe ex eorum Phyſiognomonia, colore, motu, quantitate, pulchritudine & deformitate dilucide cognoſcuntur. Iouium, ac Venereum ſydus peramœno, ac iucundo fulgore coruſcans, cœleſtì claritate adeo præcellit, vt naturæ majeſtatem quandam præſignet; perſimiles effectus ſpondet, venuſtos & auguſtos homines reddit, vitam glorioſam, ſplendorem, & perennes opes largitur, & ob id ſalutare ſydus dictum. Contra Saturnium, quia fœdo, luridoque pallore liueſcit, qui oculos lancinans, melancholicos, eiuſque morbi alumnos obnoxios viros reddit. Martium, horrificum ſydus & minax, rubentes homines, iracundos, ſanguinarios, prælia, lepram, & feros lichenes pollicetur, aduerſa infœliciáque dicta, quæ omnia latius vniuerſo opere demonſtrabuntur: Nos primo hoc libro planetarum

phyſiognomoniam deſcribemus, & quos mores, morbos, magiſtratus, & fortunas præſtent : & quomodo ex eorum aſpectibus cognoſci poßint, & hæc omnia non ſyderum influxu, ſed ex ipſis elementorum qualitatibus manare.

INDEX CAPITVM.

LIBRI I.

LIBRI II.

LIBRI III.

LIBRI IV.

LIBRI V.

LIBRI VI.

FINIS.

IOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOLITANI COELESTIS PHYSIOGNOMONIÆ

LIBER I.

CAPVT PRIMVM.

Quid indoles, vel aspectus dignitas sit.

DICABIMVS hunc librum hominum indoli, siue characteri vel aspectus dignitati, vulgus (*ariam*) vocat, quam è materna secum deuehunt aluo, vt augusta, spectatæque maiestatis, sic seruilis, abiecta, angustaque: ex his enim velut è fonte quodam cœlestis nostræ Physiognomoniæ præsagia pendent: vnde lectores rogatos velim, vt toto ingenij conatu, quæ scribimus animaduertant, nam potius mentis acie, obtutuque compræhenduntur, quam verbis describi queant. Multi sunt, qui hæc nulla arte didicerunt, sed ab incunabulis secum attulerunt, vt in euentibus præsagiendis, ex aspectu, hominum mentes in admirationem conuerterint. Ex his vnum nostro æuo cognouimus Matthæum Tasurium de Soleto, virum in omni doctrinarum genere extra aleam positum, qui inter alias, adeo in hac arte celebriter eminebat, vt solo aspectu, mortes, vitæ discrimina, & euentuum tempora, extemplo tam veraciter pronunciaret, vt in stuporem potius, quam in

ſuæ portentoſæ artis æmulationem mortales conuerſerit. Et quia multa, & propemodum infinita adhuc ſuperſunt teſtimonia, ideo huic ſermoni ſuperſedimus. Dicimus igitur formam hanc, characterem. animi indolem, aſpectus dignitatē, eſſe lumen, vel ſplendorem admirabilem, regia quadam maieſtate, delectatione prçfulgentem, qui primo intuitu ita oculos ferit, vt aſpicientes tanta vi trahat, alliciat, & delectet, vt eos in ſui amorem & reuerentiam conciliet, quanquam eos, qui fuerint, ignorent. Dinocrates Architectus, vt à Vitruuio traditur, vt ad Alexandrum Magnum faciliores aditus haberet, ſuæ formæ confiſus cum ampla ſtatura, facie grata, forma, dignitateque ſumma contra Alexandrum inceſſit: is ſuæ formæ delectatus, juſſit ei locum dari, vt accederet: ſic à facie & corporis dignitate ſui voti compos factus eſt. Verſatur ea dignitas circa faciem, veluti inſignis naturæ pictura, vt altera facies videatur, aut tranſparens perſona à vera facie inſeparabilis, præcipue in oculis latet, quorum radiorum viuacitas, imperio & tyrannide plena eſt, diuinitatem ſpirans, vt homines in ſeruitutem cogat, vt ipſi quaſi exuta humanitatē ad ſupra mortalem gloriam anhelent. Sunt duo ludentes, vel aliud quidpiam facientes, nobis natura comparatum eſt, vt, quos videamus eiuſmodi indole præditos, victores exoptemus, noſtriſque viribus auxiliari nitemur, ac ſi ſecus eueniat, contriſtemur, vt nobiſmet, non illis contraria ſors obuenerit: contra ſi qui deſpicabili indole, contemptui nobis ſint, victos & infœlicia deprecemur. Huic contraria altera eſt indoles ſeruilis, tetrica, lugubris, &, neſcio quid ſecum noxij, miſerabilis, & horrifici afferens, vt qui in eos conuerterint oculos, aliorſum vertant, aſpectum horreant, tanquam aliquod malum, & infauſtum aſpexerint, vnde odio habeant, mala, infœlicitatem & mortem imprecentur. Hi omnes miſeriarum, & infœlicitatum pleni, nil eorum, quæ concupierint, adipiſcentes, ſed ærumnarum & paupertatum hæredes. Hac arte quamplurimos noſtros familiares iuuimus, vt pericula diuerterent & ad dignitates aſcenderent. Paulo antequam hæc ſcriberem, amicum admonui, vt infœlicis cuiuſdam, &

tetrici hominis ſocietatem vitaret, renuit ipſe, cum ſe ab eo ditari promiſſum eſſet, accidit, vt cum in ſpelunca à Gubernatore pecnniam adulterare reperti eſſent, paulo poſt ambo è cruce laqueo pependerint.

CAPVT II.

Sacrorum ſcriptorum ſententia de eiuſmodi charactere.

OPeræpretium nobis videtur, antequam noſtram ſententiam de eiuſmodi charactere proferamus, ita cognitu, relatuque difficili, antiquorum opiniones veſtigemus, quid de eo ſenſerint, & initium à ſacris ſcriptoribus, & vetuſtioribus, vt decet, auſpicemur. Inquiunt, nimirum hanc formam eſſe munus cœlitus datum, non cœlitus, quaſi ab abſis planetis, fixis ſtellis, aut eorum aſpectibus, ſed ab ipſo creatore Deo, qui hoc charactere quoſdam præſignat, & decorat. Eſt enim hic character pulchritudo, ſplendor, maieſtas paradiſi, angelorum, ac denique ipſius Dei ſimulacrum, in quo pulchritudinis, ſplendoris, & maieſtatis ſumma eſt. Boëtius Romanæ eloquentiæ lumen, de eo ſic cecinit.

Pulchrum, pulcherrimus ipſe
Mundum mente gerens.

Et ob id retinet, moraturque aſpicientium oculos: quia pulchritudo eſt viſiuæ obiectam conueniens potentiæ, & oculi, pulchritudine delectantur. Sic contra alio conuertantur, & rem viſam horrent, vbi Naturæ defectum, & male concinnatam proportionem aſpiciunt. Et turpitudo eſt inferni, vel potius ipſorum Dæmonum imago, in quibus omnium turpitudinum & miſeriarum ſummo eſt. Nam & Porphyrius Dæmones, quorum animi iniqui ſunt, corpora item deformia habere dicit. Fuitque veterum Philoſophorum vulgatum elogium, quod Deus animam in corpus miſſurus, tanquam in ſuum hoſpitium, primo & dignum præparat, & animæ, quam ornandam virtutibus prouidet, ſpecioſiſſimum corpus ſæpius concinnat, quaſi exuta humanitate penitus ad diuinam gloriam anhelet, veluti à Deo data. Legimus in epiſtola

Lentuli ad populum Romanum de Christo Seruatore nostro; serenam frontem habuisse, diuina quadam maiestate plenam, vultum venerabilem, quem intuentes possent & diligere, & formidare. Et tradit Nicephorus in historia Ecclesiastica, quod Agabarus eximium pictorem ad Iesum miserit, vt accurate eius faciem delinearet, quam cum pingere multum ille conaretur, voto frustratus est, diuinitus quippe splendor, & gratia in eius vultu commorans, erant impedimento. Idem de sanctissima Maria virgine ejus matre scribit: nam eam in suo oratorio Dionysius Areopagita, gratia videndi nactus, contuens oculorum suorum splendorem, & sui vultus maiestatem dixit. Si ignorarem Deum esse purum spiritum, non alium, quam hanc Virginem Deum esse prædicarem, & nisi fide roborarer, non putarem Deum esse formosiorem. Tantamque insuper puritatem, & castitatem suo vultu, & oculis demonstrabat, vt quicunque eam aspexerint, carnis desideria illico in illis retunderet. Et Iosephus libro De antiquitatibus, scripsit, quod Deus tanto fauore Mosem prosecutus est, quod puer visus à Thermute Pharaonis filia, non minus pulchritudine, quam diuina forma excellentem, vt scirpeo lectulo è fluente rapto, eum exceperit, & per adoptionem, suum filium fecerit. Dauidem multa per Deum facturum decorasse, legitur primo Regum, decora facie, & omnibus virtutum ornamentis. Ecce vidi filium Isai Bethlehemitem, bellicosum, prudentem verbis, aspectu pulchrum, decoraque facie. Et Ioseph ea corporis pulchritudine, & decoro aspectu fuit, vt mulier ad insaniam eum videns peruenerit. Ipse etiam Deus Diuo Bernardo Abbati peculiari gratia corpus aptauerat, vt in eius carne spiritalis quædam maiestas videretur, & in eius vultu claritas quædam non vtiq; terrena, sed cœlestis præfulgebat, in oculis quædam angelica puritas & columbina simplicitas radiabat, tantaque erat interioris hominis pulchritudo, vt quibusdam inditiis foras erumperet, & de cumulo in terræ puritas, & gratiæ copiose perfusus homo quoque exterior videretur: Et ne longius euagemur, poterit quisque ex sacris libris quãplurima de sanctis viris testimonia cõspicari.

CAPVT III.

Philoſophorum de Charactere opiniones.

NVnc videamus, ecquid Philoſophi Medicique de eiuſmodi referant indole. Inquiunt enim; formam hanc nobilitate, & decore plenam à puriſſimo & ſubtiliſſimo nobiliũ ſanguine prouenire: ſcilicet Regum, Procerumque, adeo vt, ſi aliquem inſigni hoc charactere indicare vellent inſignitum, regia forma præditum dicant. Themiſtius Euphrada in oratione de clementia Theodoſij Imperatoris inquit: Naſcitur Rex inter homines, ſed tam raro, & poſt longa annorum interualla, tunc ſcilicet, cum animi pulchritudo cum corporis excellentia conjungitur, & commiſcetur: atque is certe magnus eſt Rex, cuius eſt forma & ſpecies integra, omnique ex parte abſoluta, & perfecta. Priamus apud Homerũ Agamemnonis formam & maieſtatem contemplans, & ſi quis eſſet, ignoraret, ſimilem regi confitetur. Hector, vt à Darete memoratur, regis filius dicitur vultu fuiſſe venerabili, & animo magnus, ciuibus clemens, & dignus. Sed argumenta, quæ ad hoc confirmandum afferunt, ſunt. Quod Principes & Reges è materna aluo educti, in cunis, & militum brachiis jacentes, nobiliſſima ſanguinis inſignia præferunt, vt ſi qui fuerint, ignorarentur, vultus decor, & præſtantiſſimi ſplendoris imago, ſe è magnatibus natos confitebuntur. Argumenta ex hiſtoriis petunt. Demetrius, referente Plutarcho in eius vita, forma fuit oris adeo egregia, adeoque præſtanti, vt pictorum, aut ſculptorum nemo ſimilem vnquam potuerit effingere: nam gratiam ſimul & terrorem, tum grauitatem & manſuetudinem quandam præ ſe ferre videretur. Aſpectus admirabilis ſplendor, regia quadam maieſtate coniunctus, vt ad ſtuporem ſimul & gratiam hominum concitandam natus eſſe videretur. Scribit Ioſephus libro De bello Iudaico; Iudæus quidam formæ ſimilitudine ſe Alexandrum eſſe mentiebatur, ſic multos fefellit, multiſque muneribus à Iudæis donatus, tantaque erat aſpectus ſimilitudo, vt, qui eum puerum viderant, illum eſſe

iurarent. Sed Cæsar, qui eum prius viderat, & si is plane sine dubio videretur, ex corporis duritia, & seruili forma commentum deprehendit. Romulus & Remus in Tyberim projecti, à lupa, & demum à pastoribus educati, vti ad viriles annos peruenerunt, non subulcis, bubulcisue similes erant, cum quibus educati erant, sed (vt par erat) formæ dignitate, & animi magnitudine viros Regum, & numinum satu æditos referebant. Æneam formæ dignitate & pulchritudine commendat Virgilius.

Ipse ante alios pulcherrimos omnes
Infert se sociis Aeneas.

Alexander Magnus suam imaginem ab aliis contaminari noluit, sed vniuerso orbi edixit, ne quis suam effigiem temere effigiaret ære, colore, aut celamine, quippe tantum Polycletus ære duceret, solus Apelles coloribus delinearet, solus Pyrgoteles celamine excluderet, vt in toreumatis, statuis & tabulis idem vigor animi bellatoris, & immensa sui excelsi animi indoles, idem ingenium maximi honoris, eadem gloria relicinæ frontis videretur. Idem euenisse memini in Aloysij Estensis Cardinalis vultu, oberrabat enim circa eius vultum regalis indoles, & maiestatis plena, fortasse à Regio sanguine Ludouici vndecimi aui sui Gallorum regis.

CAPVT IV.

Medicorum de indole opiniones.

AT Medici penitius rem inspicientes, in aduersum clamitant, inquientes. Si ex natalibus, & cunis hanc indolem Magnates præ se ferunt, non ex hoc causas exponunt: debent enim causam vestigare, vnde id eueniat. Sed Medici causam explicantes, dicunt id ex cibis, quibus vescuntur, euenire; quippe delicati, & facile coctioni parentes, optime digerunt, sanguinemque gignunt clarum, purum, & subtilissimum, qui per venas dilabens, mollem carnem, delicatulam & coloratam creant. Præterea otio indulgentes, ac

domi viuentes, ægerrimeque labores ſubeuntes, ſpectatæ pulchritudinis facies, ac roſeo decore renitentes habent. Contra vero ſubulci, ruſtici, & paſtores, continuo porris, cæpis, alliis, & radiculis veſcentes, aliiſque craſſioribus eduliis, quæ duræ coctionis, craſſæque compactionis, humores craſſos, ac fœculentum gignunt ſanguinem. His additur, quod ſunt montium accolæ, ſub dio degentes, aſperis in cœli regionibus, & temporibus, frigoris & caloris contrarias tempeſtates tolerantes, ſic etiam vigilias & ſummos labores, tetrici, ſeuerique vultus, & horridi euadunt, dura, ſicca, & ferina cute obducuntur, hiſpidaque, ſicut agreſti foris indole, ſic intus rudibus moribus contaminantur. His cauſis ſuperadditur, quod qui tenui, & delicato victu vtuntur, ac otio indulgent, temperie calida, humidaque mediocri conſtant, & hoc temperamentum eſt illud, quod ſpectatæ pulchritudinis formas creat, in quibus hæc indoles nidulatur: contra qui agreſti cibo, vigiliis & laboribus ſtudioſius ſe dedunt, ſicca ſunt cute, deformes, & horrido fiunt oris ductu. Calidum enim ſiccum, innata reluctante duritia, ac naturæ inobediens, obſtat. Natura enim omnia numero, proportione, & ordine abſoluit, & ſi ipſa ad abſolutam formam & dignitatis ſpeciem anhelet, à duritie prohibetur. Contra humor, & calor à duritia alieni, Naturæ ſuæ molliciei obedientes; egregiam formam, & auguſta indole renidentem largiuntur, vt ipſa ſuum opus abſoluat. Vnde liquido deprehendi poteſt, nullam fere, aut raram in calido, & ſicco decoram, & conſpicuam faciem poſſe conſpici. Arridet ad hanc doctrinam inſigne Ariſtotelis problema. Cur efferis moribus ſint, qui nimio vel æſtu, vel frigore colunt? optima enim temperies non modo corpori, ſed intelligentiæ homini prodeſt, exceſſus autem omnes diuertunt, vt corporis & mentis temperamentum peruertant.

CAPVT V.

Astrologorum de indole opinio.

SEd formam, vel indolem à cœlo fixis scilicet, vagisque stellis manare, inter Genethliacorum placita sancitum est, ac eorum facies maiori decore, & maiestate coruscare, quorum in ortu per eorum cursus, recursusque beneficarum stellarum fuerit interuentus: imo ab omnium principe Ptolemæo testatum est; Munus esse Iouis venerabilem formam largiri, ac maiestate plenam. Eandemque sortiri potestatem Venerem, nisi quod fœmineæ molliciei, & pulchritudini accommodatior esset. Iulius vero Maternus à Sole, quod luminum prærogatiua cæteris, præcedat, quasi luminis fonte, formam splendore plenam donari. Hali vero splendidiorem, & quod sint Planetæ, qui corpora distorta, vilia, & miserrima forment. Et Augustum Cæsarem scribunt, non quod Accia noctu Apollinis templum ingressam, ac somno sopitam draco compresserit, ac decimo mense natum peperisse, & Apollinis filium vocatum, sed quia in eius natalitio Solis astrum maxime præstiterit. Vnde oculos habuit claros, & nitidos, quibus existimari volebat inesse aliquid diuini splendoris: gaudebatque si quis acrius contuenti, quasi ad Solis fulgorem vultum submitteret, vt scripsit Suetonius. Et Alexãdrum Macedonem, quod Sole Leonem ingrediente, & Saturno Taurum conceptus esset, capillorum crispitudinem, citrinum colorem, & oculos claros retinuisse, & vt Sol præ cæteris clarus in Leone, sic vniuerso dominatus est. Ex Tauro frontem, & ferociam, toruum aspectum, & multam iram, & robur habuisse. Itemque ex horum benignitate prospera, & salutaria præsagiri dicunt, veluti ad sublimia magisteria, ad magnos honoris gradus, diuitias, famam, & ingentem gloriam euehi. Contra autem deformis, mœsta & infœlix indoles, ex maleficis stellis euenit, veluti Saturno, & Marte, & ex eisdem aduersa, & terribilia minantur, & qui tales sortiti fuerint ortus, ad miserabilem sortem peruenturos.

CAPVT VI.

Medicorum, Philosophorum, & Astrologorum opiniones refelluntur, & Authoris ponitur de indole.

SEd quod Philosophi & Medici dicunt ex nobilissimo Magnatum sanguine eiusmodi indolem prouenire, clarissime redarguitur. Nam plerosque legimus ex infima hominum plebe, veluti rusticorum, & pastorum, & tandem indolem hanc, decore, & dignitate plenam secum è materna aluo detulisse, ac denique ad summos apices, ac rerum fastigia decurrisse.

Tamerlanus ex humili loco natus, humillimis parentibus, regiam tamen indolem præ se ferebat, adeo fuit ingentibus præliis, & victoriis fortunatus, vt maximus Scytharum Imperator euaserit. Carmagnola agrestis viri filius, & subulcus adhuc puer, in eo viuacis ingenij & bellici Ducis indoles præfulgebat, qua à prætereunte milite animaduersa, pro armigero puero secum adduxit, per varias victorias ad claros militæ gradus euectus est, & eiusmodi exemplis iam historiæ plenæ sunt. Sed quam Astrologi dicunt ex stellis euenire formam, nos ab ipso temperamento, ac characterem illum, regiam que indolem non alio euenire, quam ex elementorum temperata qualitate, & optima earum proportione, & potissimum in sanguinis temperamento, quasi naturæ aspirantis donum, vt quibus eam dederit, cumulate bona multa contulerit. Plotinus id videtur sensisse. Esse naturaliter intus bona, quæcunque sic extrinsecus vere pulchra, quippe quod ex interioris formæ perfectione, atque seminariæ rationis victoria super miseriam proueniat externa formositas. Contra seruilis, abjecta, & miserabilis, in phlegmatica, & melancholica sæpissime visitur. Dixi indolem illam imperio dignam, qua quicunque caruerit, neque regendis populis, neque ducendis exercitibus valet. Est enim illa maximum animorum conciliabulum, vt facile à ciuibus & aduenis obediatur, suoque pareant imperio. Contra, illa seruilis indoles ope-

ratur, vt dedignetur homo, animal ſuperbum, deformi, ac ſeruilis vultus homini ſeruire & vti à natura male formato, ita à ſubditis ſpreto. Alexander magnus faciem maieſtatis plenam & diuinitatis à cœlo ſortitus, in Indiæ vrbem è muro ſe dejecit, ſolus in medio inimicorum perſiſtit, Barbari territi à bellatoris vultus majeſtate, non propius pedem ferre audebant, ſed circumfuſum telis eminus petebant. Sed quod eius formæ decor ex optimo prouenerit temperamento, inditio erant eius membra & os, ita ſuauiſſimum odorem exhalaſſe, vt interiores tunicæ mirabili fragrantia complerentur. Theophraſtus plantarum libro, optimum odorem ex temperata ſiccitate prouenire ſentiebat. Non igitur faciei decor ex cœlo, ſed ex ipſo prouenit temperamento.

CAPVT VII.

Aſtrologorum Opinio, De Orientali, & Occidentali charactere.

SEd vt Aſtrologorum commenta redeamus, inquiunt: Regias Stellas cœlo fixas, regium majeſtatis fulgorem præſtare, & ſingulares planetas & ſimul commixtos, ſigna Zodiaci, imagines & fortunata genituræ loca regium characterem largiri poſſe. Sed Orientales planetas, & ſydera dubia, & fortunas dixere, contra autem Occidentales infortunas, & inſalubres, ac Orientales formam dare claram, coruſcam, ſcintillantem, coloratiorem, maiorem, & tandem pulchriorem, & exinde fortunatos, & virtuoſos dici. Contra Occidentales, obſcuram, excoloratam, fuſcam, minorem, & tandem turpiorem, & exinde infortunatos & inſignis gloriæ expertes, & non virtutes, ſed vitia virtutibus proximiora ſortiri. Vt ſi ſolaris indoles Orientalis liberalem hominem faciebat, eadem Occidentalis faciat prodigum, vitium liberalitati proximum. Orientalis & fortunatus Saturnus parcum facit natum, Occidentalis, infortunatuſque auariſſimum & ſordidum. Idem quoque diſpoſitor Orientalis hominem mellini coloris reddit, id eſt aurei, clari, mediocris craſſitiei,

& aptæ corporis constitutionis, at Occidentalis obscurioris, vel nigri coloris, corporis macilentioris, ac denique turpioris, idque longa obseruatione, multorumque curriculis annorum obseruasse, & posteritati mandasse tradiderunt. Est enim Oriens dextera, ideo signa in dextra corporis parte fœliciora, in sinistra prodigiosa: vt latius in sequentibus. Quod & si oculos in cœlum sustulissent, ex planetarum ipsorum aspectibus cognoscere potuissent citius, rectiusque quod longa, & diuturna obseruatione didicerunt: nam si quis diluculo ante Solis jubar exortum, ascendentes supra horizontem planetas contemplabitur, eos ipsos longe maiores, coloratiores, luminis maiestate præcellentes, splendorem vndique jaculantes, veluti scintillantes, & tandem omnino pulchriores: quorum rationes in nostra perspectiua adduximus. In crepusculo enim aer, ex præcedentis noctis humiditate vaporibus plenus, & adhuc roscidus, aspicientium acies deducit, vt qui per interpositos vapores inspiciantur, vnde maiores, fulgidioresque comprehenduntur. Contra autem cum occidunt, quia omnes vapores amoti, ac diurni caloris vi, in tenues auras deducti, planetæ sine vlla splendoris prærogatiua, omni prorsus ornamento carentes conuisuntur. Vnde ex eorum fulgore, ex quo videntur luminum majestate præcellere, porspera, & salutaria spundere videantur. Sic Occidentalis ex eorum excoloratis aspectibus, languidisque aduersa, mœsta, & terribilia præsagire.

CAPVT VIII.

Quod non ex Orientalibus, Occidentalibusque planetis, sed ex purißimis fæculantisque humoribus, prospera & aduersa proueniant.

SEd, vt veritatis ratio liquere possit, commentũ aperiamus. Res enim se aliter habet, quam isti putant, & id non à syderibus, sed è naturæ humoribus, & purioribus eueniũt. Sunt enim in aliquibus viris humores adeo tenues, lucidi, defęcati, delicati, & clari, vt faciem candidam reddant, roseo colore coruscam, viuidam, venustamq;, vt maxima jucunditate aspi-

cientium oculos alliciant, & in sui contemplationem remorentur; & hi sunt, qui honoribus elati, magistratus, principum familiaritates, & imperium voluntatum consequantur, cum quibus familiaritates inierint. Ex optimis enim humorum qualitatibus, optimi plerumque proueniunt mores, vt ab omnibus amentur, desiderenturque. Sunt enim honesti, fideles, beneuoli, amici, obsequentes, prudentes, animi regalis, periculorum contemptores, secreti, & tandem quicquid ex heroïcis moribus potest proueniere: ob in Principibus & Regibus & chari, à quibus quæcunque poscunt, obtinent, honores, magistratus, & his instrumentis omnes infortunas euadunt. Sed cur id eueniat, ratio in promptu est. Prudentia, & animi virtute pericula euitant: magnanimitate & liberalitate subditorum animos deuinciunt; honestate, fide, & obsequio à proceribus amore prosequuntur; sedulitate acquirunt diuitias, parcitate conseruant; nullis obnoxij, ob id iis nullæ parantur insidiæ. Vnde mores potius à temperamento, quam à stellis eueniunt. Contra autem sunt homines adeo fæculentis, impuris, atris, turbulentis, noxiis, putridis, & atrabile combustis humoribus; vt eorum aspectus reddant obsoleti coloris, squalidos, tetros, horribiles, deformatos, lugentes, mœrentes & melancholicos, vt tacita, & noxia quadam tristitia horribilitateque aspicientium oculos sauciet, & conturbet, vt aliorsum vertant. Hisque humoribus subsequuntur ferini, barbari, syluestres, stolidi, & macilenti mores, fraudulenti, vt eorum pessimis moribus odio habeantur & insidientur, in bonis damna patiuntur, infortunati, infœlices & miserabiles, continuo infirmitates perpetiantur insanabiles & pernitiosas, quia corruptis & noxiis humoribus scatent. Vnde non à stellis, sed à pessimis humoribus euenire nullo dubio opinantur. Socrates Alcibiadem Phædrum, & post Phædrum Carmidem adamauit, quos comæ decor, carnium læuitas, & formæ venustas exornabat. Theætetum non amauit, quod simo naso, & turpis esset. Cherephontem etiam spreuit, quod pallidus, & fuscus esset. Vt ex Maximo Tyrio habetur, alij autem, quia seruili & abjecta

indole dehonestabantur, nil fere boni ex eis sperabat, illos autem sanguinis nitore, carnium splendore puriſſimis humoribus constare coniiciebat, & ob id optime moratos, vt cum illis conuersans, optimo eorum genio frueretur. Thætetus & Cherephon, quia diro pallore squalidi, veluti fæculentis humoribus, & intemperata temperie constantes, eos non nisi dolosos, inuidos, veneficos, homicidas futuros iudicabat, & ex eorum familiaritate non nisi exilia, peregrinationes, paupertates, & diros sortiri exitus, & id optimo consilio factum putatur. Nec opinionem suam frustrauit euentus: nam Alcibiades ad summum Reipublicæ gradum peruenit, & suæ patriæ tyrannus euasit. Si Cæsaris indolem cognouisset Cicero, ei potius, quam suis inimicis hæsisset, nec capite & manu pœnas dedisset. Habebam amicum, cui mœsta, lugubris, & mœrens facies erat, in risu eam ita contorquebat, & oculos deformabat, vt potius lugere, quam ridere videretur: communibus amicis prædixi, fore eum infœlicem: cumque ex agnatorum morte, hæreditatibus cumulatus diues euasisset, irridẽtes familiares meum vaticinium, mihi conuitiabantur, quod homini contraria prædixissem, respondi, suæ fortunæ incapacem futurum, nam aut bona amissurum, aut breui interiturum, quod paucis post diebus euenit, vix enim elapso mense interiit, quod si talem fortunam nactus non esset, fortasse diutius superuixisset.

CAPVT IX.

Quatuordecim esse simplices hominum indoles, & Astrologorum sententiæ.

SEd vt videre videtur penitius Astrologorum placita perspicienti, non solum Iouem vidimus venerabilem formam largiri, sed vnumquemque planetarum duplicem largiri, fortunatam vnam, infortunatam alteram. Fortunatam scilicet Orientalis, diurnus, lumine auctus, & tandem bene dispositus: infortunatam Occidentalis, nocturnus, lumine diminutus, retrogradus, dejectus, maleque locatus: vnde fœ-

licem planetam fœlicem dare & conſpiciendam, ſic infœlicem horribilem, ſpernibilemque, vnde cum ſeptem errores ab eis numerentur, quatuordecim dari characteres pronunciamus. Vt Iupiter bene diſpoſitus, imperio dignam faciem condonare, maieſtate plenam, & conſpicuam, ſic male locatus, dejectam, & ſine decore, ſic mores, euenta, magiſteria, & morbos. Saturnus fœlix fuſcam, ſed conſpicuam indolem; infortunatus, nigram, & ſqualidam, mœrentem, & miſerabilem: fœlix contemplationem, religionem, doctrinam, & prouidentiam; infœlix melancholiam, inſaniam, auaritiam, & peruerſam ſententiam de cæteris ſcientiis. Mars fœlix præclaram Ducis, & Imperatoris dat indolem, ſed deiectus, temerarium, præcipitoſum, iracundum, ac violenta morte moriturum facit. Idem de reliquis ſentiendum. Nos autem hæc non planetis, ſed qualitatibus aſſcribimus, & Saturnium dicimus frigidum & ſiccum intenſe, cum remiſſius agitur, Mercurialem, & quem illi Martium, nos intenſe calidum & ſiccum, ſed calidum ſiccumque remiſſe Solarem: Eodemque modo Iouium calidum, & humidum intenſe, remiſſe vero Venerium, & ob id magis ad fœmineam mollitiem accedentem: nam pulchritudinem diximus in humido potius, quam in ſicco reperiri. Nos totidem indoles confirmamus ex calidi, ſicci, humidi, & frigidi combinationibus, & aliquando intentius, aliquando remiſſius agi, & quam ipſi fortunam dicunt, nos puris humoribus; infortunam illi, nos fœculentis & impuris damus.

LIBER SECVNDVS.

PROOEMIVM.

NVNC formas conscribemus, quas Astrologi dicunt à planetis simplicibus, & mixtis euenire fortunatas, & infælices, postea de reliquis. Veteres Philosophi has secundas stellas vocabant, nostris corporibus à superioribus impressas: quorum opiniones paßim coarguemus, ac nostras semper aßignabimus. Conabimur in sequentibus, fixarum stellarum tradere, & quæ in Zodiaco, & quæ extra fuerint, ac signorum, & planetarum mixturas.

CAPVT I.

Quam formam Saturnus largiatur, ex Genethliacis.

VT à Saturno incipiamus, Ptolomæus de eius forma loquitur hoc modo. Quando Saturnus solus fuerit dispositor Orientalis, hominem facit mellei coloris, mediocris crassitiei, pulchrorum, & nigrorum capillorum, & in pectore spissorum, mediocrium oculorum, & aptæ corporis magnitudinis. Sed postquam à Ptolomæo facile Astrologorum principe initium duximus, pergamus & breuiter cæterorum scita percurrere. Iulius Maternus. Hominem facit extenuati corporis, pallidi, languidique coloris. Messahala hominem formare dicit coloris inter nigrum & croceum, qui ambulando terram aspiciat, tardus & ponderosus, paruis oculis, & curuis pedibus præditus, neruosa, & sicca cute obductus, raram in maxillis barbam habens, & labia crassa, & depressis naribus. Leupoldus. Huc afferre licet Cassandræ formam, quæ ex Darete Phrygio candida fuit, & rufa, ore rotundo, mediocri statura, oculis micantibus, futurorum præscia.

Non membris egressa modum, non cæca futuri
Fulta gena tereti, suspecto crine cruorem
Mentitur, flagratque acie Cassandra micanti.

Saturnus si fuerit Orientalis, & solus dispositor, natus, erit coloris mellei, mediocriter crassus, pili in capite nigri erunt, & crispi, in pectore spissi, oculi mediocres, corpus temperate magnum.

CAPVT II.

Quod Rectius hominum formas ex planetarum aspectibus inuestigare potuissent.

SEd id aptius inuestigare potuissent, oculos in cœlum vtique surrigendo, nam planetas ipsos contemplando, voci compotes redderentur. Maximus ille rerum conditor, rerum conditarum formas, veluti oculata pictura, occultas vires, & proprietates effigiauit, vt vnaquæque suas vires, & proprietates aptissime indigitaret, solus, idemque conditor in omnibus fere suis operibus eundem ordinem seruauit. Sed quia de his latius in nostris Physiognomonicis tractauimus, illuc lectorem remittimus. Contuendo igitur, cunctatiusque contemplando planetarum, aliarumque stellarum aspectus, figuras, magnitudines, colores, motus, aliaque accidentia, poterit verius, & conuenientius hominum figuras, magnitudines, colores, motus, & alia coniectari. Si igitur in Saturni sydus aciem dirigent, illud luridi paloris, vel cuiusdam fuscedinis coloratum videbunt, quasi terrestrem proprietatem indicantis, vel plumbei coloris, languidi, vel potius obtusioris luminis inter errones, veluti atræ bili valde congruentis: vnde homines colore fuscos & pallidos procreat, nigrorum pilorum, veluti atræ bili obnoxios. Et fuscedo in stella demonstrat eos nigris indumentis, & nigris cubiculorum ornamentis delectari. Sic pilorum, oculorum, & cutis color, stellæ colorem imitatur: deiectiones alui subatræ, somnia terribilia, obscura, cadauera, sepulchra, tenebras, cruciatus dæmonum, & res nigras. Eius magnitudo mediocris,

cris, vel à planetis minor, præter Mercurium, ob id paruæ magnitudinis natos procreat, & paruorum oculorum. In tantæ ſuæ ſphæræ vaſtitate tardiſſimus, triginta enim annis ſuum motum abſoluit, ob id inceſſu tardos, & cunctabundos producit, nec leniter ſurſum aſcendentes, pulſum dat tardum, ſudorem acidum, & grauem. Eius magiſteria ſunt tardarum, grauiumque rerum, ob id non nare, non ſaltare, non currere diſcent, nec vbi leuitas, & corporis agilitas requiritur; ſed res tardas & ſtabiles, vti ædificia conſtruere, agros plantare, & his ſimilia. Et quia motus velocitas ſonum ſequitur, tarditas, ſilentium, erunt homines paucorum verborum, patientes in operibus; & laboribus. Sphæra eius proxima primo motui rapidiſſimo, qui ab Oriente in Occidentem rapitur, ipſa in aduerſum nititur, & contrariatur, quippe ex Occidente in Orientem voluitur, ideo amatores rixarum, diſcordiarumque, rebellionum, & contrarietatum, & cum magis propinquus ſit contrarietati; præ cæteris planetis magis id ſignificabit, & quanto magis quis ab eo remotus fuerit, eo magis quietus & pacificus. Et tandem quod eius aſpectus teter, & fædus ſit, ideo infortuna dictus, & nobis aduerſus.

CAPVT III.

Quod Hominum formæ ex temperamentis, non ex ſtellis eueniant.

NOs eorum placita recenſuimus, non quod ea probemus, ſed tanquam aniles fabellas rejiciamus: nam ipſi eorum fallaciam cohoneſtantes, & res magnificas & prodigioſas tanquam è cœlo & ſyderibus prouenire confirmantes, tanquam numina, hominum mentibus infigunt, quæ è Naturæ fontibus eueniunt. Diximus Saturnios melancholicos, frigidos, & ſiccos dici, & ſi Medicorum placita recenſemus, Galenus frigidis & ſiccis & melancholicis, corpus durum & fragile tribuit: capillos aſpectos, humidum, vel liuidum colorem, melancholicis nigros & hirſutos capillos, hirſuta & coniuncta ſupercilia, craſſa labia, & compreſſas nares. Alij tribuunt eis dentes male ordinatos, & pectus anguſtum: vnde

hæc non ex ſtellis, ſed ex ipſa proueniunt temperie, vt dogmata Medicorum ſanciunt.

CAPVT IV.

De moribus, quos fœlici Saturno aſcripſerunt Aſtrologi.

ASſcribens Saturniis ſuos mores Ptolomæus, ait. Saturnus Orientalis frigidam & ſiccam largitur complexionem. Maternus frigidæ naturæ dicit. At ſi geniture dominus opportune locatus ſit, & ei dominium creſcens Luna decreuerit, facit homines inflatos, ſpiritu, ſublatos honoribus, bonos, boniq; conſilij, & quorum fides bono ſemper conſilio cõprobetur, & qui negotia omnia recti judicij rationibus compleat, ab vxoribus & filiis alienos, ſed ſibi ſolum vacantes, circa aquas, vel in aquoſis locis habentes vitæ ſubſidia, modicum ſumentes cibum, & potione nulla gaudentes. Vita eorũ erit laborioſa, ſollicita, & aſſiduis animi doloribus implicata. Et alibi. Iſte, qui naſcitur, erit prior omnibus fratribus, aut, ſi quis ante eum natus fuerit, à parentibus ſeparabitur. Stabilis amicitia, longa prouidentia, regale conſilium, longas in homine cogitationes ſecretarum, altum intellectum, ac profundam rerum ſcientiam. Hali dicit. Si Orientalis fuerit, vincet in eius complexione frigiditas, & humiditas. Abdila. Saturnus, ſi erit optime conſtitutus, largitur ſcientiæ profunditatem & conſilium adeo perfectum, vt meliorari non poſſit. Eorum magiſteria erunt laborioſa, & aquoſa, vt pontes, piſcinæ, & emiſſaria. Alchabitius. Quem amare cœperint, perfecta, & vera dilectione amabunt; & quem odiſſe cœperint, quod ſæpius contingit, maxime, & diu odio habebunt. Hali. Si Saturnus fuerit dominus ſignificationis ſpiritus, per ſe, & ſeparatim, & in bono cœli ſtatu, ſicut in angulis; producit morigeratum natum, boni conſilij, profundi intellectus, vt, qui à ſe ipſo ſuis in rebus conſilium inierit, diuitem, Regibus charum, & claris hominibus, theſaurorum dominus, compoſitus, non ridens, non triſtis, nec inuidus. Meſſahala. Callidus, ingenioſus, occiſor clandeſtinus,

CAPVT V.

Saturniorum Mores aptius ex temperamenti proprietate prouenire.

AT si nobis libeat Medicorum dogmata consulere, demonstrationibus sancitum videbimus, huiusmodi qualitates ex temperamentis potius prouenire: nam qui sicca, frigidaque constant temperie, vel melãcholico humore, mœrentes semper sunt, imbecilles, & timidi. Melancholiæ comes semper timor. Hippocrates Melancholicorum symptomata in duo collegit, metum & mœstitiam: mœstitiâ prosecuntur omnes quotquot viderint, & timidi, quia, sicut externæ tenebræ omnibus pauorem inducunt, sic atræ bilis color, mentis sedem inuadens, tenebris opplet, ac timore afficit. Ex melancholico sanguine fumi, & vapores cerebrum petunt, spiritumque animalem ibi remissum obturbant; ideo varias imaginationes, apprehensiones, cogitationes, studia, & phantasmata cient. Vnde ex atra bile, velut ex quodam seminario pullulant simulachrorum, & cogitationum germina. Nigris indumentis vestiuntur, non, vt Messahala dicit, propter religionem (quia tunc temporis sacerdotes nigris vestibus induebantur,) sed quia atro humore referti, non nisi atra, & obscura videre semper concupiscunt; & læta & splendida odio habent, ideo obscura, & subterranea loca prosequuntur; & libenter in eis versantur. Sunt prudentes, optimique consilij: nam atra bilis naturalis, judicium confouet; prudentiamque largitur, vnde, qui ingenio, sapientia, & consilio claruerunt, melancholicos fuisse tradit Aristoteles Problematum libro. Et quia minime iracundi, & voluptatibus se abstinentes, etiam prudentes habiti sunt. Et quia deliberando tardi, & segnes in omnibus actibus, optimi consilij existimantur, quia frigidi & sicci, inepti sunt circa Veneris cõmercia, ob id morosi, cœlibes; alicui ab amoribus filiorum, & sine filiis. Erunt diuites, quia parci & auari; auaritia enim in senibus ex siccitate prouenit, & maiores nostri Saturnũ impium; auarum, osorem vxoris & filiorum finxerunt, vt ex Diodoro

Siculo habetur. Sunt laboriosi, quia non gaudent voluptatibus, sunt constantes & patientis animi, quia tardi motus corporis & animi. Sunt agricolæ & ædificantes, quia his artibus, quibus se exercent, labor & tarditas requiritur. Aquosa, & paludosa diligunt, & satis bibunt, quia sicci.

CAPVT VI.

De infœlici Saturniorum indole.

DIximus de iis, qui sub Saturno imperitãtem genesin habuerint, nunc sub ægrescenti planeta. At Saturnus, si Occidentalis fuerit, inquit Ptolomæus, natum subnigri coloris facit, macilenti, parui corporis, planorum, rarorumque capillorum, & magnorum oculorum. Hali autem, Saturnus si male fuerit affectus, facit natum turpem, & infirmum, erit incuruus: magnorum oculorum, habebitque in altero maculam, & alter altero minor videbitur, crispus, magnæ faciei, fœdi aspectus: dentium diuersorum: Pectus subtile, vilia vestimenta & nigra habebit; erit grauis, piger, & nunquam ridet. Abdila. Crisporum capillorum, & multorum, angusti pectoris, & fusci aspectus. Dorotheus. Homo valde pilosus in corpore, & superciliis apprime simul conjunctis. Leupoldus. Si Saturnus fuerit Occidentalis, erit natus subniger, macilentus, parui corporis, planis & raris capillis, aptæ coadunationis, & vincet in eo siccitas. Si infœlicem Saturni figuram antiquorum cuipiam conferre licuerit, apte Ajaci Telamonio quadrabit, fuit nimirum ex Darete Phrygio.

Ajacem Telamone satum coma pulla venustat.
In torquem collecta leuem modulata serenis,
Lingua sonis, mens fraudis hebes, sed strenua bellis.

Dares vero crispa coma dixit, qui ex nimia melancholia in maniam deuentus, seipsum trucidauit. Ptolomæus ascribẽs ei qualitatem, dicit occidentalem Saturnum esse frigidum, siccioremque, Alchabitius frigidum & humidum, distemperatum ex humoris melancholici cum phlegmatis adustione, Hali, si fuerit occidentalis, vincet in eius complexione frigi-

ditas & ſiccitas: nam Orientalis humidus erat. Homines facit paruæ exiſtimationis, ſeſe abjicientes, incognitos, conſulentes ſibi ipſis per ſe ipſos, inuidos: timidos, ſoliuagos, deceptores, mœſta loca habitantes, laborioſos, inuerecundos, mendicos, amicorum proditores, moroſos, auſteros, ſodalium amicorumque conſpectum ſubtrahentes. Abdila. At ſi erit male affectus, vilia proſequetur loca, cloacarum foſſiones, ſubterranea, fœtida, & paludoſa, vitam ducentes in anguſtiis, paupertatibus, & laboribus, atratis veſtimentis induentes, comedentes cibaria mala, vt carnes, & piſces fœtidos, erunt dejecti, ſqualore & ſitu oppleti, luctuoſi, afflicti, mœrentes, ſuſpicioſi malorum, inertes, & imbecilles. Maternus. Aſper, fœtidus, vorax, tenax. In eis ſemper egeſtas, exilium, nequitiæ, ſolitudo, captiuitas, damnatio, pertinacia, perfidia, anguſtia, dolor, funera, luctus, orbitas, malefici, fures, veſpillones, & tragici. Alij. Facit inuidos, pauci ſermonis, infidos, querulos, odioſos, infœlices, deiectos, & mala audientes. Naturalis harum inclinationum ratio, atra bilis eſt. Sunt infidi & ſuſpicioſi, quia timidi, & cauti, quia decipi timent, inuidi & malitioſi. Galeno aſcriptus liber De ordine vtriuſque ordinis. Nigræ choleræ, ait, mores eſſe furibundos cum iracundia, auaros, timidos, triſtes, ſeditioſos, inuidos, habentes ſæpius cicatrices nigras in pedibus, vel aliis membris. Sunt doloſi, humor enim melancholicus facit, vt his impenſius, quam par ſit, delectentur.

CAPVT VII.

De Saturninis morbis, & eorum naturalibus cauſis.

MAternus ſcribit; Saturninos ſemper malignus humor impugnat, eoſque intrinſecus dolor collectus, aſſidua eructatione diſcutit. Hali, pedum rupturis & fiſſuris obnoxios fore; id tamen habet in ſe boni, quod longæ vitæ largitor eſt, polliceturque diuitias in ſenectute ex cognatorum hæreditate. Sed quod hi morbi non ex Saturni ſtella, ſed ex melancholica complexione eueniãt, teſtes ſunt Medici, quod

hircino, & fœdo odore vitientur. Galenus, vel potius Aëtij liber De dynamidiis ex abundantia caloris, vel frigoris malus odor in corpore generari dixit. Pueri non male olent, quia calor eorum, humorem & sudorem concoquere poteſt, virorum minime, proinde ſunt iis humiditates crudæ & indigeſtæ, & ad corruptionem procliues, ideoque ſudores eorum, & reſoluti illinc fumi grauiter olent, neque enim calor latenter conſumit, vt in pueris, ſed extrudit potius, & vapores concitat. Sextus Pompeius, & Cenſorinus putant pueros hirquitallos dici, vbi ad virilitatem accedunt ex hircorum libidine, aut odoris inſuauitate. Quia duri & ſicci corpore, longæui ſunt, & qui longæui ſunt, ſæpius ex cognatorum hæreditate ditãtur. Quis nimirum tam ſolus, qui cognatis careat? Fiſſuras habebit in calcaneis. Laborabit phlegmaticis morbis, & melancholicis, congelatis, duris, compactis, & qui non curantur, vt ſquama, epilepſia, elephantiaſi, morphea, cancro, ſcyrro, hydropiſi, paralyſi, hæmorrhoïdibus, dyſenteria, coli & renum doloribus, & huiuſmodi notæ reliquis. Infirmitates etiam longas, malitioſas, laborioſas, & ſollicitas patietur. Horum rationes indicat Galenus libro De tumoribus præter naturam, qui ait, lepram, ſcabiem, elephantiaſin, eſſe melancholicas affectiones. Idemque libro de bonitate & vitio ſuccorum ſcribit, ex melancholicis ſuccis lepras, pſoras, quartanas, ſcabies, & decolorationes nigras cum lienis tumore, nigras varices, & hæmorrhoidas. Et in Prognoſticis Hippocratis, atrabilarij morbi, elephas, cancer, lepra, melancholia, & febris quartana. Præterea melancholici magna ex parte comitiali morbo laborantes, efficiuntur melancholici. Et Ariſtoteles Problematum libro, claros homines atrabile laborare dixit, & epilepſiæ eſſe obnoxios. Herculem ab eo morbo vexatum fuiſſe, ob id epilepſiam herculeum morbum dixerint, ita Lyſandrum Lacedæmonicum, Ajacem, & Bellorophontem: hic enim ſolitarius auia proſequebatur loca, ille inſania correptus ſeipſum interemit. Quod melancholia diuturnos morbos largiatur, libro Dogmatum Hippocrates non reticuit, & multis in locis in aphoriſmis.

CAPVT VIII.

De forma, quam fœlix Iuppiter suis tribuit.

QVando Iuppiter vtique peculiarem habet dominatum, absolutamque nactus potestatem, scilicet, quando locorum dispositionis dominus fuerit, & Orientalis, facit natos albos cum quadam coloris commendatione, capillitio mediocri, nigris oculis, & magnis, forma venerabili. Hali. Qui patitur Iouis influxum, est albus, ad flauitiem tendens, magnorum oculorùm, paruæ pupillæ, mediocrium capillorum & crisporum, non extensorum, barbæ crispæ, & magnæ authoritatis, eminentium faciei pomorum, narium crassarum, boni status, carne nec pinguis, nec macer, & longitudinis similiter conuenientis. Maternus. Corpus media moderatione componitur, & erit ipsius corporis forma munda & formosa, ipsi vero candidi, pulchris oculis, & capite, & spissis capillis ornati, fixo gradu vestigia ponentes. Messahala dicit facere hominem album, habentem oculos non prorsus magnos, pulchræ staturæ, pulchrique corporis. Dorotheus. Nigros habebit oculos, pupillam latam, barbam crispam. Abdila. Honestum hominem, barbam rotundam, pulchros oculos, duos dentes anteriores cæteris majores, atque aliquando aliquantisper diuersos, in cuius facie color aureus, albo admixtus, incedens terram spectabit. Leupoldus. Iuppiter si dictorum locorum dispositor fuerit, & Orientalis, erit natus albus, mediæ capillaturæ, & similiter oculi, aptæ staturæ, & medianæ qualitatis. Dicunt alij pulchris vti indumentis. Regiam Iouis formam & mores prætulit Troianorum Rex Priamus. Vt enim ex Nepote habetur.

Celso duci Priamo læue surgentibus armis,
Effulsit roseum ceruix caput ardua, scribunt
Membra virum, blandoque genas terrore minaces
Regius ornet honos, placidæ vox nuncia mentis
Nil tumidum, nil triste sonat, propriorque precanti
Mollibus imperiis famulantes instruit aures.

Fuit suauis, moratus, & omnibus præditus virtutibus. Non absimilem sortitus est formam Magnus Carolus Rex Francorum, albo enim & roseo vultu, fuluis, magnisque oculis, succincta coma, fronte & ore adeo generoso & venerabili, vt vere augustæ maiestatis specimen præ se ferret, vt, qui illud contemplarentur, quasi diuinum, venerarentur. Hic bellica virtute illustri iustitia, veraque religione, liberalitateque maiores omnes superauit.

CAPVT IX.

Quomodo ex ipsius Iouis in cœlo aspectu formaue, rectius de natis judicare potuissent.

SEd, si ipsi cœlum circumspectassent, vidissentq; vtiq; Iouem nitidum, luminosum, pulchrum, gratiosum, atq; adeo Veneri similem, vt non nisi peritissimus Astrologus internoscat, aspectu etiam jucundum & amicabilem, ob id fortunam vocitatum, & hominibus salutarem conclamatum. Est enim forma venerabili, & dignitate plenissima, ob id homines reddit formosæ apparentiæ, compositæ personę, compositos corpore & membris, dignitate plenos, maiestate decoros, & ab omnibus veneratione habitos. Ejus lumen ex auro, & croceo candicat, & venustum est, ob id suos facit natos ex croceo, & auro candicantes, formosos & maxime venustos. Eius magnitulo grandiuscula, præter luminaria, & Venerem. Ideo corpore non prorsus mediocres, sed majusculos, perpulchros, & apta modulatione compositos. Oculi ad eius mensuram mediocres, eius motus à Saturno tardus, ob id vestigia tarde figentes, & incedendo terram spectantes, lente incedentes, patientes, atque in eorum moribus moderatos.

CAPVT X.

Formam, quam Ioui dant Astrologi, ipsam ex calido & humido temperamento prouenire.

SEd quam dederunt Iouiis formam Astrologi, non vi planetarum, sed ex ipsa temperamenti vi demonstrabimus

prouenire. Ptolomæus Iouis stellam temperatæ naturæ dicit, & magis ad calorem, & humorem declinare. Qui namque humidi, & calidi sunt, quales se esse ipsi Iouij profitentur, hi namque huiusmodi formam nanciscentur. Galenus libro de temperamentis ait, calidos & humidos multos sortiri capillos, robustos, modice nigros, nec crispos, nec omnino rectos. Et quia calidi & humidi, ideo recaluastres, fit enim caluities ex siccitate. Præterea pinguedo fit ex humiditate, gracilitas ex caliditate, modo ex his duobus simul contrariis qualitatibus fit eusarchia, scilicet medietas inter pinguem habitum & macilentum. Oculos magnos Democritus. Abderita ex superflua humiditate prouenire dixit, Herophilus vero ex calido, ex vtraque igitur simul commixta magnos oriri oculos par erit. Sic pupillæ laxitatem ex humiditate prouenire autumamus: humida namque animalia: vt oues & capræ, laxas habent pupillas, ichineumones vero, serpentes, & eiusmodi pernitiosa animalia paruas habent, quia sicca. Vel pupillarum laxitas oculorum magnitudinem sequitur. Porro calidi & humidi sanguinei sunt, & qui sanguinei, optime colorati, formosi, venusti, nitidi, hilares, læti & jocabundi.

CAPVT XI.

De moribus, qui ex Iouia forma proueniunt.

IN Iouiis Ptolomæus calidum & humidum præualere temperamentum confessus est, si Orientalis fuerit; at si Occidentalis, humidum. Alchabitius calidum & humidum, & esse aëreum & sanguineum. Leupoldus. Si Orientalis, humiditas præualet. Maternus dicit, Iouem natos facere magni animi, magnaque appetentes, & quibus semper fides habeatur, & qui ad magnos actus semper inflentur, ex quibus plus detur, quam patrimonij, aut paternæ facultatis exposcat modus, in omnibus suis actionibus imperiosos, nobiles, gloriosos, honestos, & mundiciarum amatores, lætos, & qui omni ratione delectari desiderent, plurimum capientes cibum, multum appetentes, & quamplurimos amicos efficientes, simpli-

ces, & qui semper benefacere consueuerint. Vita gloriosa, notabilis, fœlicitatis plena, & omnia, quæcunque cupient, consequentur, bonis conuersationibus adornantur; ac magnorum virorum testimonio proteguntur, vxores & filios tenero amore semper diligunt, & horum filij dignitatis maxima consequentur augmenta, ita vt & ad ipsos, ex filiorum honoribus magnum dignitatis meritum accedat. Si Orientalis & bene dispositus, erit benignus, justus, honorans senes, consultor & adjutor indigentium, & diliget amicos. Magisteria erunt ex lege. Iuste & honeste iudicare, ponere pacem & concordiam inter litigantes, veridicus, bona & honesta præcipiens, sapiens, & boni intellectus. Iupiter calidus & humidus, sed adeo temperatus, vt eius propria virtus ad moralium corpora nutrienda, ac per multiplices temporum soboles propaganda, sit accommodata. Cuius sane significatio est formæ dignitas, animi nobilitas, sana sapientia & intellectus, tum jura, leges, modestia, gratia, fides, & quicquid æquus bene instituti viri potest animus concipere. Significat regulos, duces, tribunos, ac dignissimos cuiusque magistratus authores, spem, gaudium, continentiam, liberalitatem, hominum consiliationem, pulchrum, commodum suorum consilium, sermonem grauem, iucundum & festiuum, ac publico semper emolumento accommodatum. Hali. Si quando Iuppiter fuerit dominus significationis spiritus, separatim & per se, & fuerit in bono statu, facit natum hominem magnæ nobilitatis, laudis, & magnæ famæ, integrum, liberum, mansuetum, tacitum, & quietum, abdicantem se à vanis rebus, amatorem, & amatum ab hominibus artificiosis, pulchrorum & honestorum factorum, iustum, & boni meditatorem, magnæ ostentationis & honestæ, castum, vult esse solus in bonis factis, facit se diligi. Scit custodire, seruare, & retinere amicos. Addunt alij. Bonus, simplex, mansuetus, fidelis, legalis, horret malum, diligit bonum, juuat pauperes, & veridicus, libenter bonum aliis faciens, fidus amicus, tractabilis, genio indulgens, amans sine riuali, sermone festiuus, gaudet equis, & canibus, ad vindictam procliuis, gestus habet cum

magna dignitate ſpectabiles, laudis & gloriæ ſtudioſus, ac riſu omnia condiens.

CAPVT XII.

Ex calido & humido optimo temperamento, optimos mores prouenire, non ex Iouis Stella.

SEd quia optimum temperamentum omnia optima ſigna temperata proſequuntur, & exinde maximas propenſiones ad bonos mores eueniunt, non autem ex Iouis ſtella. Diximus in libro de humana phyſiognomonia ex iuſto, & æquabili temperamento, non niſi propenſionem ad iuſtos mores, ſiue ad iuſtitiam prouenire, ſic ex calido, & humido temperamento omnium optimo, non niſi ad virtutem iuſtitiam, omnium virtutum nobiliſſimam prouenire, & quæ omnes virtutes complectatur, ideo iuſtos efficiet, iuſtitiam amantes, honeſtum, ac bonum facientes. Eorum magiſterium lex erit, quæ docet iuſtitiam exercere, conſultor veridicus, ſine fraude & dolo, rixarum & litium compoſitor, & temperamentum, quod in ipſis experiuntur, contrarietates & rixas, vel diſcordias in aliis videre non patiuntur. Ob id regentes, & gubernatores, & aliis imperitantes, dirigenteſque ſunt. Ex optima quoque eorum temperie, optima quoque mentis acies; vnde prudentes, ſapientes, & optimi erunt conſilij. Præterea, quia eorum temperamentum aëreum eſt, & aër eſt calidus & humidus, ideo quæ in ſpiritu, & anima ſunt maxime aërei, ſcilicet inflati, tumidi, magnanimi, & magna appetentes, & qui ad magnos actus ſemper inflentur, & qui plus largiuntur, quam paternæ facultatis modus expoſcat. In omnibus actionibus imperioſi, nobiles, glorioſi, & ſemper læti. Et qui optimum temperamentum conſequuntur; optimam formam ſimul conſequentur; eorum optimis moribus & deſideriis melior fortuna ſequetur. Vita eorum glorioſa, notabilis, fœlicitatis plena, & omnia, quæcunque cupiunt, conſequuntur: dignitatis maxima augmenta. Multum cibum capientes erunt & luxu-

riosi, qui namque optimum nanciscuntur temperamentum, quicquid comedunt, cito digerunt, & ex digestione accedit voluntas comedendi. Præterea qui calidi & humidi sunt, luxuriosi sunt, ex hoc namque temperamento oritur luxuria. Hirci calidi & humidi sunt, ob id semper luxuriosi, & qui calidum & humidum semen habent, fœcundi sunt, gaudentes, & hilares semper, quia gaudium & hilaritas in sanguine est. Ob id Hippocrates, quod alij tristes, alij hilares sint, causam esse in elementis dixit, nam qui defæcati sunt sanguinis, læti sunt, Homerus dixit ob caloris copiam, ob id læti, & in omnibus rebus delectari se cupientes. Significat iustos judices, & magistratus, & significat omne bonum, quo vita fruimur, quia omne bonum in mediocritate consistit, & ipse temperamentum & moderationem significat, quia ab omni excessu remotus. Significat virtutes, quia ipsæ in medio vitiorum sunt, sic etiam sanitatem, quia sanitas in bona temperie consistit, sic consilium ac prudentiam, quia illæ consistunt in bona affectuum temperie, quod nec impetu, nec segniter res agitur. Est patiens quia sapiens, qui ferre potest labores, & incommoda. Dat opes, quia hominem facit laborum patientem, prudentem, blandum, & fidum, Amat vxores, quia luxuriosus, & fœcundus.

CAPVT XIII.

De morbis, quos dat Iuppiter, eosque non à stella, sed ab ipso temperamento prouenire.

ÆGritudines Iouis sunt, quicquid euenit ex sanguinis abundantia: non ita superfluitans, vt exterminet naturam, nec ex sanguine adusto, & corruptibili. Valetudines circa jecur ex vino faciet, vel ex cruditate, mors vero ab hilaritate, & deiectione victus, vel alui, ex Veneris vsu. Ex Materno. Morbi ex sanguine. Peripneumonia, hæmoptœ, pleuritide, exanthemate, conuulsione, gonhorrea, lienteria, & alij, qui de sanguine, cum in quantitate, vel qualitate peccat, leuiq; quaque occasione sanguinem è naribus, vel de op-

porturio corporis meatu excernit. Nos autem hos morbos non à stella Iouis, sed quia calidi & humidi, facile sudant, & parumper hircum olent, pulsos habent plenos, pulchrarum rerum gaudent, & rubra lætius vident. Pauci sunt morbi sanguinis: sed hoc ab optima temperie. Constans est Medicorum dogma, ex optima temperie malum prouenire non posse, modo ex calido & humido optima temperies, vnde pauci, vel nulli oriri possunt morbi. Temperatum, siue eucraton statum dixêre Aristoteles, Theophrastus, Stoici, & Athænei sequaces, caliditate, & humiditate pollentem, sed morbis laborabunt, quibus pueri, qui calidi & humidi sunt. Et quia sanguis verè abundat, ideo tunc temporis ægrotare solent æstate, & hyeme bene se habebunt, minusque læduntur autumno, vt ex Galeno habetur Aphorismorum secundo. Et quia sanguis in jecore generatur, ibique perficitur, diciturque sanguinis officina, ideo morbis à iecore.

CAPVT XIV.

De infortunata Iouis indole, moribus, & morbis.

PTolomæus ex Ioue Occidentali nasci viros colore albos, sed indecenti, recaluos, aut rigidis capillis, statura mediocri, ac humido, magis distemperatos. Hali. Si Occidentalis Iuppiter, formosior erit, quia eius oculi mediocres, & caput paruum. Messahala vero, habere nares breues, & non æquales, caluum, in aliquo dentium habentem nigredinem. Maternus. Verum Iuppiter ex accidenti aliquo, ob nimiam fortasse de se confidentiam, inconsultum significat rerum aggressum, atque difficilem, quandoque ex tali causa operum exitum, significat enim patientem animam, sed vltionis auidam. Hali. At si status huius planetæ diuersus fuerit à prædicto statu, facit mores, & spiritus nati similes his prædictis, nisi quod erunt debiliores, & gignentur ex hoc diuersi ingenij, eritque vice liberalis, destructor, & loco casti, & religiosi, credens in aliqua magna credulitate, & loco mansueti, timidus; & loco nobilitatis vilipendet homines, ex loco fa-

ciendi bonum, collocabit illud in malis locis, & his similia. In complexione eius, quod magis apparet, est humiditas. Benatus. Est ignarus bene faciendi, versatus circa vetitas operationes, studebit hipocrisiæ, morabitur in locis orationum, in criptis, & cancruosis locis, & speluncis, & illa occasione futura prædicet, nullos habebit amicos, filios abhorret, cum nullo conuersabitur, infidus, malus, debilis, insipiens, laboriosus, & electionis paruæ. Quæ omnia & si in peius ruant, ex physica ratione accidunt, ex nimia scilicet humiditate, quæ temperamentum corrumpit, nam humiditas cum calore temperata, coloratos homines reddit, ob id albos, ait, sine coloris decentia. Recaluus fit ex luxuria, quippe si complexio ad humiditatem vergit, luxuriosus euadit, vnde & caluities. Maculæ in capite ex defectu temperamenti, vnde maculæ ex Occidentali Ioue, in dentibus eueniunt ex defectu caliditatis. Mores prædicti erunt debiliores, quia ad humiditatem accedunt, id est, ad muliebrem mollitiem. Ideo loco casti, parum lasciui, loco religiosi, debiles in religione, loco mansueti timidus, & loco faciendi bonum, aliquando malum, & quanto pejor est fœmina naturâ viri, tanto pejor Occidentalis Iuppiter ipso Orientali. Ex Occidentali enim Ioue, plures, & fere omnes eueniunt infirmitates, nam in Orientali paucæ, in declinanti multæ.

CAPVT XV.

De forma, quam Martis stella Natis largitur.

POscit ordo de Marte verba faciamus. Inquit Ptolomæus. Cum Mars Orientalis extiterit, eius forma erit rubedinis & albedinis particeps, bonæ quantitatis, & ideoneæ carnositatis, oculi eius varij, capilli spissi, & mediocres. At Iulius Firmicus Maternus. Mars dominus geniture, facit hominem rubeis capillis, & oculis cruentis, & deformem. Hali. Si Mars ex Oriente effluxerit, est inter album & rubeum, corporis mediocris, pulchri status, oculorum zarchorum,

capillos habebit ſpiſſos inter criſpos & extenſos. Meſſahala: Facit hominem facie rubeum, habentem capillos rubeos, faciem rotundam, leniter eam dehoneſtantem, oculos magnos, & croceos, in pede dextro maculam habentem, & id ex raro feſelliſſe. Dorotheus idem quod Meſſahala. Sed Abdila dixit. Caput curuum & craſſum, color faciei rubeus, mixtus cum nigro, vt qui per Solem incedunt, quaſi non verè ruber, aut niger. Menelai forma Martem indicat, erat enim ruffo capillo, ac mediocri ſtatura, animoſus & præſtans in armis irácundus, clamoſus, vt ab Homero deſcribitur, ex Darete Phrygio.

Gratior æquato Menelaum forma venuſtat,
Fulta ſtatu, viruſque comæ geniale rubentis
Mens domat, ipſe aſtu mentitos indice crines
Arguit, acceptos noto, gratuſque merenti.

CAPVT XVI.

Martij Formam ex ipſo ſyderis aſpectu dignoſci poſſe.

SI oculos in cœlum attollimus, Martis rutilum ſydus, igneum, & veluti carbonis accenſi rutilans aſpiciemus, ob id pyroxis appellatum, quia color flammæ ſimilis, æſtuantis, igneæ qualitatis nobis referens argumenta; & rubræ bilis, ideo horroris, & formidinis plenum, vt merito ab antiquis infortuna dictus ſit, & eius naturam ex ipſius ſtellæ colore tractam videmus. Inauſpicatum ſydus, & non ſalutare, & proſperum, ſed minax & terribile, ideo infœlicis vitæ, violentæ mortis, & igneorum morborum nobis notas inurere, vt nec ſocij eius ſocietate delectentur. Græci ἄρης, ἀπὸ τοῦ ἀναιρεῖν, hoc eſt à corrumpendo, aut ἀπὸ τοῦ ἀρῆς. Phornutus ſcribit à damno & interitu nomen adeptum. Ptolomæus Martis ſtellam vrere, & arefacere dixit, ſicut competit igneo ipſius colori. Quia rubeæ igneitatis, & iracundiæ, ideo nobis rubram auget bilem, faciem rubri coloris, rubros, & cruentos oculos ingerit, Flauæ bili præeſt. Sydus corpore non

eſt magno, ob id natos facit corporis moderatæ qualitatis; duobus annis ſuum circuitum abſoluit, ideo natos non tardi, nec concitati greſſus; ob id in ambulando magnos paſſus, & non tardos facient.

CAPVT XVII.

Martis formam ab ipſo prouenire temperamento.

CAlidæ temperaturæ ſigna oſtendimus in noſtris Phyſiognomonicis eſſe carnem tangentibus calidam, hirſutam, & minus habentem pinguedinis, colorem rubeum, & capillos nigros. Alij dicunt. Cito creſcentes, venas apparentes, anhelitum manifeſtum, vocem firmam, fortem, & agreſtem, cito ſudant, & digerunt bene, pili craſſi, & criſpi; mores laſciui. Siccæ vero, corpus gracile, & durum, carnem tactu aſperam, juncturas manifeſtas, capillos, & pilos aſperos & craſſos, coloris rubei. Comedunt & digerunt bene, in laboribus durabiles.

CAPVT XVIII.

Martis ſtella quos mores largiatur.

PTolomæus inquit. Si Mars in Orientali effulxione, in eius complexione vincet caliditas & ſiccitas. Alchabitius dixit, benè calidam complexionem. Leupoldus. Vincet in eo caliditas, & ſiccitas. Maternus. Facit inuictos, & qui nullis rationibus ſubigantur, immobiles, contentioſos, tardos, violentos, audaces, periculoſos, & qui aſſiduis decipi ſoleant, multum comedentes, & carnes crudas non bene coctas, & cibos digerentes, imperitos, & principalia ſibi ſemper vendicantes poteſtatis inſignia, neque circa vxores, neque circa filios, neque amicos bonos habent affectus, vt qui res alienas inuida cupiditate deſiderant. Artes, quas exercent, erunt ex igne, & ferro ignito, id eſt præciſiones & combuſtiones. Hali. Si Mars fuerit dominus ſignificationis ſpiritus, & in bono ſtatu, gignit natum fortem, amabilem, iratum, amatorem

torem armorum, & rerum armis conuenientium, audacem, quoniam amat diligere, & agitare prælia, exponit ſe periculis, nulli obedit, nec ſe ſubmittit, renouator rixarum, locutor factorum, & audacium facinorum, & iactat ſe de his, & acutus præponit ſe rebus & factis. Vilipenſor rerum omnium, amat vincere, auarus, ſemper iratus, & nihilominus prudentium morum in ſuis rebus. Addunt alij. Gaudent rubris indumentis, circa filios & vxores non propenſi, ob id optime finxerunt Poetæ Herculem vxores & filios occidiſſe, non niſi bella audenti animo concupiſcunt, & bella ſerere conantur. Ad exemplum magnum Sfortiam afferemus, fuit enim ſtatura corporis erecta, mediocri, macro potius, quam ſuccoſo habitu, prævalidis artubus, firmiſſimo quodam neruorum nexu, cruribus ad ſuram maxime perſtrictis, manu ampla, digitorum compage adeo firma, vt diſtractam in diuerſum, vtraque manu ferream equi ſoleam facile diſrumperet, lato pectore, latiſque humeris, ventre adeo reſtricto & caſtigato, vt anguſtiſſime cingeretur, quandoquidem in medio à duobus primis vtraque manu expanſis, lunatiſque digitis facile præcingi poſſet, erat facie ſubagreſti, parum læta, rubro pallore ſubfuſca, oculis cœſiis micantibus, ac intra cauos orbes reconditis, naſo adunco, ſed tamen os præclaro quodam militari decore ornabatur, vt mira indoles ex agreſti vultu effluebat, vt Martios decet, vt ad ingentia facinora natus ex humiliſſimis natalibus videretur. Fuit vulnerum, & periculorum contemptor, nunquam ab acie niſi victor diſceſſit, excitabatur diu; noctuque ad magnorum Ducum nomen, & ſi quid ei bello præclare geſtum nunciaretur, commoto animo ſuſpirabat. Ad omnes militiæ præfecturas fœciliter aſcendit, ad opes, & honores. Sex ex agreſti, & parum læto vultu, aliquid infœlicis Martis nunciabatur, quippe violentam mortem minaretur: nam equum in Aternum amnem adigens, tunc fluctibus intumeſcentem, cœnoſo ſubſidente vado, poſterioribus cruribus defecit, ac grauantibus armis ſubmerſus interiit. Fuêre multi Martij, præclaræ indolis, qui egregie in armis floruêre, ſibique immortalem gloriam peperêre,

quorum memorant historiæ. In præsentiarum subeunt in memoriam Galeatius, & magnus Sfortia. Fuit enim Galeatius facie rubore perfusa, oculis flagrantibus, ignitisque, subcrispa & fulua cæsarie, lato pectore, erecta ceruice, decenti statura, impiger, audax, ad pericula belli subeunda promptus, vnde cito per omnes bellici muneris ordines decurrit, honore, ac diuitiis auctus. Sed eum lethalis & vehemens febris inuasit, nihilque de sæuo impetu remittente, triduo assumpsit morbus, vt Martiis contingit. Ex antiquis historiis Pyrrhus à Darete Phrygio describitur. Fuit magnus, virosus, stomachorus, blesus, vultu bonus, aduncum, oculis rotundus, superciliosus. Nepos.

Ore virum factus, indignatique minaces
Suspendens ceruice genas, liuore superbo
Obliquat socios Pyrrhus, scribuntque ferocem.
Ardua membra, teres oculus, proiectior aluus,
Texendis vox æqua sonis, teneroque laborans
Eloquio, lingua blesos frustratur hiatus.

Erat enim ignei coloris, ita dictus Pyrrhus πύῤῥος à fuluo capillorum colore, Politem, & Priamum obtruncauit, etiam ipse ab Oreste obtruncandus.

CAPVT XIX.

Ex Calido & sicco temperamento Martis mores, non ex sydere prouenire.

AT eiusmodi mores non ex stellis, sed ex ipso eueniunt temperamento; quippe Galenus & alij Medici sexcentis in locis dicunt, qui flaua bile affecti sunt, ad iram propensi & concitatiores sunt. Argumento quoque esse potest hominis ætas: nam ab anno quatuordecimo, vsque ad quintum & vigesimum rubra bilis dominatur, & tunc homines cholerici, biliosi, audaces, iracundi, & insolentes

efficiuntur. Sunt præterea audaces. Galenus in eo libro, quod animi mores corporis temperaturam sequantur, ex biliosis humoribus (ex Platonis auctoritate) corpus peruagantibus, & animæ penetralibus se permiscentibus, audacia efficitur. Idemque in eo libello de natura, & ordine cuiusque corporis, ex bilioso humore, audacia, furor, inconstantia prouenit. Cum calor efferbuerit, in flammas euolat, vnde Martius æstus prouenit, & præcipites reddit, vt qui præposteris consiliis omnia agant, & periculis temere se dent. Præterea ab ipsa bile, animi solertia, memoria, ingenij acuitas, & eleuatio prouenit. Ex commentariolo de dignitatibus Hippocratis. In libello de anatomia viuorum ait. Rubra cholera facit homines ingeniosos, & acres, & multum comedentes, & coeuntes. Et quia calidi sunt, comedunt libenter carnes crudas, quia humidioris cibi appetentiores sunt, & facile eos concoquunt. Sunt sine amore, quia amantes in calido & sicco sunt temperamento, ideo vxores & filios non diligunt. Mobiles sunt, quia præproperi in agendo, ideo stare loco nesciunt. Leues sunt, ob id peregrinationes facile subeunt, & quia inconsulti, & festinantes, absque ratione, & commoditate itinera suscipiunt, ob id angustiæ, labores, & incommoditates eis accident. Ad summum, valida complexio, superbos, imperiosos, inconsultos, & audaces facit.

CAPVT XX.

Morbi, quos Astrologi à Marte prouenire dicunt, non à stellâ; sed ab ipsa flaua bile proueniunt.

SEd præstantissimi Astrologi prodidêre; quod pulsus habent magnos, & colores & vrinam flauam, igneam, mordacem, sudorem acrem, salsum, & amarum; deiectiones flauas, summè ignita incendia, homicidia, lites, furta, & febres calidas, quæ omnia fiunt ex cholera nõ adusta: dat phrenesim veram, & non veram, pustulas sanguineas, impetigines, &

valetudines aduentitias, quæ fiunt in corpore præter naturam, cum aſperitate atque fœditate, pruritus, lentigines, & patientur pauores, & cogitationes horribiles, homines inquietantes, & quicquid tandem cum inflammatione caloris. At eiuſmodi morbos non è ſyderibus, ſed ex humoribus prouenire ſanciunt Medicorum dogmata. Galenus namque ſuper Aphoriſmos Hippocratis, puſtulas bilioſas per totum corpus diſperſas, eryſipelas, id eſt ſerpigines, tertianas, & ardentes febres ex biloſo humore prouenire dixit. Et libro de naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flaua bile: ſic libro de vtilitate reſpirationis.

CAPVT XXI.

Forma, mores, & morbi, qui ex infœlici Marte proueniunt.

PTolomæus. Mars ſi Occidentalis extiterit, naſus tantum rubri coloris erit, & moderatæ corporis qualitatis, paruos habet oculos, capillos raros, planos & flauos. A quo Leupoldus. Si in occidua ſtatione Mars fuerit, rubeus tantum erit, corpore mediocri, paruis oculis, capillis raris, planis, & flauis. Iulius Firmicus. Mars geniture dominus facit homines rubeis capillis, & oculis cruentis. Hali. Mars ſi fuerit Occidentalis, eſt rubei coloris, ſimplicis rubedinis, paruuorum oculorum, corporis mediocris, capillorum ad albedinem tendentium, faciem habet rotundam, & forte in ea maculas, magnum caput & anterius prominens, in fronte percuſſionem aut ſignum, magnas aures, aſpectum acutum, dentes longos, carnem modicam, in ſuo inceſſu magnos faciet paſſus, Meſſahala dixit, quod facit hominem rubeam faciem habentem, capillos rubeos, faciem rotundam, leuiter eam dehoneſtantem, oculos magnos & croceos, aſpectum horribilem, habentem in pede ſiniſtro maculam, & hoc raro fallere. Dorotheus de aſpectu illud idem. Sacerdos. Mars dat homini curuum habere corpus, ipſumque ſemirubrum, ita quod non vere rubrum, nec vere nigrum, ſicut habent illi, qui nimium morantur in Sole, vel diutius per calorem incedunt. Et alij

quando Martius habet grana rubra in facie, & vt pluries raros gerens pilos in barba, velut ſpado. De eius complexione Ptolomæus dicit. Vincit ſiccitas. Alchabitius calidam complexionem, & ſiccam, diſtemperatam, igneam, cholericam, & amari ſaporis. Leupoldus idem, quod Ptolomæus.

De eius moribus Hali hæc habet. At ſi natus Martem habuerit male conſtitutum, facit eum ſine verecundia dehoneſtatorem, amatorem interfectionum, & ſuppreſſorum clamorum, quoniam alta voce loquitur, innouatorem rixarum, leuis & pauci ſenſus, deprædatorem viarum, quia in eo non eſt pietas, ſed eſt malefactor, permutabilis in rebus ſuis. abhorret conſanguineos, & ipſi eum. Ignorat Deum, nec ſcit, quid ipſe ſit. Maternus. Natura calidus & ſiccus, iracundus, vehemens, incitata ſæpius iracundia præceps. Cuius ſignificatio eſt prodito, pugna, cædes, audacia, temeritas, timor, fugæque difficultas, perfidus, obſcœnus, incautus, amator, facilis offenſio, varia cogitatio, nullum conſilium. Significat quoque violentos principes, feros, inhumanos, alienæ ſemper cædis appetentes, perjuros, doloſos, inconſtantes, maledicos, incompoſitos, omnia contaminantes, omnia polluentes, diuina & humana proſi miſcuè habentes, ingenioſos tamen, ad omneſque conatus ſuos mutabili quadam verſutia promptos. Significat enim deformem, inuerecundum, ingratum. Chyrurgiam ex artibus exercet, & quicquid cruenti, ſanguinaria quadam voluptate perficitur. Hali. Facilè peregrinationes ſubibunt, in quibus accident labores & anguſtiæ, & prædationes, libenter offendent miſeros, & quos poterunt: gaudent effuſione ſanguinis, combuſtione, & decapitatione. Sequentur fures & tabernarios, ſuperbos, & mendaces, perjuros, falſarum monetarum deciſores, & chartarum, abſciſſores viarum, abductores exercituum, præproperi in agendo, & inuerecundi, minaciter loquuntur, incedunt per ignem, per enſes, rapaces, contumelioſi, furioſi, & prauorum morum. Græcum Metionem infœlix Mars accuſat, nempe mediocri ſtatura, rufum, corpore jucundo, vitioſum, pertinacem, crudelem impatientem, deſcribit Dares, à quo Ne-

pos hæc addit.

Impia præcipitem natura Metiona mergit
Inuidiæ cinctum stimulis, curæque tenacis
Defessum excubiis, teretes cumulatur in artus,
Carnea massa tumens, animumque ebullit Erynnis;
In caput, in corpus reliquum liuescit inustum
Sanguineis pectus maculis, gena disputat hydris
Indito pectore virens & mentis anhelans
Accusant, furiasque flammati incendia crinis.

Morbi & pericula, quibus incurrere debent. Maternus. Vitia ex igne, & ferro, id est, præcisiones & combustiones, atque ex altissimis locis frequenter periclitantur, & extrema corporis frangit, mortem vero dat repentinam, atque violentam. Dat febres calidas, quæ fiunt ex cholera adusta, & sine causa, dat phrenesim veram & non veram, pustulas sanguineas, impetigines, albaras, & valetudines aduentitias, ægritudines comedentes corpus, vt cancri, & similes, ignem sacrum, patientur pauores & cogitationes horribiles, & quicquid ex inflammatione caloris. Sed expositis exemplis, multa quæ scribimus, rudioribus erunt apertiora. Fuit & Petrus Nauarrus vir Martius, lato ore, ac decora indole, sed nescio quid funesti, vel lugentis in eo videbatur, color carnis & pilorum ruffus, aut magis ferrugineus, corpore mediocri, magnis oculis cruentisque, facie & barba rotunda, capite magno & anterius prominenti. Fuit in rebus bellicis vir præpollẽtis ingenij, ac in excauandis cuniculis, immissis tormentarij pulueris fomentis, violentia obluctatis flammæ, turres, oppida & arces subuerteret; multas victorias consequutus, sed victus, & præliando captus in arce noua Neapolitana, quam ipse cœperat, carceribus detentus fuit, postremo carnificis manum non aufugit, quin strangulatus interiret. Sed hæc ex physicis eueniunt rationibus. Nimia siccitas, & immoderatus calor perdit potius, quam fouet, vt qui ex igne generatur, corporis vitia producit. Ex intemperato ardore, & vehementi bilis commotione intemperatæ; & vehementes in homine perturbationes excitantur, & violenti & in-

con■erati effectus producuntur. Ad summum, quia calida complexio superbos, violentos, & inconsultos facit, ob id homicidæ, grassatores viarum, periculosi, & qui ab amicis sufferri nequeant, male morati, sui profusi, aliena appetentes, summis viribus res arduas tentant, superciliose loquuntur, ceu œstro perciti fuerint, litem vbique mouent, & ex lite litem componunt, fel in ore, ignem in corde. His moribus si solertia & ingenij acuitas addatur, quam diximus ex flaua bile prouenire, fiunt decisores monetarum, chartas falsificantes, vt facile euenire possit, vt vulneribus confossi, igne, capite, & violenta morte mulctentur. Hæc enim vita hæ solitæ sunt sequi pœnæ. Galenus libro de differentiis febrium, herpetes, & erysipelas ex flaua bile. Et Plato, referente Galeno, libro de decretis Hippocratis. A flaua bile sacri ignes, erysipelata, herpetes, & inflammationes omnes, quæ in corpore accenduntur, proueniunt. Et libro de naturalibus facultatibus. Calidi morbi à flaua bile. Sic libro de vtilitate respirationis. Biliosus sanguis si in vapores biliosos soluatur, ad phrenesim, id est ad mentis perculsionem inducit. Et tertio de locis affectis ex eadem bile fiunt ferina deliramenta. Ex his igitur deliramentis ad præcipitia & nefarias mortes inclinantur, gaudentes igne, sanguine, & carnificina.

CAPVT XXII.

De Solari forma ab Astrologis descripta.

PTolomæus Solem & Lunam non dare natis peculiarem formam, sed vnumquemque planetarum adiuuant, quibus associantur in figura, sed specialiter formositatem, & magnitudinem largiri. Idem ab eo sensit Hali, Leupoldus & Dorotheus. Sed Maternus, cum Sol genituræ domino conjunctus fuerit. Agamemnonem quia magno corpore & venusto, ac indolem maiestate plenam præ se ferebat ac imperio dignam speciem, Solarem fatemur: præterea consilio, prudentia, & humanitate pleno, quæ omnia Sol largitur. Nepos ex Darete.

Martius ornat honos Agamemnona fusa vigorem,
Celsaque membra fauent, vultu præcone potestas
Enitet, & Regem species armata profatur.
Mixta virum phalerant, cirrho candente decoro
Virtus, nobilitas, diues, facundia, prudens.

Sed Maternus, cum Sol genituræ domino coniunctus fuerit, facit homines corpulentos, & moderatè compositos, & quorum caput flauo capillorum crine lucescat. Messahala. Si Sol Orientalis fuerit, facit hominem colore inter croceum & quasi nigrum, & tectum quodam rubore, vel æmulum: breuis staturæ, vt in quibusdam crispum, & pulchri coloris. Dorotheus. Figura Solis crocea, habens parum rubedinis capillorum, & oculi eius aliquantulum crocei. Abdila. Facit homines carnosos, pulchræ & albæ faciei, oculorum quandoque magnorum, in quorum facie color albus, citrinus, coniunctus, pulchram & plenam barbam: capillos etiam gerit extensos. Et quando fuerit in ascendente, erit in facie nati signum, capillos habebit inter croceos participantes quodam rubore. Hali. Sol facit hominem crocei coloris, crassum, album, & oculorum aliquantulum foras prominentium, faciei rotundæ, & lucentis, capitis magni, & extensorum capillorum, pij aspectus, raucæ vocis, mediocris longitudinis, compositè incedentis. Hali. Facie leonina, capillo flauo, facie pulchra, & in pueritia gratiosa.

CAPVT XXIII.

Quomodo rectius ex ipso Solari globo potuissent eadem inuestigare.

SEd prisci illi cœlorum interpretes ex ipsius stellæ aspectu, & naturæ opiferam & salutarem faciem cognoscere potuissent. Sol est colore croceus, vel rubens ad album tendens, ob id homines gignit albæ & croceæ faciei & capillorum. Et quia eius radij circa corpus extenduntur, & circumfulgent, aureo colore crispãtes, ob id capillos extensos, flauos, & crispos facit. Magnitudine inter planetas satis conspicua,

omnium maxima, rotunda, venusta, & satis digna conspici. Ob id oculos magnos, facie & capite rotundis, venustos, corpulentos, gloriosos, pij aspectus, & conspicuæ formæ. Eius corpus quasi foras extat, semiglobus protuberat, ob id oculos foras prominentes producit. Inter planetas mediocriter incedit nec piger, nec festinus, nam anno vno suum motum absoluit, ideo in motu, nec festinus, nec tardus, sed compositos in incessu natos facit. Eius motus vniformis non variatur, nec alteratur, sed semper similem seruat incessum. Inter planetas lumine sæpe orbatur, & eclypsim patitur, ob id vitia oculi quam libenter largitur, orbitates, & cæcitates, & est, vt in cœlo fons luminis, sic oculus in homine, quo videmus. Non errat, vt alij planetæ, ideo parum errantes, & eorum rationes obstinate defendentes facit. Quia splendidus & luminosus, ideo splendentes & venustos facit. Quia in medio planetarum consistit, tres à superiori habens parte, totidem ab inferiori, & circum circa ab eis stipatur, & veluti quodam satellitio obsequitur, super omnes principatum obtinet, & omnes corroborat.

CAPVT XXIV.

Solis formam ab ipso prouenire temperamento comprobatur.

IN primo Apotelesmatum Ptolomæus Solem dicit vim habere calefaciendi, & leniter desiccandi, quæ affectiones facilius sensibus percipiuntur, quam aliarum stellarum propter magnitudinem, & euidentē anni mutationem in suis viribus, & temporibus. Sed quos isti solares vocant, nos vehementer calidos, & in sicco & humido temperatos dicimus: ex humiditate enim & caliditate fit homo corpulentus & carnosus, faciei carnosæ, albæ, & mediocriter compositus, id est, non breuis staturæ. Ex caliditate vero & siccitate capilli euadunt flaui, crispi, & extensi, & rubri vel crocei coloris, & plena barba, sic prominentes oculi ex caliditate, humiditateque. Vox firma ex caliditate, raucitas ex humiditate, sic compositus gradus, aut incessio ex intemperata humiditate, & cali-

ditate, nam intensa caliditas celerem gradum, & superfluа tardum, ex vtroque composita incessio, composita erit.

CAPVT XXV.

Mores, quos Sol largitur.

SOl igitur, vt Maternus inquit, quando cum geniture domino conjunctus erit, facit homines fide plenos, sed cuiusdam superbiæ spiritu inflatos, sapientes tamen, & omni æqualitatis moderatione compositos; humanos, & qui suos parentes integro amore colant. Facit agricolas, patrimonia propria virtute quærentes, efficaces, cordatos, & qui semper aquosa regionum delectatione lætentur. Facit enim tales, qui omnes actus cum maxima honestate perficiant, sed hi ab vxore, & à filiorum erunt affectibus separati. Alibi. Significat quoque Reges, & Principes, non atroces, non difficiles, non iniquos, sed justos, affabiles, ac tractabiles, mansuetos, & omni virtutum genere honestatos, superbiæ tamen spiritu quandoque inflatos. Significat graue eloquium, maturum consilium, seuerum iudicium, & splendidum cuiusque rei, magnificamque penitus actionem, omnem quoque nitorem, & claritatem, atque regium apparatum, fortitudo animi corporisque, honestas, magnificentia, victoria, perspicua mundities, incredibilisque apud omnes expectatio, & quicquid videtur ad regium apicem pertinere. Hali. Dat regna, magistratus; & honores, facitque homines dignos, quibus honor habeat, gratos Principibus, sermone raros, ambitiosos, sublimem animum, honestum, largum, gloriosum, ac sumptuoso vestitu gaudentes, non multum cibum sumentes.

CAPVT XXVI.

Ex calido, & sicco Temperamento, humidoque, eius mores, non à solari stella prouenire.

CAlida, humidaque complexio, vel calida, siccaque, superbos facit, sic inflatos, ambitiosos, generosos, largos, ac

sumptuosis vestibus vtentes. Ex optima igitur hac compositione, sapientes, cordatos, & qui omnes actus maxima honestate perficiant. Et quia quando compositio optima & æqua est, vt diximus in Physiognomonicis, facit homines omni æquitatis moderatione compositos, humanos, & qui parentes suos integro amore colant. Si verò in siccitate plus abundauerit, pudicos facit, ob id non vxoribus gratos, nec filiorum amantes, sed quia, vt diximus, nobiles, magnanimi, generosi, inflati, ambitiosique grauis aspectus & generosi, ob id potestates consequuntur à Principibus, & eis gratissimi erũt.

CAPVT XXVII.

De Solaribus Morbis, qui non à stella, sed à temperamento proueniunt.

ASTrologi dicunt calidas & siccas infirmitates largiri Solem solere, vt venenum calidum, & corporis purgationes, vitia & infirmitates oculorum. In hominibus dextrum, in fœminis sinistrum, quæ omnia à siccitate & caliditate veniunt complexionis, non à stellis.

CAPVT XXVIII.

De infœlici Solari forma, moribus & morbis.

PTolomæus ait. Si Occidentalis fuerit, homines facit habentes statum plusquam mediocrem, colorem æmulum, capillos flauos & extensos, & aliquantulum crispos. Maternus. Ambitiosa existimatio, omni honorum cupiditate. Facit morbos frequentes, ex igne comburi. Mortis exitus in peregrinis locis, violentos, subitosque decernit. Sic & morbos, comedentes carnem, quæ omnia à sicco, & calido intenso proueniunt.

Cum Solis participatione, aut solarem Hectora fuisse natum judicamus, nempe Sol aut Luna paululum impediti, oculos natis impediunt, nam coccos, strabos, & debiles visus faciunt. Dares de Hectore. Blesum, candidum, crispum, strabum, pernicibus membris, vultu venerabili, barbatũ decẽter,

bellicoſum, animo magnum, ciuibus clementem, dignum, & amori aptum. Nepos cumulatius vertit.

Hector magnanimum librato culmine pectus
Erigit, intorto candet coma criſpa capillo,
Succinctum complexa caput, blandeque reciſos
Furatur vox blanda ſonos, pernitia membra,
Mens placida in ciues, faciem lanugo ſerenam
Induit, ac viſus acies obliqua cadentes
In geminas ſpargit partes, ſemperque ſupina
Occiduum ſtabilem contriſtat lumine vultum.

CAPVT XXIX.

De Veneris forma ab Aſtrologis deſcripta.

EX numeroſiſſimo ſtellarum choro, benefica, ſalutaris, adjutrix, & humanæ naturæ amica, eſt Venus: genitale aſtrum, & eiuſdem nobiſcum temperaturæ. Ptolomæus ait. Veneris opera Iouis operibus aſſimilantur, propter quod ea, quæ per ipſam contingunt, pulchriora ſunt, & magis recipiuntur, eiuſque pulchritudo, mulierum pulchritudini magis aſſimilatur. Erit enim melioris figuræ, & corporis melioris. Ex ipſius proprietatibus oculos ſubruffos facere, & idoneos. Leupoldus eadem. Maternus: Venus genituræ domina ſi fuerit effecta, dat corpus longum, candidum, oculos gratos, venuſtatis ſplendore fulgentes, ſpiſſos capillos, aut molliter flexos, aut gradata pulchritudinis venuſtate componit, aut criſpos crinium facit, boſtrychis connatos, æquales. Alibi. Ex habitudine corporis pinguedinem potius ſignificat, ſed venuſto decore ornatam, debilem autem & aduerſa ſæpius valetudine fatigatam. Per eam ſignificatur omnis decor, omniſque venuſtas, ornata veſtimenta, auri ſubtegmine elaboratis cultus argentiue, aut tyriæ murices purpura honeſtati. Hali. Venus ſimilis eſt Ioui, niſi quod ex peculiari quodam beneficio ei contingit eſſe formoſiorem, ac maioris venuſtatis, melioris conceptionis, & pulchrioris formæ, quoniam formoſitatem ſignificat conuenientem formoſitati mu-

lierum, & est magis mansuetus, & corporis blandioris, & propriè oculi eius sunt inter Zarchum, & nigrum, & pulchrum: Aliqui dicunt, quod iam aliquantulum bazus cum rubedine mixtus, debilis, pulchri aspectus, nigredo oculorum suorum maior albedine, subtilium superciliorum, & junctorum, & subtilium labrorum multæ carnis in facie, augusti pectoris, breuium costarum, crassorum crurium, blandi aspectus, & saporosi, & pulchræ faciei, ludit oculis suis, & credit id pulchrum esse, capillos habet aliquantulum crispos. Messahala dicit. Hominem album declinantem ad aliquam nigredinem, & ex inde videbitur magis decens, pulchram habentem staturam, pulchros oculos, quorum nigredo aliquid maior, quam in aliis reperiatur, tamen decens, pulchros capillos, faciem rotundam, non tamen magnam, neque maxillas. Dorotheus dicit, hominem facere pulchram faciem habentem, pulchros oculos, quorum nigredo erit plusquam apparens, pulchros capillos & multos, crassum, album & rubore infectum. Abdila dicit. Venus pulchros facit capillos, & pulchra supercilia; in eundo se nulliter gerit, aut aliquid agendo, mediocris staturæ. Hali. Rosei coloris dat faciem oculis fulgentibus humidis, & per facilè ad flexum inclinentur. Forma eximia.

CAPVT XXX.

Quod ex ipso Syderis aspectu, citius omnia poterant præsagire.

SEd, vt in aliis diximus, si oculos in cœlum sustulissent, ex ipsa syderis facie hæc omnia, & sine inter eos contradictione, certius poterant præsagire. Quia vt Iuppiter à nostro aspectu blandius excipitur, imo oculos nostros allicit ad eius inspectionem, vnde fit, vt eam dicant amicam, & salutaria spondentem omnia. Et quia Iouis stella fulgore similis aspectus, & pulchritudine: ideò similes effectus largitur. Et quia minus splendet, & magis molliter, blandius & amicius nostris oculis se insinuat, pulchriorque apparet. Ob id homines facere pulchros, ad fœmineam pulchritudinem facilè acce-

dentes, & homines molliusculos, & delicatulos, & in motu, & in negotiis segnius & cunctatius se gerentes. Eius color ex candido in atrum languescit, vel roseo fulgore micat, ideò oculos subruffos, vel flauos, vel nigros efficit, gratiosos & venustos. Et quia præ cæteris fulget, vt etiam eius lumen vmbram faciat, vt Luna, & scintillet, ideò oculos fulgentes & scintillantes, quasi ludentes facit, & lasciuius se mouentes: Sydus est magnum, ob id corpore longos, & staturam benè compositam, roseam, & stellæ colore coloratam.

CAPVT XXXI.

Veneris formam ab ipso prouenire temperamento, non à sydere.

VIdemus Venerem crocco albo radicantem, tum humectam dicunt, & naturæ indicare temperamentum. Ptolomæus Iouem dixit calidi, & humidi temperamenti, & Veneris formam ferè eandem cum ipsa Iouis. Sed caliditas magis temperata cum calido est, quam erat cum Ioue. Ob id venustas & pulchritudo Veneris, est magis muliebris, blanda, mollisuscula, & delicatula, & in rebus agendis tardiuscula. Roseus in ore fulgor ex sanguine superabundanti, qua scatet complexio, & nimia humiditate oculos vt in vase aquæ se mouentes demonstrat, ex eaque humiditate eorum oculi fulgore quasi scintillare videntur. Sic subtilia supercilia, & labia, multæ carnis in facie, angusti pectoris, breuium costarum, magnorum crurum, sequuntur fœmineam complexionem, vt in nostris Physiognomonicis de muliebri, & virili forma retulimus. Sanguinei enim sunt crassa corporis habitudine, color albus cum rubedine commixtus, corpore, visuque floridi, venusti, hilares, & rubicundi. Rubro vestitu gaudent, quia sanguinei, & tauri, quia sanguinei, cum rubrum colorem aspiciunt, adeo gaudent, vt efferentur. Quæ omnia Galenus in libro de dynamidiis copiosius pertractat.

Neque à Paridis forma abhorret, quam describit Nepos ex Darete.

Imperij cupidus, habiles prolatus in armos,

Siderea vernat acie Paris, ore serenus,
Eloquio lenis, pede præceps, strenuus armis,
Vertice flauescens, frontemque auctura superbam
Prætexerat tonsura genas, in summa recurrens
Tempora, neue vagans formæ furetur honorem
Cæsaries, vtramque comam sua detinet auris.

CAPVT XXXII.

Mores, quos Venus largiatur.

DE Veneris moribus loquens Hali, dicit. Quando Venus fuerit significatrix spiritus nati, separatim & per se, & fuerit in bono statu, procreat natum quietum, mansuetum, bonum, minimè vitiosum, lympidum, bonarum cogitationum, is etiam amat saltare, & est magnus Zelotypus, rixas abhorret, amator magisteriorum, & subtilium operum, bonæ formæ, bonorum signorum, veridicorum & bonorum somniorum, facit se diligi ab hominibus, factor boni, pius, benè dat, & benè accipit; fœlix, & communiter maior pars suæ voluntatis erit in causis mulierum. Maternus. Venus facit homines delectabiles, lætos, assiduo luxui vacantes, amabiles, gratos, venustos, amatores, libidinosos, iustos, pios, apud quos integra, & incorrupta amicitiæ vicissitudo permaneat, potu multo gaudentes, ac paruum cibum sumentes: omnes cibos facilè digerunt, qui semper venereos coitus, & crebò cupiditates ardore desiderent, in omni vita nobiles, & mundi, & quorum vita, animus & institutum musicis semper delectationibus inhæreſcant. Tum balnea, fuci odorataque opobalsama, gratia, jocus, Camenæ, in chorumque locupletatus applausus. Significat quoque formosas inprimis virgines, jocosa sponsalia, amores, elegias amatorias, indignationes, insidias, querelas, pacis rursus atque amoris redintegrationes. Significat etiam conuiuia, jentationes, dulciaque tragemata, siue bellaria, & quicquid sapore dulce, ac volupe est. Significat etiam mutuam hominum dilectionem, pietatem, fidem, credulitatem, summamque in omnes huma-

nitatem. Hali. Cantores & lepidos facit, omnes amicos habent, florum & munditiarum amantissimi, cuticulam splendidam curant, sibi ipsis placent, statum corporis decorum habent, molli capillo, in cute delicatula, gignendæ proli, & propagando generi deditissimi, pietatis, & misericordiæ studiosissimi, viuentes ociosè, & delicatè, delectabitur muliebribus ornamentis, vtetur pro ornamento sui corporis, pulchris indumentis, & mundis. Magisterium ex eis, erit perfecte perficere, & labore. Erit homo ludi, risus, alacritatis & gaudij, libenter delectabitur societatibus; comestionibus & potationibus, confidens aliis, & sæpè deceptus. Erit largus, & cupit audire sonos, erit suauis moribus, & bonus aulicus, induet vestimenta alba, sapores deligit vnctuosos, beneuolus, dulcia & mollia effudit verba, dulcissimá habet eloquia, oscula jungit amica. Corporis & sui vultus studiosissimus, pulchris figuris delectabitur, & odoribus, facilè ad fletum pronus, ob id & misericors.

Mulieres, quæ Veneream formam sortitæ, hæ sunt, quæ ex antiquis & recentioribus historiis suppetunt. Helena, vt Dares Phrygius narrat, similis fratribus fuit Castori, & Polluci, capillo flauo, oculis magnis, facie pura bene figurata, corpore deducto, ore pusillo, crutibus optimis, inter duo supercilia næuum habuit. Cornelius Nepos ita vertit.

Tyndaridis geminis geminum nihil, vnicus ambos
Oris honos ambit, similis flauescit vtrique
Crinis, par hilares augescit risus in orbes.
Æquis membra modus, concordes pectora motus
Consiliant, spirantque vnùm gena, lumina, mores
Sola pares variis præsumunt nomina formas
Distinxisse notis, aut victor vindice vultu
Eludit dubios error, vocumque repugnans
Dißidio, alterno confundit nomine nomen.
Inclyta cognatos æquat Spartana Lacones
Vultu, crine genis sociæ cunabula stirpis
Par oris testatur honos, at plenius haurit
Sidereum Ledea Iouem, totosque per artus

Lacta materni spirant mendacia cygni.
Natiuum frons fundit ebur, caput exerit aurum
Æquatis crinale comis, gena candida byssum
Æquat, dextra niuem, dens lilia, colla ligustrum
Auris inexpleto crispata volumine; visus
Excubitor, nasusque vagi venator odoris.
Poscunt alternum titulo certante triumphum.
Productum modicè mentum candescit, & alta
Lenius vt pressis insidant basia labris.
Parcius in roseum consurgunt ora tumorem.
Fundit apex humeros pressum tegit vbera pectus.
Ilia succingit leuitas, tractusque lacertos:
Pes breuis incessu terram libante supino
Lasciuum suspendit iter, currumque decora
Mobilitas compto libramine ponderat artus.
Sola superciliis labes interflua raris,
Audaci macula tenues descriminat artus.

Fuerunt & apud nos nobilissimæ mulieres, Veneris formam referentes, vt ipsæ Veneres essent, sed omnes lasciuiæ deditæ, jocis, choreæ, cantibus & sonis, deliciisque vitam, pugionibus, vel veneno periere, etiam me admonente, ac præsagiente.

CAPVT XXXIII.

Quod eius mores ex calida & humida temperatura proueniant.

GAlenus libro de vsu partium, ait ex sanguine principaliter fit sperma. Et in librum Hippocratis de natura humana, vt non immeritò calidi & humidi temperamenti homines sũt luxuriosi, & perpetuò coitũ gaudẽtes, fornicatores vsque ad mortem. ideò feruidi, & ad sobolem procreandam idonei. Propterea sanguinea temperis, siue calida & humida, vt superius diximus, facit natos delectabiles, assiduo luxui vacantes, amabiles, gratos, pios, misericordes, bonos, amicos, multo potu gaudentes, delectantes musica, odoribus, & sui corporis ornamentis sumptuosis, pulchris, & mundis, & cultu

ſuæ faciei: nam formoſi videri deſiderant. Et ex eo dicit Galenus de dynamidiis libro, ſanguinem homines blandos facere & formoſos, ſanguinemque etiam bonum facere animum, ſimplicem, modeſtum, & blandum.

CAPVT XXXIV.

De Morbis, quos dat Venus, non ex ſtella, ſed è qualitatibus.

ASTrologi morbos Venerem præſtare aiunt, qui accidant in membris genitalibus, quando eſt male affecta. Obid Maternus ait, vitia facere circa naturalia, & neceſſaria, mores verò notas, glorioſaſque decernit. Morbos circa genitalia, gonhorream, obſtructiones renum, veſicæ, vteri, & pudendorum dolores. Nos autem dicimus, quod luxurioſi vſque ad mortem luxuriantur, & luxurioſi cum meretricibus verſantur, vt facilè eiuſmodi morbos contrahant.

CAPVT XXXV.

De infœlici Veneris forma, moribus & morbis.

QVæ de Iouis forma infœlicis, moribus & morbis diximus, ſcilicet illicita ſtupra, inceſtus, adulteria & cætera id genus, eadem de Venere imaginandum.

CAPVT XXXVI.

De Forma quam Mercurio Aſtrologi aſcribunt.

MErcurius quando Orientalis exiſtit, referente Ptolomæo, natus erit coloris mellis, eritque in quantitate corporis moderatus, aptæ coadunationis, paruorum oculorum, capillos habens mediocres. Maternus. Si Mercurius dominus genituræ fuerit, facit ſemper corpus modicum, & gracile, & quorum faciem tenuis pallor inficiat, oculos vero pulchritudinis honeſtate exornat. Hali. Facit hominem pulchræ apparentiæ, & compoſitæ ſtaturæ. Et alibi. Quando fuerit Orientalis, facit colorem nati ſicut mellis recentis, &

est modici corporis, paruorum oculorum, mediocrium capillorum. Dicitur etiam de Mercurio, quod est coloris viridis, mixti cum bazitate capillorum mediocrium, villosus, angustæ frontis, crassarum aurium, pulchræ faciei, naris compositæ, superciliorum coniunctorum, amplorum membrorum, & blandorum, minutorum dentium, raræ barbæ, macer, boni status in corpore, in incessu suo est passuum minutorum, ac minutorum membrorum, patiens. Messahala. Homo erit non albus, nec multum niger, habens frontem eleuatam, faciem longam, nasum longum, oculos pulchros, non ex toto nigros, raram nigramque barbam in maxillis, longos habens digitos. Abdila. Homo gracilis corporis, staturæ sæpius mediocris, habens pulchram barbam, & raram, & paruam, subtilia habens labia & nasum. Bonatus. Color castaneolus, siue oliuaceus, membra satis apta simul coadunata, oculos paruos, capillos mediocres, tam in quantitate, quam in colore, in cuius complexione præualet caliditas. Hali. Paruum dat corpus, gracilem faciem, & pallidam, oculis paruis, & pulchris, puerile quoddam referentibus.

CAPVT XXXVII.

Quod rectius ex ipso stellæ aspectu Astrologi Mercuriales possent indicare.

SI quis in cœlum oculos sustulit, videbit in eo Mercurialem stellam, in qua omnium colorum mixtura reliquorum planetarum renitet. Videbit in eo Saturni luridum, Martis ignem, Iouis candidum, Veneris flauum, nec non vtriusque nitor, hilaritasque, & ob id non pecularis formæ, sed eorum formam capit, cum quibus associatur, ob id in describendo eius colore Astrologi differunt. Alij dicunt Mercurio non esse faciem vnam, vt qui virorem quandoque repræsentat, nunc fuscedinem, nunc aliud, quod crocei coloris aliquid ostentet, ob id in Mercuriali colore describendo omnes sunt differentes. Ptolomæus natum facere dicit mellini coloris, vel subnigri, vel crocei participantes, & oculi colorati, vt

caprarum oculi. Sed Maternus pallida dicit facie. Messahala, non album, nec nigrum clarum, oculos non ex toto nigros, nigramque barbam. Hali verò. Mellini veri coloris, oculi nigri. Est autem stella aspectu parua, vel non magna, ob id corpore paruo, puerili, & paruorum oculorum, intra cauos orbes recessorum, subtilia labia & nasus, & cætera membra parua, minutorum dentium, exilis vocis, angustæ frontis, & minutorum membrorum: est enim viuissimi luminis cæterorum planetarum, ob id acuti intellectus hominem facit, non festinus in motu, sed moderatus vt Sol, ob id moderatus erit natus in incessu, & minutorum passuum.

CAPVT XXXVIII.

Quod Mercurij forma ex ipso proueniat temperamento.

NObis Ptolomæus insinuat Orientalem Mercurium calidum, Occidentalem verò siccum. Quidam sentiunt potius frigidum & siccum, vnde ex siccitate corpus fit gracile, & pinguedine carens, macilentum. Et ex nimia siccitate oculi fiunt caui, & interius positi; sic & labia subtilia, & vox exilis: oculi crocei bile tincti sunt, idque ex nimia siccitate prouenit, vt sunt oculi caprini.

CAPVT XXXIX.

Mores, quos Mercurius largitur.

HAli inquit. Si quando Mercurius fuerit significator spiritus, separatim & per se, & fuerit in bono statu, facit natum subtilis intellectus, & cogitationis, ac benè figurandi, & retinendi omnes rationes, sicut gesta, & relationes gestorum. Hic etiam lucra diligit mercimoniorum, benè ratiocinatur, & loquitur, in naturalibus rebus versatur & perquirit res, benè intelligibilis & acutus, & dominabili. Amat scientias, maximè quadriuium, scrutator secretorum, & fœlix. Ex Materno. Geniture dominus si fuerit Mercurius, facit cor-

datos, ingeniosos, cuncta discentes, modestos, & omnia artium secreta discere cupientes. Modicum cibum potumue sumentes, ex quibus omnium scientia literarum meritò conferatur, & qui propter literas, & propter docti sermonis ornatum, assiduis soleat legationibus fungi: & quos secretarum; ac religiosarum literarum areana delectent: facietque magistros, aut Grammaticæ artis, aut Oratoriæ, aut physicarum literarum interpretes, ac magistros, & qui omnia negotiationis officia facili ratione pertractent, accipientes pariter, & dantes, & exhibentes facilè commercium. Erunt sanè in omni negotiatione solliciti, vtiles, & qui substantiæ facultates suis juribus colligant patres familias, sanè ob omni luxuriarum sepositi voluptate, justi, sibi vacantes, & à conuersatione publici strepitus separati, & qui omnes religiones quadam animi trepidatione suscipiant. Alibi. Mercurius commixtæ est naturæ, aut ei cui pariter commiscetur, vel aliqua forti radiatione conjunctus promiscuo commixtionis assensu, non difficulter adhærens: eius significatur peritia, ingenium, ratio, facundia, iracundia, deceptio, jocosumque furcum. Tum enthymemata, syllogismi, sophismata, Poëtica, Musica, astrorumque, & totius Matheſos perscrutatio. Significat fideles amicos, vates, sortilegos, augures, ac diuina interpretatione decoros, mercatores quoque, legatos, Oratores, & qui fraudulenta sæpius calliditate decipiant. Significat etiam cuiusque artis lucubrationes, rerum occultarum, ac secretorum inuentionem, blandum sermonem, sanum consilium, delitias, voluptates, ambitiones, quæstus, ac æraria tributa, & quicquid gloriæ potius, quam vtilitatis causa conquiritur. Tum simulatam conciliationem, dubium atque inuolutum affectum, vilem animi commiserationem, ingratam vocis modulationem, sed in omni acuto cuiusque artis opificio solertem manum, accommodatissimumque ingenium, tum ad rerum occultarum miram inuentionem, tum ad earum celerrimam perfectionem.

CAPVT XL.

Eiusmodi Mores à Temperamento, non à sydere prouenire.

GAlenus ait biliosos homines esse acutos, lenes, ac macilentos. Astrologi Orientalem Mercurium calidum dicunt, ideò Galenus biliosos calidos, & siccos dicit quamplurimis in locis. Oculi crocei & capilli flaui idem arguunt. Præterea Galenus in libro dogmatum Hippocratis ait, bilis est sensus acuere. Et libro de anatomia viuorum ait, virtus moralis dicit euenire inconstantia, subtilitas, & acuitas, solertia, audacia, eleuatio, memoria, & velocitas responsionis. Et libro de natura humana. Animi acuties & intelligentia per succum biliosum, & sic sexcentis aliis in locis. Ob id istos Mercuriales cordatos dicunt, & intelligentes, & omnia secreta discere cupientes, faciliusque perdiscunt Rhetoricam, & Grammaticam, scilicet sermonis ornatum, & ob id frequentibus legationibus fungũtur. Humor acutus est, & ob id sollicitos reddit, præsertim cogendarum diuitiarum. Et quia sicci, non luxuriosi, & non nisi ad illicitam, & profanam libidinem inuitantur: ob id vxores & filios spernunt, & quia sicci sunt, auidi, parci, subeuntes pericula, & labores propter lucrum.

En Ioannis Pyci Mirandulani effigies.

Fuit Ioannes Pycus Mirandulanus, coloris fului, gracilis, ac commensuratæ quantitatis corporis, oculis paruis, flauis, facie obducta, naso prælongo & tenui, tenuibusque labiis, facie puerili sed tam decora, vt ferè angelica videretur. Fuit & tanta ingenij altitudine & memoria, vt meritò inter mortales Phœnicis nomine appellaretur, incomparabili in disputando & scribendo facundia, vt omnes à scribendo deterreret. Philosophus, & Mathematicus, Theologiæ arcana perquisiuit. Fuit & lectissimus, moribus & animi candore, celebs vixit, vt virgo moreretur, modici cibi & potus, studiis & vigiliis fatigatus, iuuenis interiit.

Vlisses ex Darete ita describitur à Nepote,

Ore hilaris, modiceque humiles collectus in armos
Dux Inachus prudens, consultum pendere, gnarus
Obliquare dolos, doctus captare loquendo.

CAPVT XLI.

De morbis quos dat Mercurius, & de Physicis rationibus.

INquit Maternus. Patientur Mercuriales, animi ægritudines, paruipendendo magna, & magnificando parua, cogitationes horribiles, & mentis inquietationem, & debilitationes, vt aliquando dementes videantur. Sed hi morbi non à ſtellis, ſed flauæ bilis alumni ſunt. Galenus libro de vtilitate reſpirationis. Ex flaua bile fit phreneſis, ex libro de locis affectis, deliramenta.

CAPVT XLII.

Infœlicis Mercurij forma, mores, & morbi.

PTolomæus. Mercurius ſi fuerit Occidentalis, erit ſubnigri coloris, croceique participans, macilentus, vocem habens exilem, & cauos orbes, & erit ipſorum oculorum pupilla velut pupilla oculi caprini, declinans rubedini. Leupoldus. Si Mercurius erit Occidentalis, erit ſubniger crocei coloris, communiter macilentus, vocis exilis, comis orbatus, & pupilla eſt declinans ad rubedinem, vt capræ, ſiccitas in eo præualet. Hali. Sed ſi fuerit Occidentalis, erit eius color inter bazum & croceum, macer, ſubtilis vocis, oculorum profundorum, & eorum pupillæ aſſimilantur pupillis caprarũ, tendentium aliquantulum ad rubedinem. Et in eius complexione vincit ſiccitas. Si verò planeta fuerit in diuerſo ſtatu: producit natum fraudulentum, loquacem & vanum, hic etiam nititur aliis perſuadere, quod ipſe non credit, voluntatem & conſilium ſuum ſequitur, facilè permutatur, leuis in ſenſu, citò diuertitur à propoſito, ſtultus, multi erroris & manifeſti, conuertibilis in factis ſuis. Dicit alibi. Si fuerit malè affectus, vel ſi cũ Saturno communitatem aliquam habuerit, manibus

artibus dabunt operam, neq; veræ, neq; legitimæ chymiæ, & à communi lege seorsum variant, miras fabellas sibi fingétes, alias sibi narratas credunt, alias ipsi narrant, semperque in chimæris, & vanis cogitationibus versantur, libenterque audiunt commenta de dæmoniis, ac spectris. Simulans meliorem esse, quam sit, magis diligit amasias, quam vxores, lasciuiis illicitis deditus, & deuotus. Maternus. Si maleficarum stellarum fuerit minaci constellatione consternatus, humoribus vitia decernit, & si Luna fuerit malè collocata, spaticos, lunaticos, aut caducos facit, & mors illi, aut ex aquis, aut ex humoribus semper infertur. Hali. Facilè corripiuntur comitiali morbo, insania & lunatici efficiuntur, morbis contagiosis corripientur, impetigines, vitiligines, elephantiases, lepras perpetientur. Dicunt præterea, quod si Mercurius cum Hyadibus & Pleiadibus, aut Orionis stellis symbola habuerit, quæ stellæ maleficæ sunt, (Nos autem dicimus, si bilis illa flaua cum atra melancholia juncta fuerit) erunt turbidi ingenij, habebuntque turbidam, & obscuram mentem, non longè à mania: ob id inanibus, & nefariis artibus dabunt operam, in diuinationibus Necromantiæ, Chymiæ, & eiusmodi scientiarium desiderio tenentur, semperque in chimæris, & vanis cogitationibus versantur, libenterque audiunt, loquunturque de spectris, strigibus & dæmoniis. Sed id non ex stellarum conjunctionibus, sed ex humoribus turbidis, atrabilariis, melancholicis. Siccitatis enim & melancholiæ est trahere ingenium ad pejora. Suntque visu pallidi, crocei, macri, hirsuti, & horribiles. Contra vero qui claris humoribus, vt bile, & sanguine scatent, nobilissimi ingenij sunt, Philosophiæ, Theologiæ, & Mathematicarum scientiarum secreta rimantur, iisque nobilissimis scientiis operam nauant. Hi nidulos ructus expectorant, sudorem insipidem exhalant, lotium pallidum, croceum ex terra reddunt. Si autem jungatur cum Luna, id est, cum humiditate, id est, cum pituita, videlicet humida de causa, fiunt conuulsiones, & morbi lunares, ex Galeno.

CAPVT XLIII.

De corporis forma, quam Genethliaci Lunam præbere dicunt.

PTolomæus Lunæ non tribuit formam, ſed iuuare in temperie, macie, vel humiditate. Eadem ab eo Leupoldus, & Maternus. Sed alibi: Bene diſpoſita Luna facit homines corpore magnos, ſed tamen proportionatos ſcilicet, etſi corporatos, honeſta tamen corporis pulchritudine venuſtat, multum cibum ſumentes, pauco potu gaudentes, ſed impeditos oculos facit. Corpus dat candidum, ſed quadam macularum varietate ſignatum. Meſſahala: Luna Orientalis facit hominem album coniunctum cum roſeo colore, vergentem in macilentiam, ſupercilia beneuola, oculos non ex toto magnos, faciem rotundám, ſtaturam ex toto pulchram. Abdila: Hominem facit mediocris ſtaturæ, rotundæ faciei, habebit oculum percuſſum, vel erit ſtrabo, vel oculorum orbis alter altero altior, tandem alter oculorum vitio carebit. Sed in mulieribus dexter oculus, in viris ſiniſter. Hali: Luna facit albos, pulchræ faciei, pulchrum aſpectum, pulchræ barbæ, clari coloris, & lati corporis.

CAPVT XLIV.

Quod rectius Genethliaci cœlum aſpicientes de lunari forma ex ipſius ſyderis aſpectu decernere potuiſſent.

SEd quæ iſti de Lunari forma decreuerunt, & de moribus ab eo prouenientibus, quod diuturna experientia conſecuti ſunt, ſi altius inſpexiſſent, illico certiori & coloratiori fortaſſe cauſa decreuiſſent. Quia magnum ſui corporis ſpecimen præbet inter planetas, ob id bene diſpoſita, magnos corpore homines facere: & quia perfectæ globoſitatis, rotundæ, exactæque circinationis & proportionis, ob id homines, etſi corpore magnos, proportionatos tamen, faciem rotundam, & oculos & magnos. Luna eſt facie albicanti, in qua non nihil palloris, totumque corpus quibuſdam maculis variegatum,

ob id homines albos non conjuncto colore roseo, sed ad pallidum vergenti, & corpus quadam macularum varietate signatum, viros in quampurimis obsignauimus, & præcipue fœminis, nam delicatioris cutis, & nitidioris candiditatis sunt. Velocissima est planetarum, nam vigintiocto dierum spatio suum perfecit orbem, diuersisque faciebus apparet, singulisque hebdomatibus sui luminis vices semper variando, disponitur. Primis septem diebus, veluti diuisi orbis, excrescit, dichotomos Græcis dicta, altera totum orbem renascentes ignes colligendo iam complet, tertio item ad medietatem decrescendo contrahitur, quarto sui luminis diminutione minoratur, amphicortos, vel vtrinque gibba. Vnde nunquam in eodem statu permanet, ob id instabiles homines & mutabiles propositi facit, & qui variis rebus delectentur, quique semper peregrinari concupierint, idque ob id faciei mutationem, luminisque & motus. Et quia albicantis luminis, humiditatis indicium, quod vero quippiam sit nigricantis; frigoris signum dicunt. Sæpissime eclipsin patitur, lumineque orbatur, ob id strabos efficit, vitiatos aut nebulosos oculos, aliquando orbatur toto lumine, aliquando eius pars, ob id sæpissime homines toto visu orbatos, aliquando strabos & lumine vitiatos. Vt idem facere testantur alia sydera nebulosa, vt Aselli, Pleiades, & similia.

CAPVT XLV.

Quod humani corporis dispositio non à Luna, sed ab ipso proueniat temperamento.

SEd quam ipsi Lunarem corporis formam nuncupant, naturales rectius frigidam, & humidam, vel phlegmaticam temperiem dicunt: dum sæpissime talem vsurpent complexionem: nam inter planetas, varias habet qualitates. Ptolomæus vero, Artefius, & Archosalus dicunt: Luna à coniunctione Solis vsque ad primam quadraturam humida est, ad oppositionem deinde vsque calida, & inde vsque ad aliam quadraturam sicca, & vsque ad cõiunctionem postea frigida,

Sed Astrologi eius formam describentes, frigidam & humidam dicunt. Frigida igitur, & humida qualitas facit homines pingues, magnos, carnosos & rotundos: est enim humiditatis priuilegium rotundare membra, vt diximus in Physiognomonicis, & ex frigiditate pilorum carentia, color albus. Sed si multa adsit frigiditas, albedo ad liuitatem tendit, & facit ad coïtum impotentes, parum comedentes, & minime digerentes. Præterea humidi cerebro, strabismum sæpissime patiuntur, generantur enim oculi ex humido, & ex humido constant. Est enim strabismus aliquorum musculorum resolutio, quam ex humiditate prouenire Galenus libro de Symptomatum causis dixit. Et libro de dynamidiis dicit, quod phlegma facit corpore compositos, vigilantes, intra se cogitationes, & canos producentes. Sed cur in mulieribus dexter oculus strabus, ita in viris sinister, quærenda est causa. Dexter oculus, dextra vtriusque pars calidor est sinistrâ, fœminæ multo hominibus humidiores. Si viris strabismus acciderit, quia calidiores, in debiliori oculo patiuntur, id est, sinistro; si fœminis, quia humidissimæ, etiam dextro potest accidere.

Andromacha, claris oculis, candida fuit & formosa, corpore longa, moribus modesta, sapiens, pudica & blanda. Nepos:

Forma, modus, pietas, sensus pudor auctius ornant
Andromachen, erecta humeris, visuque serenam.

Vt ex Darete habetur.

A Luna enim corporis candor, vel à phlegmate, & magna alicuius corporatura & formositas, & eodem phlegmate nulla Veneris tentigo, ob id pudica, mitis, blanda, & sapiens.

CAPVT XLVI.

De moribus, quos dat Luna.

HAli dicit humidam complexionem dare, ob id bonos mores, & amantes quietis. Maternus: Lunæ significatio, forma, gaudium, gloriæ affectatio, debilis in sensu, tenuis

memoria, mendacia, dilatationes, aſſentationes, multa edacitas, ſed exigua Veneris tentigo. Significat enim leues, rerum aquaticarum præcipue negotiatores, negotiorum initia, & merita ex eis præmia, facultatum diuerſarum, honorumque conſecutores, legum ac bonarum artium diligentes cultores, & omnium rerum excellentiſſimarum digniſſimos exploratores: aquarum opera, terræ cultum, Principum ac primatum negotia, in prima maxima iuuentute ſummam religionem, ſed minime conſtantem, firmamque in ea perſeuerantiam. Abdila: Luna facit hominem nullius vtilitatis, qui die, ac nocte ire deſiderant huc, illuc, nec leuiter ſtabit alicubi. Erit inſtabilis, & non perſeuerans, habet ex operibus legationes, opera, aquarum & terræ cultum. Guelius dicit facere mulieres honeſtas. Maternus dicit facere homines inæquales vitæ, qui pro temporum mutatione mutantur, vt eorum patrimonium aſſidue augeatur, & rurſus minuatur. Commorabuntur in aquoſis locis, multum cibum comedentes, ac pauco potu contenti: vxorum & filiorum amoribus non proni. Hali n. Honeſtus, itineribus pronus, vitæ variationis inæqualis, viuet extra patriam, induet veſtes albas,

CAPVT XLVII,

Quod eiuſmodi mores non ex Luna, ſed ex humido, frigidoque Temperamento,

QVi frigidi, parum ſunt in coïtu potentes, ob id caſti, & religioſi, odioque habent vxores & filios. Poëtæ fingunt Dianam, quam dicunt Lunam, eſſe virginem, horrere luxuriam, & Deam eſſe pudicitiæ. Finxerunt etiam viarum præſidem, quia viatores & legatos facit. Venatricem, cum venatores loco ſtare neſciant. Galenus phlegmaticis proprietatem eſſe, facere homines caſtos, ſine coïtus deſiderio, & tacitos. Et quia frigidi, cupiunt cibos, & quia humidi, ſpernunt potum. Quia frigidi & humidi, ſunt complexionis mulierum, & mulieres timidæ & imbecilles. Mutabilis conſilij, & propoſiti, & nunc ſtare, nunc ambulare deſiderant, nunc

bona augere, nunc minuere. Ex humiditate eorum taciturnitas, & morum bonitas, vt imbecilles, timidique, nemini officere putantes. Diligunt loca aquosa, quia à suo simili quodcunque trahitur. Albis vestibus vtentur, ex natura phlegmatica id euenit, quæ alba est, & alba videre desiderant: ob id sues ad alba libenter trahuntur; quia plegmate redundant. Sic biliosi croceis vestibus, vt cerui, & tauri rubeis, quia sanguinei; sic melancholici atris, ex humore, quo afficiuntur, vt latius in Physiogn. Sunt plegmatici, mente leues, & ingenij celeris; vt diximus.

CAPVT XLVIII.

Morbi Lunares qui.

IVlius Firmicus, corpus macularum varietate signare dixit, lepra, vt malignis vlceribus, in corpus ipsum assidua contorsione deformet. Senili debilitat imbecillitate, impedimentis oculis officiet, vel vulnere dedecorat. Dat epilepsiam, & vultus contorsionem, & quæ pertinent ad paralysin, præsertim quæ fit in lingua, labiis, & oculis, & membrorum contorsiones.

CAPVT XLIX.

Quod hi morbi non à Luna, sed ab humiditate & phlegmate redundent.

GAlenus in libro de locis affectis, & aliis locis. Oribasius in octauo, Paulus Ægineta in tertio libro dicunt, quod origo vitij apoplexiæ, & paralysis linguæ, oculorum, & aliorum membrorum, fit ex frigidiore pituita, quæ principalissimos cerebri ventriculos repleat. Et Galenus libro de Symptomatum causis ait, linguæ paralysis ex frigiditate, & crassis, lentisque humoribus. Sic & mandibulæ contorsio, ex eadem causa apoplexia, quasi totius corporis paralysis. Et libro de oculis: Paralysin oculorum ex humidissimis humoribus ad neruos defluentibus prouenire.

LIBRI TERTII.

PROOEMIVM.

DIXIMVS de simplicium planetarum formis: nunc de compositis. Raro enim, vel nunquam euenit, vt solus planeta genituræ dominus sit, sed duo, vel tres, vel simul omnes de genitura disponant, & sic forma nati de omnibus formis participabit, vnde non de vno solo, sed de simul omnibus iudicium futurum, sicut autem in imaginibus artifex pictor lineamenta membrorum ex varia misturarum diuersitate præsignat, & temperatis coloribus corporis formam imitatione, similitudinem facit: Sic & stellarum conjuncta radiatio societatis consensu pariter temperata, vim quandam vicißim ex conjunctis sibi potestatibus mutuatur, & substantiam sibi ex diuerso ignium colore collatam ad hominum mores & morbos, picturas inde æquali societatis moderatione depingit. Hæc inquiunt Astrologi. Sed res se aliter habet, nam quæ ipsi ex planetis, nos ex humoribus dicimus: nam satis rarenter homo vnius humoris erit prædominium: nam interdum duo vel tres, vel simul quatuor omnes complicati, & eorum quoque genera, & forma ex horum mistione variabit, vnde etiam & mores, & morum prognostica. Sed à Saturno incipiamus.

CAPVT I.

De mixtione Saturni cum aliis planetis.

EX Messahala. Si Saturnus fuerit compar cum Ioue, etiam Orientali, facit hominem habentem faciem vere albam, crinis color castanæolus, vel mellinus cum laudabili decentia, oculi eius subnigri, mediocris quantitatis, erit semicaluus, aliqui dentium non vere albi. Capilli semicrispi castaneæ coloris, pili non prorsus nigri, eruntque inter raros & crispos. Et si alter Orientalis, alter Occidentalis, erit aliquid infra hoc. Si vterque Occidentalis, multum

infra hoc: & natus habebit colorem pulchriorem, quam sit mellinus: tenentes oculos in terram eundo, pedes recuruos, & iungit eos, cum vadit, oculos non magnos, iuncta supercilia, cutem non recentem, quasi siccam, labia grossa, venas apparentes, barbam non spissam, capillos asperos, multos. Hali vero: Si Saturnus fuerit in conuenientia cum Sole, & in bono statu, & similiter Iuppiter in bono statu, natum gignit religiosum, & qui ornat, & amat senes, & est mansuetus & quietus, boni consilij, ac bonæ opinionis, auxiliator, à Regibus & nobilibus cognitus & honestus: quod in animo habet, hoc vult ostendere, dator, bonus elector, amator aliquorum, intelligens, patiens, & Philosophus. At si hi planetæ fuerint in diuerso statu à iam dicto, producunt natum nescientem vti bono, vt qui caret perfectione sensus, & delectatur phantasmatibus, & diligit Ecclesiis commorari, futura prædicit, abhorret filios, amicum habere non potest, non associatur hominibus, nullus confidit in eo, nescius, perfidus in rationibus, gloriatur sine ratione, honorem non diligit, amat plorare, malæ conceptionis & electionis, solitarius, patiens, laboriosus & tædiosus. Maternus eiusmodi mores decernere dicit. Vita claros, nobilem, omnemque felicitatem, erit anima nati iusta, senes decrepitos libenter honorabit, eritque sani consilij, aliis libenter subseruiet, & iuuabit, largitor, magnanimus, patiens, quietus, intelligens, amicorum amator, & Philosophus. Leupoldus: Si Saturnus Ioui assimiletur, erit natus commendabilis, iustus, honorabit socios, & erit sani consilij, adiutor Regis, donator, bonæ memoriæ, dilector amicorum, quietus, intelligens, patiens, Philosophus.

Si Saturnus cum Marte participabit, facit hominem non bene rectum, semigrossum, color erit subniger, participans quadam non decenti rubedine, habebit aliquando in facie aliquas indecentes maculas, pili eius semirari, capilli non multum nigri, imo erunt participantes quadam obscura rubedine. Hali: Si Saturnus compar fuerit cum Marte, & ambo in sua domphoria, sicut diximus, procreant natū audacem, paruæ conceptionis, impium, nebulonem in rebus & factis

ſuis, litigatorem, & qui ſe exponit magnis periculis, & inſortunis, non conſiderat cauſam aut verba quæ dicit, ſeruat iram, ac inimicitias: non excuſat ſe de re, quæ accidit ei; facit homines laborare, vincere diligit, inobediens, exaltat ſe ſuper Reges & Principes, amat litigare & vincere, cogitationum profundarum, tenax in faciendo gratiam & ſeruitium, & in aſſociando: inſultor, & deceptor ponderoſus, factor mali, hominibus malefaciens, debilitatus, firmus, non permutabilis, ponit ſe aduerſus magna & fortia pericula, & ab illis cito reuertitur, feſtinans in rebus & factis ſuis, & generaliter proſper: Sed ſi ibi planetæ fuerint in diuerſo ſtatu à iam enumerato, educunt natum deprædatorem itinerum, malum, abiectum, mali ſtatus, ſequentem malum lucrum & turpe, non amicitiam habet cum aliquo, deceptorem amicorum, infidelem, homicidam, rixoſum, turpium fornicationum, necromanticum, raptorem mortuorum bonorum. In ſumma, malus eſt, malique ſtatus. Maternus: Facit moribus triſtes, laborioſos, ſordidos, humiles & glorioſos, & qui aſſidue lugubri triſtitia ſordidentur. Meſſahala: Facit hominem rubeum, capillos rubeos, faciem rotundam leuiter eam dehoneſtantem, habentem oculos croceos, horribilem aſpectu, audacem, habentem in pede ſignum, vel maculam. Dorotheus: Hominem dat aſpectu acutum, participem audaciæ, perſeuerantem in ſuperbia, negotiorum vanitas feſtinando. Abdila: Curuum habet corpus, & naſum, facit hominem ſchiſmaticum, id eſt, diſcordias ſeminantem, in cuius facie color rubeus, mixtus cum nigro, ſed horribilis: habet aliquando in facie grana rubea, & raros pilos in barba.

Saturnus cum Sole iunctus facit hominem habentem ſtaturam declinantem potius ad latus maioritatis, quam ad latus minoritatis, cuius color erit quaſi æmulus, ita quod videbitur quaſi participare poſſe cum omni alio colore, potius tamen cum ſubnigro, eritque decentioris ſtaturæ, quàm cum aliquo aliorum planetarum, eritque ſemicarnoſus, habens oculos ſemigroſſos, barbamque ſemiplenam, capillos caſtaneoles, ſiue mellinos, inter ſemicriſpos & extenſos, & addit

Sol

Sol aliquid de pinguedine corporis nati, atque pulchritudine & in ipsis forma præ cæteris planetis. Et si Sol fuerit Orientalis, addit aliquid de magnitudine corporis,& si fuerit in combustione, detrahit pulchritudini, atque formæ corporum: & dat grauia impedimenta atque miserias. Leupoldus: Si Ioui assimiletur Saturnus,erit commendabilis natus,iustus, honorabit socios, & erit sani consilij, adiutor Regis,donator, bonæ memoriæ, dilector amicorum,quietus,intelligens, patiens, philosophus, & si contra, dic contra.

Saturnus cum Venere, facit vt nati color quasi subniger sit, siue mellinus, siue oliuimus, decens tamen, erunt capilli nec verè glauci, nec castaneoli, facies eius quasi rotunda, maxillæ mediocres, oculi sui laudabuntur pulchritudine, à majori parte videntium eos, nigredo ipsorum maior, quam si Saturnus fuerit significator solus, competentes habens capillos, eritque semicarnosus vt plurimum. Maternus: Quia Venus fortuna est, reddit vita claros, nobiles, omnemque fœlicitatem decernit. Hali: Porro si Saturnus habuerit conuenientiam cum Venere, & ambo in sua doriphoria, producit natum amatorem secretorum legis, & rerum occultarum cupidum, diuinatorem, & qui diligit venerari res diuinas: qui sic nascitur verecundus, multum mansuetus, amator ornamenti, fidelis, rationis expositor, suæ voluntatis suppressor, bonarum cogitationum, ac magnus mulierum zelotypus. At si hi planetæ fuerint in diuerso statu à iam dicto, gignunt natum pertinacem, ac suæ voluntatis, fornicatorem, cognitus non erit, fornicationes cum consanguineis committet per deceptionem, abhorret res & bona facta, solitarius, malæ loquelæ, & ratiocinationis; immiscet se rebus celatis & absconditis, errabit præter naturam, & magis cum senibus, quam pueris,more belluarum, leges vilipendit, illudit & deridet bonorum acta.

Leupoldus. Si Saturnus assimiletur Veneri, & ipse est boni esse, natus abhorrebit formosas mulieres, inuidus, malæ societatis, & suo ipsius consilio confidet. Si Venus erit contra, natus erit inuidus, fornicator omnibus modis, venereus, ma-

ledicus, superbus, vilipendit iustos, & erit necromanticus.

Si Saturnus cum Mercurio cohabitauerit, natus erit subnigri coloris, habens frontem semilongam, faciem semilongam, nasumque similiter, oculos semidecentes, declinantes potius ad nigredinem, quam ad alium colorem, barbam nigram & raram, digitos semilongos, eritque conuenientis staturæ. Maternus dicit facere maleficos, veneficos, perjuros, suorumque patrum atque parentum inimicos. Hali: Si Saturnus habuerit conuenientiam cum Mercurio, & ambo fuerint in sublimitate iam sæpè dicta, facit natum rerum inquisitorem, & quæsitorem legum, & chronicorum, amatorem Physicæ, custodem secretorum, cogitat etiam de rebus absconditis, & occultis, cupidum faciendi mirabilia, facit enim credere hominibus mirabilia, & hoc solo die credit, hilarem, boni cogitatus, subtilem in diuidendo suo intellectu vnam rem ab alia, ac si rem vnam per aliam deducat, acuti spiritus, expertus inquisitor in suis petitionibus, amator intellectus & sensus, & generaliter fœlix in omnibus factis suis. At si hi planetæ fuerint in diuerso statu à iam dicto, faciunt natum iracundum, tenacem iræ, turbidi spiritus oppressum, abhorribilem consanguineis suis, laboris diligentem, dolos cogitantem de nocte, deceptorem in factis & dictis, non gaudentem societate hominum, latronem, necromanticum, immiscentem se fraudibus, infidelem, & generaliter infœlicem. Leupoldus: Si Saturnus assimiletur Mercurio, & ipse sit boni esse, natus legum & rerum inquisitor, amabit Medicinam, mira faciet, sophista, erit acuti ingenij, si Mercurius erit contrariæ dispositionis, erit tepidus, laboriosus, nocte turbabitur.

Si Saturnus cum Luna participauerit, natus habebit colorem album, sed eius albedo non erit clara, neque vera, quemadmodum nebula infecta, cum aliquali admixtione rubedinis, eritque habens pulchra supercilia, oculos nigros, faciem rotundam, pulchram staturam satis decentem, eritque aptæ coadunationis suorum membrorum, & id significabunt si erunt bene dispositi. Sed si male dispositi, erit contrarium,

&c natus erit deformis, ineptus, fœtidus, horribilis; & vilis apparitionis,& inordinatæ ſuorum membrorum compoſitionis, atque coadunationis,& tanto magis deformis. Dixerunt Sapientes, quod Luna adiuuat de temperie, & gracilitate. Maternus: Saturnus ſi in domo Lunæ, & fuerit lumine diminuta, tunc ei caput capillorum raritate nudabitur, vt facit Iuppiter capillis defluentibus caluos, & quorum lumina repentinis cœcitatibus impediuntur,aut aſſidua ſuffuſione aciē deperdant; facit pleuriticos,hydropicos,podagricos,& caducos. Hali: Saturnus cum Luna, vel Mercurio, & in bono dominatu,producit natum morigeratum,ac boni cōſilij,& profundi intellectus, & qui à ſe ipſo habebit conſilium in rebus ſuis,& erit diues,charus Regibus & claris hominibus, dominus theſaurorum,cōpoſitus,non riſor,nec triſtis,nec inuidus. At ſi Saturnus alio modo fuerit affectus,facit natum turpem, infirmum,paruę exiſtimationis,vt qui nec ipſe ſeſe exiſtimet; nec cognitus eſt,conſulit ſibi per ſe ipſum,& eſt inuidus, ſolitarius deceptor,ire diligit ad loca triſtia & laborioſa, ſine verecundia,ſemper diligit miſerias,parat proditionem,& fraudem ſociis ſuis,lætitia & hilaritas nunquam inuenitur in eo, abhorret amicos & æquales & ſocios. Leupoldus eadem. Saturnus diſpoſitor cum Luna vel Mercurio,& in angulis,natus iuſtos amabit, rigidus, erit profundi conſilij, & in hoc fixus, laborioſus, diſputator, ſed quandoque à veritate declinabit, locuples, appetit nigrum, verſipellis, theſaurizator, inuidus ocultus, & ſi contrariæ diſpoſitionis, dic contrarium.

CAPVT II.

Quod ex humorum mixtione eiuſmodi mores & formæ proueniant.

SEd, nos vt à principio diximus, formæ & mores non à ſyderibus,ſed ex ipſo proueniunt temperamento : nam ſicut mixtura Saturni, & Iouis formam & alios mores oſtendit, cum pernitioſis vero pernitioſam temperiem; ſic humorum diuerſorum mixtio aliam formam, & alios mores producit, vel præclaros, vel pernitioſos ex vtroque compoſitos;

Diximus enim ex frigido & humido faciem & capillos prouenire mellini coloris, mediocris craſſitiei, & oculorum, & ex calido, & humido album cum coloris commendatione, nigrorum oculorum magnorumque, recaluum, ac forma venerabili, ita ex vtriuſque mixtura faciei erit color albus, capillorum caſtaneolus cum laudabili decentia, oculos ſubnigros, mediocris quantitatis, ſtatura decens, & pluſquam mediocris quantitatis, ſemicaluus: nam frigiditas, & ſiccitas capillos retinet, caliditas & humiditas relaxant, & caluos efficiunt; ex vtraque mixtione ſemicaluus. Capillos criſpat ſiccitas, humiditas extendit, ex vtraque mixtura, capilli fiunt ſemicriſpi inter extenſos, & criſpos. Vitium, ſi aliqualiter mitigatur cum bono, optimum erit: ſi Iouis temperamentum à Saturno fuerit, totum regium temperamentum. Sanguis qui paululum admixtum habet melancholiæ, quantum ad temperandum ſufficit ſuperfluum ſanguinis ardorem, & motum; hæc humorum mixtura vultum dat venerabilem, ac maieſtate plenum, dat ſanam vitam & longam, pronum facit animum ad iuſtitiam, clementiam & magnanimitatem, poſſidebitque ipſe magnificam quandam virtutem, quæ homines ad ſibi ſeruiendum, & obtemperandum inuitat, ob id in bono vtriuſque ſtatu producit iuſtos, honorantes ſenes, diligentes amicos, nobilem & glorioſum.

Quæ iſti etiam dicunt de Saturno & Marte, nos ex frigido & ſicco, & calido & ſicco dicimus prouenire. Quia frigiditas & ſiccitas mediocrem dabant craſſitiem, calidum & ſiccum idoneam carnoſitatem, ex hac miſcella natus erit ſemicraſſus. Ex frigiditate & ſiccitate, & caliditate & ſiccitate corpus erat curuum, ex vtraque curuum quoque erit. Frigidus dabat colorem carnis mellini coloris, & nigredinem capillorũ, caliditas ruborem, ex vtraque erunt capilli obſcuræ rubedinis. Intenſa caliditas, dabat maculas indecentes, & dehoneſtantes vultum, ideo & indecentes retinebit maculas in ore. Caliditas & ſiccitas pilos dabat in barba raros, Saturnus mediocres, ab vtroq; pili erunt ſemirari. Mores ex melancholia erãt triſtes, ſeruiles, & ſordidi, à caliditate laborioſi, glorioſi & imperioſi,

Idem cum Sole copulatus, eius caliditas & ſiccitas mitigatur à frigiditate Saturni. Quia à Sole corpulentia, à Saturno mediocritas craſſitiei, ideo ex vtroque oritur mediocris ſtatura, declinans potius ad latus maioritatis, quam minoritatis. Frigidum & ſiccum dabat oculos mediocres, calidum & ſiccũ magnos, ex vtroque commixtio dat oculos ſemimagnos. Et quia frigidum & ſiccum turpem dabat formam, calidum & parum ſicci formoſam, vtriuſque mixtura dat pinguedinem, & pulchritudinem præ cæteris planetis. Frigidum & ſiccum nigros pilos, calidum & ſiccum flauos, vtrorumque mixtio dat pilos mellinos, ſiue caſtaneolos. Facies frigidi & ſicci mellini coloris, tendens ad nigredinem, calidi & ſicci, & parum humidi dant albi, ex vtroque color æmulus, ſcilicet mellinum clarum. Sic mores ex frigido & humido, & calido & ſicco compoſiti, vel ex melancholica & ſanguine facit claros, nobiles ex vtroque participantes.

Saturnus cum copulatur cum Venere, id eſt, frigiditas, & ſiccitas cum caliditate & humiditate, prædictam dabunt formam. Frigidum dat faciem mellini coloris, ſed calidum & humidum, album, roſeum, fuſcum: ex quorum miſcella color mellinus ſiue oliuinus, ſed pulcher & venuſtus. Oculi calidæ & humidæ qualitatis erant ſubnigri coloris: nunc quia maior quam cum ſola frigiditas, erat ſignificatrix. Sed à calido, & humido laudabantur pulchritudine à maiori parte eum videntium. Frigidum & ſiccum dabat capillos nigros, calidum & humidum flauos, ex miſcella, nec glaucos, nec caſtaneolos: calidum & humidum faciem dant rotundam, à frigidi, & ſicci miſcella mitigatur, & facies oritur quaſi rotunda. Frigidum & ſiccum dabant capillos planos, calidum & humidum criſpos, miſcella dat temperatos capillos. Et quia Venus fortuna mitigat malignitatem Saturni, reddit homines in vita claros, nobiles, decernitque omnem fœlicitatem.

Si cum Mercurio Saturnus jungitur, id eſt, frigidum & ſiccum cum calido & ſicco, vel frigido & ſicco admiſceatur, vel melancholia cum bile, mixta ex vtroque dabitur forma. Frigidum & ſiccum mellinum, ſeu nigrum colorem, Mercu-

rius dat pallidum, ex vtroque compoſitus color erit ſubniger. Vterque dat corpus ſemicarnoſum, moderatum, ideo in miſcella erit decens, & mediocre corpus. Et quia Mercurius dat faciem longam, & naſum longum, & digitos longos. Saturnus detrahit aliquid ſua ſiccitate, & frigiditate, ideo oritur facies ſemilonga, & digiti, & naſus. Et quia humor melancholicus peſſimus & bilioſus, ob id pronos facit ad peſſimos mores, venefici, malefici, peſſimi, & ſuorum parentum inimici.

Si Saturnus cum Luna commiſcetur, ſcilicet frigidum & humidum cum humiditate, dabunt faciem albam, ſed non veræ albedinis & claritatis, ſed ſubalbidæ & pallidæ. Faciem rotundam ex humiditate, à Saturno longitudinem, ex ſiccitate non ita rotundam. A Luna prouenit breuitas, & groſſities perſonæ, ex vtroque miſcella erit ſtatura decens, & pulchra, ſi ſcilicet bene fortunati & diſpoſiti ambo fuerint, id eſt, ſi humores defæcati & puri. At ſi contrarium euenit, vt ſint turbidi, & fæculenti, & infecti, contrariæ erunt formæ & morum, nam deformis, fœda, vilis, horribilis, maleque ſuorum membrorum coaptata modulatio, & quanto fæculentiores, tanto pejores. Hoc temperamentum omnium peſſimum, & quod minus in Principe deſideratur, quod eſt plegmaticum & melancholicum: nam eiuſmodi temperamenti homines, potius ſeruiles, quam imperioſi naſcuntur, ſcientiarum incapaces, eſt n. ſtupiditas prudentiæ aduerſaria; eſt enim ſegnities occaſionum peſſima comes, quæ in momento temporis conſiſtit: longe ab hoc temperamento abeſt magnanimitas, animi vigor, generoſitas, ira, offenſarum vindicta, ſed illorum vice timor, ſuſpicio, & irreſolutio. Infirmitates ex pituita & humore frigido, ſiccoque lumina repentinis cæcitatibus impediri ſolent, & aſſiduas ſuffuſiones pati, podagras, pleuritides, & caducum morbum.

CAPVT III.

De participatione Iouis cum aliis planetis.

QVod ſi vero Iuppiter particeps erit cum Marte, erit in colore aliquantulum rubedo admixta, habebitque oculos aliquantulum groſſiores, quam cum Iuppiter fuerit ſolus ſignificator. Quod ſi fuerit Mars Orientalis, habebit in pede dextro ſignum, ſi vero Occidentalis, aliud in ſiniſtro, & hoc raro fallit. Hali: Sed ſi Iuppiter habuerit conuenientiam cum Marte, & ambo fuerint in bono ſtatu, ſicut diximus, generat natum audacem, & exponentem ſe periculis, ſapientem in litibus, bonarum cogitationum, & motuum in litibus & prælijs, nulli humilitantem, nec habentem dominum militiarum, nec dominij. Facit ſub hoc planeta natus magna facta, ac nominata, vincere diligit, dominatorem ſe conſtituit, verificat ſe in rebus & factis ſecure, quia non timet, deſtructorem, & victorem, magnæ ſuperbiæ, amatorem honoris, cognitorem irarum, præcipitat & prohibet. Sed ſi hi planetæ fuerint in ſtatu diuerſo, & non iam dicto, faciunt natum dehoneſtatorem, & inſolentem, & non parcentem, ſine verecundia, manifeſtatorem ſecretorum, defendentem ſe, & inobedientem, magnifacientem ſe iniuſte, latronem, cito conuertentem, leuem in rebus & factis ſuis, pœnitentem, inſtabilem in omni re, loquacem multum, in vanitatibus multis verſantem, non cognitorem, nec aliquid gratum habentem, pauci ſenſus, in factis faſtuoſum, accuſatorem, diſſipatorem, & generaliter permutabilem in omnibus rebus & factis ſuis. Leupoldus: Si Iuppiter Marti aſſimiletur, & fuerit boni ſtatus, erit natus verſutus, ſupplantator, bellicoſus, nulli humiliabitur, & ſe ipſum dominum faciet, erit inuentor rerum, & ſciet veritatem, magnanimus, iracundus. Si mali ſtatus, erit è contra, blaſphemator, impudens, nullius celator, hypocrita, ſuperbus, leuiter alleuiabitur, & deriſor erit.

Quod ſi vero Iuppiter particeps fuerit cum Sole, ſignificat quod detrahit aliquid albedinis eius, erit tamen decentior,

quam cum Iuppiter fuerit ſolus ſignificator, eritque ſtatura ipſius aliquid minus mediocris, conueniens tamen, atque decens, capilli eius habebunt aliquid criſpitudinis, eiuſque oculi aliquid croceïtatis. Maternus integra fœlicitatis ornamenta decernere dixit. Hali: Si Iuppiter fuerit particeps cum Sole, ſignificat hominem habentem colorem mellinum, ſiue oliuineum, ſiue caſtaneolum, quod quaſi idem eſt cum aliquali albedine admixtum, decentem, ſtatum ſatis conuenientem, capillos quodammodo in criſpitudinem vergentes.

Quod ſi cum Venere, natus habebit colorem declinantem ad nigredinem, verumtamen potius quam ad alium colorem declinant, capillos pulchros, quaſi mellinos, non tamen erunt determinati coloris, erit enim eorum color æmulus, pulchram dabit ſtaturam, faciem ſemirotundam, maxillas non magnas, ſed decentes, pulchros oculos, propter hoc, quod eorum nigredo erit aliquid maior debito, nec tamen erit indecens, faciem decentem atque pulchram, & erit ſemicaluus. Hali: Præterea ſi Iuppiter habuerit conuenientiam cum Venere, & fuerit in bono ſtatu, ſicut prædiximus, generat natum ſplendidum & vitioſum, & qui amat limpiditatem, & pulchritudinem, ac magiſteria, & conſiderat res ex cupiditate addiſcendi, amat ludos & jocos, contentus eſt rebus bene factis, & bonis moribus, factorem boni & puri, bonæ voluntatis & integræ, amat Deum, bonæ legis, bonæ fidei, amat defendere legem, & ſenſatum, diligit homines manſuetos, & gratum habet quod fit ei, amat inſpicere libros, & verſari in eis, & rem habet cum mulieribus ſecundum honeſtatem, & communem vſum, & bono modo, diligit conſanguineos, & amat ius & iuſtitiam, ornamentum & intellectum, & generaliter bonus erit & iuſtus. Sed ſi hi planetæ fuerint in diuerſo ſtatu ab eo modo dicto, faciunt natum diligere quietem, & honorem, vitam vitioſam, effœminati ſpiritus, ira inflammatur ſubito, & ira eius ſicut ira mulieris, & penſatorem multum, & captum amore mulierum, & multum ſolitum jacere cum eis abſque conjugio, amatorem meretricum,

dolentem, & conquerentem de paruo malo, & cito sensus ejus mouetur, sicut sensus mulieris, immiscet se rebus Ecclesiarum, vult se proponi in rebus & factis, in quibus tractandis erit fidelis, non erit in eo vlla mala voluntas, cupiditatem habet associandi se, & adjungit se hominibus bonorum morum, judicare vult in rebus debentibus fieri ab homine secreto, & non detectore. Leupoldus: Si Veneri Iuppiter similis est boni esse: natus est simplex, & amabit veritatem, jocos, & comestiones, & erit bonæ qualitatis animæ, Deum amabit, & illi serviet. Si est contra, dic contra.

Si Iuppiter cum Mercurio erit particeps, natus habebit colorem purum discrepantem à primo, frontem semielevatam, faciem semilongam, nasum similiter & oculos decentes, non ex toto nigros, barbam nigram & raram, digitos semilongos, corpus semigracile, staturam mediocrem, labia subtilia.

Si cum Mercurio fuerit particeps Iuppiter, & erit Orientalis, significat hominem habentem colorem declinantem ad quandam decentem nigredinem, capillos æmulos, faciem semirotundam, maxillas mediocres atque convenientes, pulchros oculos, in quibus nigredo prævalebit, faciem convenientem, atque pulchram, decentem staturam, semicarnosum. Mores ex supradictis possunt præsagire, ut monet Maternus. Sed Hali explicat: Porro si quando Iuppiter habebit convenientiam cum Mercurio, & fuerit in bono statu, sicut prædiximus, facient natum multum in libris versantem, qui amat Dialecticam, Geometriam, & totum Quadrivium, est enim versificator, & legis prædicator, & scientiarum intelligibilis, mansuetus, boni consilij pro se, & pro aliis, bonorum morum, bona sequitur itinera, benefactor est, per sensum dirigit se, & per bonam cogitationem præsentium, amator est gentis, & ab ea diligitur, subtilis intellectus, fortunatus in factis suis, morigeratus, bonæ legis, Physicus Regis erit, vel nuncius, consanguineos amat, & bonorum est exemplorum, amat omnem scientiam & Philosophiam, intelligibilis, & laudatus. At si hi planetæ fuerint in statu à jam dicto

diuerſo, faciunt natum acutum ex ignorantia multorum errorum, abiectum, & accidit ei ſenſus amiſſio, quia adhærere vult rebus diuinis, & ſe ſeruare cum illis, loquax multum, prædicator fabularum, & vanitatum, credit ſe eſſe ſapientem, cum ſit pauci ſenſus, exaltat ſe iniuſte, ſcit malos mores, rumorem facit, permutabilis in moribus, & factis ſuis, ſectator nouorum, & forſitan doctor puerorum, nec ſcit voluntatem ſuam celare.

At ſi Iuppiter cum Luna coniunctus erit, natus non erit vere albus, cum quadam non vera rubedine, ſupercilia decentia, oculos non vere nigros, ſed aliquando alterum altero maiorem, vel vitioſum, faciem rotundam, ſtaturam mediocrem. Maternus: Exercebit ſcientiam de aquis & aquæ ductibus, largus, venerandus, & juſtus.

CAPVT IV.

Quod ex copulatis qualitatibus formæ & mores eueniant, non ex influxibus.

FOrmam & mores, quos Aſtrologi ex copulatione duorum planetarum proficiſci dicunt, nos dicemus ex copulatis qualitatibus, ſcilicet, ex humiditate & caliditate cum aliis qualitatibus proficiſci. Et primo, qualitas reſultans ex calido & humido cum calido & ſicco, ſcilicet, ex Ioue cum Marte copulato, ſcilicet, ex ſanguine cum flauæ bilis admiſtione. Quia ſanguis dabat album roſeum colorem, bilis rubeum, ex vtriuſque miſcella fit color carnis albus, cum quadam rubedine bilioſa. Iuppiter, ſiue ſanguis, dat oculos magnos, vt diximus ex Dorotheo, & Mars, ſiue bilis, facit oculos groſſos, ex Meſſahala, ex duorum horum mixtione prouenit oculos major, quam ſi eſſet ſolus diſpoſitor Iuppiter.

Quando Iuppiter calidus & humidus cum Sole calido & ſicco coniunctus, natus ex hac mixtione optimorum erit morum & formæ. Erit color nati albus, ſed non tam albus, quando ſolus erat Iuppiter ſignificator, ſed cum quodam rubore,

& croceitate ob id pulchrior, decentiorque, Iuppiter dat mediocrem ſtaturam, & Sol, ſiue caliditas, & ſiccitas decentiam magnitudinis, ergo ſtatura nati aliquid erit minus mediocris. Sed quia vtræque qualitates primæ ſunt, erit ſemper forma decens, venuſta, pulchriorque. Bilis dat croceos oculos, ſanguis caropos, ergo ex vtroque colore erit oculus, mitigata croceitate aliquantulum croceus. Calidum & ſiccum capillos criſpos facit, ſiccitas & humiditas planos, ex vtraque miſcella capilli erunt aliquid habentes criſpitudinis. Ex vtroque primo temperamento non niſi optimi mores, ob id Maternus integra fœlicitatis ornamenta decernere dixit.

Forma Iouis & Veneris non erit alia, quam calida, & humida, quia vnuſquiſque eandem præbet, & vterque formam venuſtiſſimam. Diximus ex Meſſahala, carnem habere albam trahentem ad aliquam nigredinem, ſed id non ad deformitatem, ſed vt quid gratiæ, & leporis daret albedini: nam Iuppiter albos faciebat, ex vtriuſque enim qualitate mellinus color: nam Venus pulchros facit capillos, faciem ſemirotundam, & maxillas non magnas. A Venere, vt diximus ex Meſſahala, oculos nigros aliquanto debito maiores, ſed non indecentes ſed pulcherrimos. Dat Venus ſemicaluitiem, quæ eſt nota caliditatis, & humiditatis, & luxuriæ, & Venus pulchram ſtaturam à Ioue etiam apta, & moderata.

Forma vero Iouis & Mercurij, ſcilicet, calidi & humidi, & calidi & ſicci, habebit frontem ſemieleuatam: nam à Mercurio frons eleuata, à Ioue pulchra, compoſita ergo erit ſemieleuata. A Mercurio naſus longus, facies & digiti, & corpus gracile, ſed à Mercurio pulchritudinem, & leporem, ergo facies ſemilonga, ſemilongi digiti, naſus ſemilongus, & corpus ſemigracile.

Mercurius dat oculos paruos, cauos, coloris caprini, vel crocei, ab vtroque pulchri, non ex toto nigri, vel crocei, ſed ab vtroque decentes. Dat Mercurius barbã raram & nigram. A Ioue ſtatura apta & decens, à Mercurio modica & gracilis, ex hac miſcella temperata erit ſtatura. Mercurius dabat

labia ſubtilia, ex vtroque compoſita. Mores, vt Maternus, ex vtroque compoſiti.

A Mercurio & Luna, id eſt, calidum & humidum cum frigido & humido, frigiditas retundit caliditatem, vnde humidum remanet incolume. Color Lunæ albus cum quodam pallore, Mercurij albus cum quodam conuenientia, ex vtroque, natus erit non vere albus, ſed cum quadam non vera rubedine, Supercilia decentia à Luna, ſed Iuppiter nil detrahit, erunt ergo optimæ formæ, Oculos dat vnum altero maiorem, vel vitioſum. Quod eſt peculiare Lunæ, id eſt, cerebri frigidi, & humidi. Faciem rotundam à Luna: mediocrem ſtaturam dat vterque. Magiſteria de aquæductibus ex Luna, verecundia, iuſtitia, & bonitas à Ioue.

CAPVT V.

De participatione Martis cum aliis planetis.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, faciet hominem habentem colorem non vere album, nec vere rubeum, nec vere brunum, quaſi quodammodo non vere rubeo colore tinctum, ſemicaluum, atque ſemigroſſum. Staturam declinantem ad pulchritudinem, atque decentiam, capillos declinantes ad glaucedinem potius, quam ad alium colorem, oculos non vere nigros. Maternus: Si Mars ſub radiis Solis fuerit, incendij, & publicæ aduſtionis decernit exitia, & in occaſu poſitus, violentæ mortis diſcrimen indicat. Hali: Mars particeps cum Sole, facit hominem habentem nigredinem, ſed in rubedinem vergentem, parum diſtantem ab æmulo colore, ſtaturam vix mediocrem, ipſamque decentem, ſemigroſſos capillos, quaſi glaucos, oculos ſemigroſſos.

Si Mars cum Venere junctus fuerit, facit hominem ſemirubeum, cum quadam decentia albedinis, ſtaturam mediocrem atque decentem, faciem ſemirotundam, maxillas mediocres, oculos decentes, erit nigredo eorum major, quam oporteat, non tamen indecens, non bene carnoſus, vt poſſit dici ſemicraſſus, facies ipſius erit alacris. Mars cum Veneris

participatione malitiæ ſuæ omnem deponit ardorem, ex Materno. Hali: Si Martis planeta conuenientiam habuerit cum Venere, & fuerit in bono ſtatu, procreant natum conuenientem cum hominibus, mobilem, bonæ credulitatis, deceptorèm amicorum ſuorum, hic enim vitam diligit vitioſam. quietem amat ſimplicem, pulchræ formæ, amat pſallere, & ſaltare, amore corripitur, conuiuator eſt, jacet cum mulieribus contra legem, & in quo eſt peccatum, nihilominus fœlix eſt, & ſibi cauet in ſuis negotiis, ſenſatus, illuſor, & deceptor, magnæ cogitationis, abſtinet ſe à pueris & puellis, expenſator, citò iraſcitur, & magnus eſt zelotypus. At ſi quando hi planetæ fuerint in ſtatu diuerſo à modo dicto, faciunt natum appetere multum, jacere cum mulieribus ſine aliquo reſpectu & verecundia, quoniam permutabilis in factis ſuis, vilipendit omnes homines, meretricator eſt, dehoneſtator, mendax, deceptor amicorum, ſicut aliorum, facilis ad complendum voluntates ſuas, dehoneſtat, & corrumpit mulieres bonas, & virgines, ſapiens in fraudibus, & proditionibus, periurus in ſuis ſacramentis, inſultor & deceptor, damnati ſenſus, forſitan dirigit puritates, mobilis in ſuis factis, & fornicationes turpes exercet.

Si verò Mars cum Mercurio particeps, ſignificat hominem habentem corpus ſemigracile, ſtaturam mediocrem, colorem declinantem potius ad colorem Martis, quam ad alium, niſi coniunctio aliorum planetarum cooperatur, barbam pulchram, licet raram, atque paruam, labia ſubtilia ſimiliter & naſum. Hali: Rurſus ſi Mars habuerit conuenientiam cum Mercurio & fuerit in bono ſtatu, vt diximus, faciunt natum dominum militum, intelligibilem, boni ſenſus, cuſtodem eius quod habet, leuis ſenſus & mobilem in ſuis factis, ſollicitum, benè inſtitutum, citò loquentem, ſapientem in malis moribus, deceptorem facilem, non firmat ſe ad intelligendum, malæ credulitatis, & malorum factorum, amatorem rixarum, magni ſe æſtimat, & nihilominus fœlix eſt, & boni amoris, ac conceptionis verſus amicos ſuos, & communiter malefactor erit inimicis ſuis, & benefactor

amicis. At si planetæ fuerint in diuerso statu à iam dicto, progignit natum dissipatorem, & deceptorem in dando & accipiendo, & pœnitentem eius quod fecit, mobilem in omnibus suis rebus, mendacem, furem, Deum non cognoscentem, periurum in iureiurando, rixas diligentem & clamores, notum improbum, dehonestatorem, itinerum deprædatorem, & clam committit homicidia, & maximè proditoriè.

Si Mars particeps cum Luna fuerit, erit homo habens pulchrum colorem, atque album cum quadam admixtione semirubedinis, oculos semigrossos, pulchra supercilia, faciem quasi rotundam, staturam decentem.

Dares Æneam Rufum describit fuisse, mediocris staturæ, oculis hilaribus & pulchris, facundum, affabilem, fortem in consilio, pium, venustum, ac suæ patriæ proditorem. Astrologi, staturæ mediocris, faciunt natum ex Mercurio & Marte, colore declinante ad Martis colorem, ruffum, vel igneum, dominum militum, pœnitentem eius quod fecit.

Erat Achillis forma, ex Darete, pectorosus, ore venusto, membris valentibus, magna vi brachiorum, benè crispum, clementem, cum armis acerrimum, vultu hilari, largum, dapsilem, capillo mirteo, Nepos vero:

Audax, magnificus, hilaris, plus æquat Achilles
Vultus Phœbum, animo Grandiuum, Pelea membris,
In pectus laterum luxatur culmen, in arctos
Crispatur cirros coma mirtea, crinis in armos
Deprimitur, poplesque gradus consurgit in altos.

Composita est igitur eius figura ex Sole & Marte, ex Sole venusta, & personæ magnitudo, capillo flauo cum quodam croceo, ac coma crispa. Ex Marte spissa & reliqua membra. Periit tandem morte violenta, & fuit maximè iracundus.

CAPVT VI.

Quod ex miſcella qualitatum calidi & ſicci cum reliquis, proueniant formæ & hominum mores, non è ſyderibus.

SI Mars cum Sole particeps fuerit, id eſt, ſi qualitas calida & ſicca, cum calida & aliquantulum ſicca. Quia Mars colorem dabat rubrum tendentem ad nigrum, Sol verò croceum tendentem etiam ad nigrum, ex hac miſcella erit color nec croceus, nec ruber, ſed quodammodò non verè rubeo colore coloratus. Sol capillos non verè rubeos, Mars autem rubeos, ex miſcella capilli erunt declinantes ad glaucedinem potius, quam ad alium colorem. Mars dat raros pilos in barba, ſicut ſpado, Sol plenam barbam, ex hac miſcella natus erit ſemibarbatus. Mars dabat corpus idoneæ carnoſitatis, Sol pinguiuſculum cum breui ſtatura, cum pulchritudine: ex miſcella corpus ſemipingue, ſtatura decenti cum pulchritudine. Mores & magiſteria ex duobus calidiſſimis. Quia Sol omnia publicat, & omnia occulta, obſcura, ſua claritate reuelat, poteſt ſignificare vbicumque præſtiterit. Res publicas, mortes publicas, Magiſtratus, & honores publicos claros, & propatulos.

At Mars cum Venere coniunctus, ſcilicet calidum & ſiccum cum calido & humido, faciunt optimum temperamentum. A Marte prouenit faciei color ruffus, à Venere ſubruber, niger & pulcher, ex quarum miſcella, fit homo ſemiruber cum quadam albedinis decentia. Mars dat ſtaturam idoneè carnoſam. Venus longam & pulchram, ex miſcella prouenit compoſita ſtatura & pulchra. Mars dat ſpiſſos capillos, & mediocres, Venus dat ſpiſſos, & molliter flexos cum quadam pulchritudinis venuſtate, ex miſcella proueniunt capilli mediocriter criſpi, multi & decentes. Mars dat faciem rotundam, & maculam leuiter eam dehoneſtantem. Sed Venus faciem etiam rotundam, non tamen magnam, neque maxilla, ex hac miſcella facies ſemirotunda, cum maxillis mediocribus. Venus dat oculos garzos fulgentes fulgore venuſtatis, quorum nigredo tendit ad album, maior quam in

aliis reperiatur, tamen decens. Mars dat carnoſitatem idoneam. Venus craſſitiem, ex miſcella non benè carnoſus, vt dici poſſit ſemicraſſus. Ex Venere facies alacris, ex Marte horribilis, nullus enim planeta corrigere poteſt Martis opera, niſi Venus. Sic omne bonum ſignificabit in eius vita, & Mars ſuæ iræ multum deponit ardorem cum Veneris participatione.

Si Mars Mercurio hæſerit, ſcilicet, calidum & ſiccum vehemens cum remiſſo, Mercurius dat corpus gracile, & mediocris ſtaturæ, Mars idoneæ carnoſitatis, ex vtriuſque miſcella corpus erit ſemigracile. Mars dat rubeum colorem. Mercurius dat croceum, ex vtroque commixtio color erit ruber, quia croceus color intra rubros colores continetur. Mercurius dat raram, nigramque barbam, Mars raros pilos in barba, vt ſpado, vtriuſque mixtura dat raram, paruamque barbam. Mercurius dat labia ſubtilia, & naſum, Mars non deformat naſum, neque labia, ergò erunt labia, & naſus ſubtilis.

At ſi Mars cum Luna participabit, ſcilicet, calidum & ſiccum cum humido & frigido. Mars dabat colorem ruffum declinantem ad nigredinem, Luna album coniunctum cum roſeo, ex vtroque fit color pulcher albus cum quadam admixtione rubedinis. Luna dat oculos non ex toto nigros, Mars magnos, ex vtriuſque mixtura erunt oculi ſemimagni. Mars non deformat ſupercilia, Luna honeſtat, ex vtriuſque mixtura pulchra ſupercilia, Mars dat rotundam faciem, eandem dat Luna, ex vtroque igitur non remouetur faciei rotunditas. Luna dat ſtaturam pulchram, Mars non deformat eam, ex vtroque fit recens ſtatura.

CAPVT VII.

De forma & moribus, quos Aſtrologi Solem dare dicunt, cum inferiorum planetarum participatione.

SI cum Venere Sol particeps fuerit, facit hominem habentem ſtaturam mediocrem, atque pulchram, colorem commixtum

mixtum ex albedine cum rubedine ſemiclara, & decenti, capillos multos, atque conuenientes. Videbitur in anteriori parte velle participare quadam caluitie, non tamen erit valde caluus, faciem quaſi rotundam & lætam, maxillas non magnas, pulchros oculos; carnoſitas talis, quod dici poterit quaſi pinguis.

Si verò Sol cum Mercurio participauerit, homo habebit colorem mellinum, participabitque color eius cum colore, qui ſignificabitur per planetam aſpicientem eum, vel qui fuerit corporaliter cum eo iunctus, pulchram habentem barbam, non tamen magnam, nec minus ſpiſſam, oculos ſemigroſſos & decentes. Hali: Si Sol conuenientiam habuerit cum Mercurio, fuerit qué in bonò ſtatu, facit ſpiritum propenſiorem ad iuſtitiam, at ſi exitali radiorum iactu percuſſus fuerit in diuerſo ſtatu, tunc erit firmior cum illa ſignificatione, & magis cupiet ſuam voluntatem complere, & communiter durus erit, & fortis ad dirigendum, & melius efficiendum. Hali: Si Sol participauerit cum Mercurio, & ipſe Orientalis, ſignificat hominem habentem colorem velut mellinum, barbam mediocrem, atque pulchram, licet raram, oculos decentes atque ſemigroſſos.

Si verò Sol cum Luna participauerit, natus habebit pulchrum colorem, atque decentem cum quadam albedine ſemiclara, & cum aliquid rubedinis admixtum, pulchros oculos, pulchra ſupercilia, & faciem rotundam. Hali: Faciet hominem habentem pulchrum colorem, pulchra ſupercilia, oculos ſemigroſſos, ad nigredinem quandam vergentem, ſtaturam conuenientem, faciem ſemirotundam.

CAPVT VIII.

Formas & mores, quos Aſtrologi ex Sole & planetis donant, non ex eis, ſed ex qualitatum participatione prouenire.

QVando Sol cum Venere particeps fuerit, ſcilicet, calidum & ſiccum cum calido & humido optimo temperamento. Quia Sol dat ſtaturam breuem & pulchram, Venus

longam, miſcella dabit decentem, & pulchram. Sol dabat colorem croceum, quaſi nigrum, clarum & pulchrum, Venus candidum trahentem ad rubedinem, vt inde decentior videretur; miſcella vtriuſque colorem dabit commixtum ex albedine cum rubedine ſemiclara, & decenti. Capillos dat Sol croceos & rubros, Venus pulchros & copioſos, miſcella ex vtroque dabit multos atque decentes. Venus dat rotundam faciem, Sol non deformem, miſcella dabit faciem quaſi rotundam & lætam. Venus dat maxillas non magnas. Sol non deformes, ergo erunt & decentes. Sol & Venus dant pulchros oculos, & decentos, ex miſcella non alterantur. Sol corpus dat breuis ſtaturæ & pingue, carnoſumque, Venus dat pulchrum, ex vtroque habetur corpus carnoſum, quod quaſi pingue dici poterit.

Si Sol cum Mercurio participabit, ſcilicet calidum & ſiccum cum minus calido & ſicco. Quia Sol & Mercurius dant mellinum colorem, ex miſcella quidem orietur, vel illius coloris, cum quo aliquis humor aſſociabitur, quod iſti dicunt, cum aliquis planeta eum aſpexerit, vel cum quo fuerit corporaliter commixtus. Sol dat barbam plenam. Mercurius raram & nigram, ex vtroque oritur barba non nimis magna, neque nimis ſpiſſa. Oculos dat Mercurius quandoque magnos, cauos, & paruos, Sol pulchros, ex vtroque ſemigroſſi atque decentes.

Si Sol cum Luna copulabitur, ſcilicet calidum & ſiccum cum frigido & humido, aliquod bonum naſcetur, vnde, ſi Sol dat colorem clarum & pulchrum, velut croceum, & Luna album cum quodam roſeo, ex vtroque natus habebit colorem pulchrum, atque decentem cum quadam albedine ſemiclara, cum aliquali rubedinis admixtione. Sol dat oculos croceos & pulchros. Luna non ex toto magnos, ex vtroque pulchros. Luna dat ſupercilia beneuola, & faciem rotundam, & pulchra ſupercilia erunt.

CAPVT IX.

De formis & moribus, quos Astrologi dare dicunt Venerem cum inferiorum planetarum admixtione.

SI Venus particeps fuerit cum Mercurio, significat hominem habentem colorem pulchrum, atque decentem, faciem longam, nasum similiter longum, atque subtilem, frontem eleuatam, pulchros oculos, non ex toto nigros, digitos longos, staturam pulchram, atque decentem. Abdila dixit; corpus gracile, staturam mediocrem, pulchram barbam, sed raram, neque tamen paruam, labia aliquando subtilia, & si Luna fuerit Orientalis, erunt omnia infra prædicta. Hali: Quando hic planeta conuenientiam habuerit cum Mercurio, & fuerit in bono statu, gignit natum amatorem magisteriorum, subtilium factorum, & scientiarum, sapientem, intelligibilem, & versificatorem, amatorem Musices, & omnis pulchræ rei compositæ, bonorum morum, non vitiosum, hilarem, amatorem amicorum suorum, & bonæ legis, subtilis intellectus, hic enim bona sequitur itinera, & bonos mores, amat addiscere, & ostendere subtilitatem, habet enim intellectum addiscendi, prosequitur bonorum itinera, & iustorum, & assimilari vult illis, est loquelæ ac ratiocinationis bonæ, expedite loquetur, amatus, & in suis factis iustus, amat addiscere legem suam & sectam, notus magnæ laudis. Sed quando hic planeta fuerit in diuerso statu, gignit natum inconstantis sermonis, quia hîc rem vnam dicit, aliam alibi, nemini fidentem, profundarum cogitationum, nulli constantiam seruat, etiam nec amico, clamoris, omnibus rebus se immiscet, nec forte poterit eas perficere, & faciet facta diuersa.

Si Venus particeps fuerit cum Luna, & ipsa Orientalis in mundo à Sole, vel bene disposita, significat hominem habẽtem pulchrum colorem, à quo albedo cum rubedine mixta

præualebit. Supercilia pulchra, & beneuola, oculos ex toto nigros, faciem rotundam, atque decentem, ſtaturam conuenientem & pulchram, ſi fuerit Occidentalis, erunt infra hæc. Hali: Oculos non vere nigros, competentes, non ex toto æquales.

Polixenæ Troianæ forma videtur cum Mercurio admixta, quippe à Venere coruſcum, & candidum colorem habet, oculos pulchros, hilares, capillos flauos & longos, corpus bene compoſitum, à Mercurio perſonæ altitudinem, & gracilitatem, collum longum, crura, & pedes, qui eandem cum manu rationem habent, ob id caſta, ſimplici animo, magnanima, & liberalis. Nepos:

Illiadum populo victore Polixena vultu
Præradiat, ſolique decus ſpeciale meretur
Lactea membrorum ſeries, ridentis ocelli
Blanditiæ, pede fulta breui, procera venuſtas,
Poplitis erecto vibrans veſtigia greſſu
Articulos non æquat ebur, non lilia collum,
Ardua non rutilum pauonis fimbria crinem
Ipſa humilis, ſimplex, facilis, nil turget herile,
Nil varium fingens, nunquam fruſtrata petentes.

CAPVT X.

Formas non ex participatione Veneris cum reliquis planetis, ſed ex qualitatum mixtione prouenire.

SEd quod iſti ex ſyderibus prouenire dicunt, nos ex qualitatum miſcella dicimus: nam Mercurius dat colorem mellinum, Venus colorem album, tendentem ad rubedinem, vt exinde decentior videretur, ob id ex hac miſcella naſcetur color nati pulcher, & decens. Venus dat pulchram perſonam, atque decentem, & in omnibus formoſitatem: Mercurius faciem longam, naſum ſubtilem, frontem eleuatam, pulchros oculos, non ex toto magnos, digitos longos. Ex miſcella idem eueniet. Et ſi Venus cum Luna, quia Lunæ opera pulchriora redduntur, & Venus albedo cum roſeo

commixta, ſupercilia pulchra, & bene diſpoſita, nec oculos ex toto nigros, faciem rotundam, & ſtaturam decentem & pulchram.

CAPVT XI.

Quid Aſtrologi dicant de Mercurij forma cum Lunæ participatione.

SI Mercurius particeps cum Luna fuerit, facit hominem habentem colorem ex albedine atque rubedine mixtum, valde pulchrum, ſupercilia decentia, oculos non vere nigros, ſtaturam mediocrem, atque pulchram, oculos rotundos competentes, licet non ex toto æquales. Hali: Si Mercurius cum Luna coniunctus fuerit in finibus ſuæ latitudinis, auxiliatur, faciendo ſpiritus permutabiles, ac multarum artium, & inconſtantem in omnibus rebus. Si in aliquo modorum, faciet ſpiritus ſubtiles, & acutos, leuium motuum & bonorum, intellectum in rebus. Si Luna fœlix fuerit, faciet natum magis notum ac nominatum, in negotiis ſuis ſollicitum. Si infœlix, faciet natum vilem, ac parui nominis, tardum & pigrum in ſuis negotiis. Mercurius commercium habens cum Luna, & ipſe bene diſpoſitus, facit hominem habentem colorem compoſitum ex albedine, atque rubedine conuenienti, pulchra ſupercilia, oculos ſeminigros, faciem rotundam cum decenti conuenientia, ſtaturam decentem, atque pulchritudine nobilitatam.

CAPVT XII.

Quod iſti dixerunt de forma Mercurij & Lunæ ex qualitatibus prouenire.

QVæ dixerunt de Mercurij cum Luna participatione de natis forma, nil aliud eſt, niſi quod pulchriora omnia veniunt, quia Veneris eſt addere pulchritudinem, quare euenit ex optima qualitate caliditate & humiditate.

LIBER QVARTVS.

PROOEMIVM.

DICTVM est de formis, quas dant planetæ singuli per se, & cum aliis copulati, quibus præsunt, reliquum est de illis formis agatur, quas dant signa: nam sicut planetæ, sic & signa suas dant formas. Sed non quilibet planeta, vel signum suas præbet formas completas, sed ambo simul, quia neque planeta sine signo, neque signum sine planeta, nato figuram præbere possunt, sicut nec pater sine matre, vel mater sine patre. Nemo enim nasci potest, quin aliquod signum ascendat, & quin aliquis planeta ei dominetur. Vnde & planetæ derogant signis, & signa planetis, & vnusquisque alterutrum iuuat.

CAPVT I.

Astrologi cœlestes imagines magna, parua, pulchra, & deformia hominum corpora producere dicunt.

HVmanæ figuræ constellationes tam intra signiferũ, quam extra, Ptolomæus ait, conformia & temperata corpora producunt, sed quæ sunt alterius figuræ, deformant, & iuxta suam vniuscuiusque formam hominis corporaturam, & quodammodo iis similia euadunt membra; vel magnitudine & paruitate, vel colore, & imbecillitate, & conformitate. Magnitudine, vt verbi gratia, Leo, Virgo, & Sagittarius; paruitate, vt Pisces, Cãcer, & Capricornus. Rursus vt Arietis, Capricorni, & Leonis priora quidem, & superiora ad valentiorem corporis constitutionem faciunt, inferiora, & posteriora ad infirmiorẽ: ita contra Sagittarij, Scorpionis, & Geminorum anteriora quidem ad imbecilliorem temperaturam juuant, posteriora vero ad robustiorem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius conformitatem adducũt, & moderationem, Scorpio vero, Pisces, & Capricornus minus

ſibi conſtantem temperaturam, & incommenſuratam, & in aliis ſimiliter, quæ quidem omnia contemplantes, & commiſcentes propriam & exactam temperaturæ rationem aſſequemur. Ab eo Hali omnia transſcribit, ſed quia aliquam afferre poſſunt declarationem & indicium, eius verba adducemus. Loca cœli, in quibus ſunt formæ ſimiles formis hominum, & formis, quæ ſunt in ſignis, vel extra ſigna, faciunt corpora cōpoſita, & bene proportionata, ſed aliæ formæ, quæ ſunt aliarum conditionum, diuerſificant corpora, & inæqualia faciunt ea, ac faciunt aſſimilari membra membris ſuæ formæ, & forte aliquantulum conuertunt ad ſuam magnitudinem, vel fortitudinem, & debilitatem, vel ad pulchram proportionem, vel turpem, vel ſenſum aliquem inferunt, vel ſtultitiam. Et formæ, quæ afferūt magnitudinem, ſunt Leo, Virgo, Sagittarius, & quæ tendunt ad diminutionem, ſunt Piſces, Cancer, & Capricornus. Similiter principium Arietis, Leonis, & Tauri, facit corpora tendere ad groſſitudinem, & fines horum ſignorum faciunt corpora declinare ad macredinem, & debilitatem. Principia Sagittarij, Geminorum, & Scorpionis, faciūt corpora vergere ad macredinem, & debilitatem, & fines eorum faciunt procedere ad groſſitiem & fortitudinem. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius trahunt corpora ad ęqualitatē, & bonam proportionē. Taurus, Scorpio, & Piſces, faciunt corpora declinare ad denſitatē, & diuerſā proportionē.

CAPVT II.

Qualiter ex ſola cœli inſpectione, ex ſignorum, & ſtellarum phyſiognomonia poterant Aſtrologi hominum formam coniectare.

SEd quæ longa experientia & obſeruatione didicerunt Aſtrologi, poterāt illico ex Zodiaci ſignorum conſpectione conſequi, nam ſignorum partes, quæ maiori ſtellarum ſequentia, & multitudine ſunt conſtitutæ, atq; primæ magnitudinis, ea corpora hominum maiora, præſtantioraque producere didiciſſent, vbi vero carentia vel raritas, exinde imbecilliora & infirmiora corpora naſci cognouiſſent, vt quiſque

firmamenti imagines contemplando, quæ ab Higinio & aliis descripta sunt, sui voti compos efficiebatur. Verbi gratia; Leo tres habet in capite stellas, in ceruicibus duas, vnam secundæ magnitudinis: interscapilio tres, pectore vnam primæ magnitudinis, in pedibus duas, in extrema cauda vnam primæ magnitudinis, in ventre claram vnam, in posteriori genu, vnam secundæ notæ, in postremo pedis vnam tertiæ notæ. Virgo in capite, humeris, alis, spica, primæ magnitudinis octo habet, in pedibus singulas primæ notæ. Sagittarij asterismus in anteriori parte quatuor & decem, tertiæ magnitudinis, in cauda vnam, in posterioribus pedibus vnam, & genu alteram secundæ magnitudinis. Sed Leo vigintiseptem habet sydera. Virgo viginti sex. Sagittarius triginta & vnum, & multitudo in his stellarum magna, & fulgentium, ideo magna corpora producere dixerunt. Contra vero Pisces, Cancer, & Capricornus. Sed Pisces vigintiquatuor, sed quartæ & sextæ notæ, nouem quartæ & quintæ. Capricornus viginti octo, sed quartæ, quintæ, & sextæ. Præterea quæ superiora maiora producunt, in superioribus earum partibus maior stellarum multitudo, maioris que magnitudinis. Aries, Capricornus, Leo. Sed Aries habet in capite stellam vnam, in cornibus tres, in ceruice totidem, in pectore vnam, interscapilio quatuor, in lumbis vnam, at in cauda vnam, & posteriori pede vnam. Capricornus eodem modo. Leo superius viginti continet stellas, inferius vix septem. Contra vero Sagittarij, Scorpionis, & Geminorum asterismi in inferioribus locis numerosiores stellæ, & magnæ, in superioribus vero egenæ. In Sagittarij talo, in genu eiusdem pedis, duæ adsunt secundæ notæ, in dextro talo, in crure sinistro, pede dextro, & quinque in cauda, omnes tertiæ magnitudinis, reliquæ quartæ & quintæ in superioribus partibus. Scorpio in medio corporis tres habet, quarum vna Autares dicta, secundæ notæ, duæ in extremo pede, septem in spondylis tertiæ magnitudinis, omnes reliquæ quartæ, & quintæ. Idem de Geminis. Similiter Virgo, Libra, & Sagittarius optimam dispositionem, & temperiem adducunt; quippe earum

ſtellæ ſunt optimè coloratæ, natura ſcilicet Iouis & Veneris, contra reliqua, Scorpio, Piſces, & Capricornus, ex colore ſcilicet Saturni, & Martis, & nebuloſa ſunt. Quæ habet Virgo in capite ſydera & iuxta alam naturæ Mercurij, aliquid Martis, in cingulo Mercuriales & Venereæ, quæ in ſpica Venerea, & nonnihil Martis. In extremis pedibus Venereæ, cum pauca Martis participatione. Libra in iugo ſtellas habet Iouis, & Mercurij ſecundæ magnitudinis. Sagittarius in cuſpide Lunaris, & Martiæ habet, in manu Iouis, & Martis, in dorſo Iouis & Mercurij, in pedibus Iouis, & Saturni, in cauda quatuor Veneris, & nonnihil Saturni, omnes ferè ſecundæ magnitudinis. Scorpionis omnes ferè Martiæ ſunt, in fronte Martis & Saturni, in corpore rutila vna Martis natura, & aliquid Iouis, in nexibus dorſi Saturniæ nonnihil Venereæ, in ipſa cauda omnes Martiæ, in nebuloſo gyro Martiæ. Capricornus quas habet omnes, ſunt Martis & Saturni, & Mercurij. Idem de Piſcibus, nam Martiæ, Saturniæ, & Mercurij parum, vel nihil de Ioue, & Venere participantes.

CAPVT III.

De forma & moribus, quod dat Aries, & eorum phyſicæ rationes.

HAli Arietis formam ita deſcribit: Aries eſt multorum capillorum, tendētium ad albedinem, incurui aſpectus, paruarum aurium, & longi colli. Natus erit mutabilis, habebit mutabilem hæreditatem, qui parta diſſipabit, & dilapſa recuperabit. Maternus: Si horoſcopus in Ariete fuerit, hominem facit in iuuenta floridum, dat hæreditatem mutabilem, quæ parta dilabentur, mox diſperſa recuperabuntur, beneficia præſtabit ingratis, vt nunquam par rependatur, eritque mutabilis, obnoxius capitis doloribus, quippe Aries capiti dominatur. Leupoldus: Qui naſcitur in Ariete, reſpice in quota portione naſcetur, nam in principio erit calidus, iracundus, & præ ira caliginoſos oculos habebit, ſimiliter & fœmina. Ob id finxerunt antiquiores in quarto Arietis gradu hominem ad eſſe criſpi capillitij, qui raro ditabi-

tur,nam quæ pater acquiſierat ſenex, ipſe diſſipabit, volens nimis dominari. In decimoſeptimo, vir ſerico indutus, delicatulus. Sed phyſicæ rationes hæ ſunt. Quia Aries ſignorum & veris principium eſt, ideo hominem dixerunt florere in prima iuuēta,& multi capillitij naſci,quia in Arietis ſtellatæ formæ cornibus multæ ſunt ſtellæ: ſed capillus ex affluenti prouenit caliditate,& ex eadem criſpitudo,vt in Æthiopibus apparet. Ob intenſam etiam caliditatem mutabilis erit conſilij, vt diximus etiam de Æthiopibus. Et quia Aries ſignum mobile, quia mouetur tunc annus ex veteri in nouum, & maxima fit temporum mutatio, ob id etiam mutabilis conſilij. Propenſus capitis doloribus plus, quam aliis ægritudinibus eſt, quia dicunt Medici calidum caput eiuſmodi morbo moleſtari, longitudo colli, aſpectus curuitas, aurium paruitas, ſtoliditatem indicare diximus in Phyſiogn. ob id non mirum, ſi eius ſubſtantia dilapidata diſpergetur, & rurſus diſperſa colligetur, & ſi ſua beneficia ingratis præſtabit.

CAPVT IV.

De Tauri formæ conſtitutione, moribus, & Phyſicis rationibus.

HAli dicit: Natus ſub Tauro, erit altæ & amplæ frontis, longæ naris cum amplis foraminibus,magnorum oculorum,capillorum erectorum,& nigrorum,conuertibilis in ſuis factis, groſſi colli, nigrorum ſuperciliorum, ac debilis corporis. Hali: Facit hominem habentem faciem amplam, quandoque curuam, & ſi non hàbuerit faciem amplam, habebit naſum grandem, & ſi non talem naſum habuerit, tractu temporis poſſidebit per accidens: nares longas,oculos nigros, & grandes,capillos hirſutos,ſeu erectos,collum groſſum & pingue, fere pluſquam deceat, qui terram eundo proſpiciat, honeſte incedentem, non ſtabilem, quaſi vagum. Maternus de eius moribus hæc habet: In ſua iuuenta continuis laboribus fatigabitur & quicquid in prima ætate fuerit conſecutus, ſemper amittet, ſed poſtea, quicquid amiſerit, cum lætitia cumulabit, & augebit,& habebit fœlicitatis bonæ ornatum,

Alibi; pars quarta Tauri homines facit iracundos, & leui quacunque causa minaces. Nona pars turpes facit. Leupoldus: In fine Tauri, qui nascitur, erit vilis, & pauper. Sed antiquiores dixerunt in septima Tauri parte ascendere formosam mulierem, & hominem superbum. In vigesima tertia hominem retrò in terram cadentem, quasi in omnibus infortunatum, in vigesima quarta hominem fortem in factis suis, in subsequenti debilem. Sed id non ex stellis, sed naturalibus causis: nam isti ex bouinæ formæ aspectu hominem describunt. Sunt enim Tauri amplæ frontis, & latæ, longæ naris, cum amplis foraminibus, nigrorum oculorum, capillorum nigrorum, erectorumque, tarde incedunt, & incedendo terram aspiciunt (tardè enim bos figit pedem,) vnde ob id Taurinis moribus, laboriosi, vt boues. Erunt in opibus acquirendis anxij, & ad eas perdendas procliues, ob id quicquid amiserint, cum lætitia cumulabunt: qui enim semper laborant, semper acquirunt, & qui bonæ fidei vt boues, semper bona parta deperdunt, & iterum defatigando cum laboribus & lætitia iterum cumulabunt.

CAPVT V.

De Geminorum formæ & moribus, & de corũ euentu rationes physicæ.

HAli Geminorum formam ita describit: Gemini sunt æqualis corporis, ampli pectoris, pulchræ formæ, fideles sunt, quia fidem habent, & forte producunt scribam, & qui Arithmeticis delectetur. Bonatus: Hominem facit mediocris staturæ, conuenientis personæ, & ampli pectoris. Maternus: Si in Geminis horoscopus fuerit inuentus, in primis vitæ constitutus initiis laborabit, & à parentibus illi solatium semper affertur: erit sane cœlestibus facultatibus semper imbutus, & maiorum virorum fidelibus amicitiis astrictus, & qui patrimonium dat. Et alibi: Quarta pars Geminorum maxima corporis pulchritudine facit speciosos, & quos amata pulchritudo Regibus commendet. Leupoldus: Qui nascitur per totum Geminorum signum, erit bonus,

ſed ſterilis, iratus, & coloris ſanguinei. Ex cœleſti phyſiognomonia, quia Geminorum ſignum multas habet ſtellas ſecundæ & tertiæ magnitudinis, & lucidas, ideo dixerunt æqualis corporis & pulchræ formæ. Quia in humeris quatuor ſunt ſtellæ quartæ magnitudinis, ideo ampli pectoris eſſe formatum. Dixeruntque futurum ſcribam, aut qui Arithmeticis delectetur, & cœleſtibus facultatibus ob Mercurium; quia quatuor habet ſtellas in pedibus, & in capitibus alteram Mercurialis naturæ, & in fœmoribus alteram Saturninam, quæ ad ſcientiam conferunt. Sed quia ſtellæ natura Mercurij, & Veneris, quæ calidæ & frigidæ & ſiccæ naturæ ſunt, ad prudentiam conferunt, & ad fideles amicos: ob id non abſque ratione, qui eiuſmodi temperaturam ſortietur, produnt fidelem, & ſcribam eſſe futurum. Præterea dixit ampli pectoris, qui omnes Leonis ſimilitudine liberales & magnanimi ſunt, vnde non immerito in prima iuuenta facultates, & patrimonium diſſipabunt, ſed ob ſuæ virtutis merita auxiliabuntur eis parentes.

CAPVT VI.

De Cancri ſimulachro, & moribus, & de eiſdem rationibus phyſicis.

HAli. Cancer eſt demiſſus & humilis, groſſorum membrorum, ſuperiora membra groſſiora habet inferioribus, magni corporis, dentaturæ obliquæ, & diuerſæ, capillorum criſporum, tendit ad prauum, paruorum oculorum, & humerorum amplorum, facit ſuaues, doctos, ſuas ſubſtantias ex publicis habebunt, & publicis negotiis occupati. Sed Bonatus dicit hominis producere corpus incompoſitum, cutim totius corporis groſſam, redditque ſuperius ſubtile, & inferius groſſum, habentem dentes tortos, & oculos paruos. Leupoldus: Cancer totus bonus, guttur eius ex abundantia humoris nodatur. Maternus: Si horoſcopus in Cancro fuerit inuentus, facit acutos ſemper ingenio, ſed qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiant, facit etiam hoc ſignum homines ſuaues, doctos, & qui grauiter iraſci conſueuerint,

& qui malos omnes ſecretis indignationibus proſequantur, fortes, moderatos, ſed quorum indignatio facillime indignetur, & mitigetur. Habebunt ſanæ vitæ ſubſtantiam ex publicis, vel ex regiis & publicis locis, quibus vitæ illis ſubſtantia conſeruetur, & erunt ſemper in publicis neceſſitatibus occupati, ſed illi varia neceſſitate compulſi plurimi blandientur. Bonatus dicit producere hominis corpus incompoſitum, cutim totius corporis groſſam. Sed iſti Arabes ex marini Cancri phyſiognomonia ſub eo nati corpus compoſuerunt, ob id dixerunt demiſſum, humilem, qui ſemper terram ſpectet, vt cum capite careat, ſurſum aſpicere nequit, groſſorum membrorum, & ſuperiora groſſiora membra, magni corporis, humerorum amplorum, nam Cancer totus eſt corpus & humeri, cutim groſſam & duram, quod cruſta integatur, & oculos paruos, vt Cancri. Sed ſi ſuperius inſpexiſſent, vidiſſent profecto, quas oculos Cancri dixêre ſtellas, paruas, & nebuloſas eſſe. Sed Bonatus & Hali, ſibi contrarij ſunt, ille namque ſuperiora maiora inferioribus, hic autem inferiora maiora ſuperioribus. Sed rectius Hali, nam Cancer eſt eorum ſignorum, quod paruam dat corporis formam, ſed cum corpus & humeros magnos largiatur in cœleſti phyſiognomonia, plures ſunt in corpore ſtellæ, quam in chelis. Sed quamplurimæ ſunt ſtellæ natura Mercurij, vt quæ in oculis & in brachiis, ſunt quoque Saturniæ, & Solares, id eſt, eius temperamentum frigidum & ſiccum, calidum & ſiccum, ideo acutos ingenio producit, ex frigiditate, qui cuncta cum tarditatis moderatione perficiant; facit enim hoc temperamentum ſuaues, eloquentes & doctos, & ex vtriuſque ſiccitate, qui grauiter iraſci conſueuerint, & ex Mercurio, ſcilicet, ex ingenio & prudentia, publicis & regiis negotiis implicitus, & in illis ſemper occupatus.

CAPVT VII.

De Leonis forma & moribus, quos dat natis, & rationibus ex naturâ productis.

EX Hali. Leo eſt flauus, zarchus, bonæ formæ; boni & clari nominis, membra ſuperiora habet inferioribus maiora, ampli pectoris, curſor, magnæ & acerbæ iræ, acuti aſpectus, ſubtilium crurum, maligni vultus, & malæ conceptionis. Quia fixum ſignum, ob id ſtabilem & firmum natum facit in ſuis rebus, ſpiritum rectum, veracem, iuſtum, intelligentem, patientem, ſuppreſſorem inimicitiarum. Maternus: Si in Leone horoſcopus fuerit inuentus; multis periculis, & laboribus implicabitur, ſed per omne vitæ tempus erit omnibus notus, & erit ſemper ingenuus habendi liberam poteſtatem, & qui non in omnibus malitiæ vires exercere, viuendi & imperandi vota concipiet, & propriis laboribus acquirens ſubſtantiæ facultatem. Leupoldus: Leo totus bonus, fortis, ſapiens, iracundus; dedecus ſibi facientibus, fœmina virilis. Bonatus: Leo hominem induſtrium facit, notum valdè, & intelligentem, ſuperiora maiora, inferna vero graciliora, nec inde efficietur indecens, crura ſubtilia. Diximus ex Ptolomæo Leonem facere ſuperiora maiora, & inferiora graciliora, ob id dixit. Hali, ſuperiora maiora, ampli pectoris, & ſubtilium crurum. Leonis imaginem efficiunt quam plurimæ ſtellæ, & primæ magnitudinis, naturæ vt plurimum Martis, vt duæ illæ in capite, & in corde, Martis caliditate pollentes, Veneris & aliæ, & Iouiæ, quæ nato caliditatem, & humiditatem præſtant, ob id magnæ & acerbæ iræ, vt leo, magnanimum animal & notum, & ideo, vt diximus in Phyſiogn. notus ſua fortitudine, libertatis cupidus, & qui aliis ſubiugari nequeat, imo imperandi, & bellandi luxuriâ laborabit. Diuitias acquiret, vt qui eas facilè largiatur, facilè aliis auxiliabitur, ob regalem ſuum animum, ob id variis periculis implicabitur ex ſe, & laboribus.

CAPVT VIII.

De Virginis corporatura, & moribus, & rationibus physicis contra Astrologos.

EX Hali. Virgo, vt honestas dicet virgines, est pulchri corporis, bonorum morum, longa aliquantulum, benè instituta, non est pinguis, fidelis est & veridica. Esse potest doctrix scribendi, & bonę institutionis, & quod his assimilatur. Bonatus: Virgo reddit hominem habentem pulchram personam, pulchros oculos, faciem decentem, & bonam voluntatem. Leupoldus: Virgo in omnibus bona, vir castus, amabilis, fœmina casta, bona, humilis, diues, bonis moribus præ omnibus prædita. Maternus: Si in Virgine horoscopus fuerit inuentus, erit multis laboribus, & multis sollicitudinibus implicatus. Erit sane lætus, humanus, & apud quem pura amicitiæ necessitudo permaneat, & ad quem damni alicuius sollicitudo pertineat, multa sciens, & omnium disciplinarum secreta perquirens, omnia in claustra pectoris retinens, se præconio simplicitatis ornatos, & cui adhuc docti sermonis gratia, aut negotiationis officio, aut ex successione, aut ex sacris, aut ex virtute aliqua magna fœlicitas, & magna confertur substantia facultatis. Dicunt alij in nono gradu mulierem ascendere cum facie rubra, erit vir iracundus. In duodecima facie nigra, rubis vestibus indutus. In Virginis figura quamplurimæ sunt stellæ Venereæ, eædem Mercuriales, Venereæ, videlicet quæ sunt in cingulo, quæ in spica, & pedibus, in oris vestimenti Mercuriales, quæ in ala, in cingulo, in Vindemiatore, quæ Saturni quoque est, & ex suis qualitatibus, quas sæpius recitauimus, pulchri nimirum natus corporis, pulchri oris, & oculorum. Ex Mercurio multiscius, nihil non inexploratum relinquens, omnia inuestigans, omnia tentans, maximè præstabit in eloquentia, & legationis officio & gubernationes fungetur, & in negotiatione, vt exinde magnæ fœlicitatis facultates comparentur.

CAPVT IX.

De Libræ corporis constitutione & moribus.

CHelarum asterismus est, vt inquit Hali, dissensionum mediator, est bonæ ac pulchræ formæ, mediocris, in carne & corpore, ac forma, alba in facie, & nigra in corpore, & est eorum, qui volunt esse versificatores, cantores, & benè loquentes: dicta sua benè componit, & est amatrix mulierum, & delectationum. Bonatus: Libra facit hominem habentem mediocrem faciem, mediocriter corpus carnosum. Leupoldus: Libræ caput malum in omnibus. Sed Libra in fine bona. Maternus: Si horoscopus in Libra fuerit inuentus, habebit ægritudinem, & multis periculorum laqueis implicabitur, & assidue illum aduersariorum turba pulsabit, ac de veris, & definitis rebus habebit contentiosa certamina, cuius vita inæqualitatis semper varietate mutetur. Sed in omnibus inuictus erit, & talis, vt nulla re videatur esse posterior, gloriosus. Sed locus filiorum erit mutabilis: nam nunquam ei integer filiorum numerus perseuerat. Erit talis, qui in omnibus rectum velit habere iudicium.

Quia Libra ex iis est, quæ conformitatem, & moderationem corporibus afferunt, ob id corpus mediocriter carnosum. Et quia in Australi, & Septentrionali ore Lancis duæ sunt fulgentissimæ stellæ primæ magnitudinis, & duæ aliæ inferius obscuræ & nebulosæ, ob id faciem albam, & nebulosum largiri corpus. Erit inæqualis vitæ, & numerus filiorum variabitur, qui sub Libræ mobili signo natus est. Et quia Libræ Venus est domina, & stellæ illius sunt Mercuriales, & Saturninæ, ob id mulieres amabit & carminum Poëta erit. Nos dicimus quia albi colores sanguinei sunt, & multi seminis, & ex Saturni & Mercurij complexione, integræ fidei, & sinceri judicij: nam dixit Hali: Sunt benè eloquentes, & illius stellæ Mercuriales sunt, & complexio calida, & humida Veneris, cum sicca Mercurij, & frigida & sicca Saturni, nulla res prorsus infœlix, quam in liberis procreandis: horum cum

aliquos

aliquos procreauerit, numerus statim deficiet. Mutabilis conditio Mercurij, & suæ complexionis multis ægritudinibus, periculorum laqueis, hostibus & litibus affligetur, attamen de his semper post pericula maximo præfulgebit triumpho.

CAPVT X.

Scorpio quas dat formas & mores.

DE Scorpione hæc habet Hali: Scorpius est zarchus, depressus & humilis, multorum capillorum, paruorũ oculorum, paruæ faciei, longorum crurum, magnorum pedum, cursor & agilis, deceptor alterius, non contentus de re aliqua. Bonatus: Facit hominem habentem faciem rubicundam, & paruam, multos capillos, & oculos paruos, longa crura, pedes magnos, cito mutabilem, litigatorem. Leupoldus: Scorpio, bonum caput, in medio malus & fastidiosus. Maternus: Tertia pars Scorpionis homines facit vanos, gibbosos, deformes, atque ridiculos. Si horoscopus in Scorpione fuerit inuentus, in prima ætate facit acutos, iracundos, agiles, sed hi per multa infortuniorum genera ducentur. Verum postea fœlici licentia subleuantur, & erunt magnis lætitiis dediti. Si Iuppiter aliqua radiatione, respexerit, erunt gloriosi, & in alio loco, vel alia ciuitate suo studio transferentur, & erunt semper erecto spiritu subleuati, acuti, proferentes ornamenta sermonis, erunt tales, quibus semper varietas placeat propter amicos, aut negotia, aut pericula semper occurrunt, & post multa ex amissione filiorum infortunia, rursus fœlici sobole gaudebunt. Hali: In decimo Scorpionis gradu inuenias collo, ore, oculis, & toto capitis gestu tortuosa, idque contradicentem aduersarium significare, ceruicis, fore indomitæ, opinionisque obstinatæ futurum esse præsagiunt. Figuram, quam innuit Maternus, Homerico Tharsiti congruam iudicamus, describit enim fuisse turpissimum, strabonem, claudum altero pede, & ipsius humeros curuos, & in pectus contractos, acuto capite, rara in barba lanugine. Erat enim loquax, argutus, contentiosus, ignauus & ridiculus. Zarchus color, est

flauus ad rubedinem tendens, & eſt carbonis Martis color. Trium quæ in fronte ſunt, ſunt ſplendidæ, & media trium, quæ in corpore, vt carbones ſplendent, & variæ ſunt, & ſi quid ex ipſarum Phyſiognomonia diuinare licet, Mercuriales viros efficit rixoſos, lites cum omnibus pro nihilo capientes, mutabiles, iracundos, agiles, acutæ iræ, qui per multa infortuniorum genera ducentur. Sed ſi Iuppiter aliqua radiatione reſpexerit, id eſt, ſi eorum intenſa caliditas, aliqua humiditate mitigetur, erunt optimæ temperaturæ, erunt glorioſi, & fœliciter ſubleuabũtur. Erũt erecti ſpiritu, acuti, & fœlices, cordati, ingenioſi, ſagaces, rerumque omnium non inſcij, ingeniumque ad diſciplinas omnes idoneum poſſidebunt. Longa crura & brachia, audaciam ſignificabunt, & roboris ſignum. Sed longa crura, magnum ventrem, & magnos pedes dat Scorpio, vt diximus ſupra ex Ptolomæo; qui inferiora groſſiora, ſuperiora minora dabat. Ex hoc fingebant antiqui imaginem in Scorpione facie multum tortuoſa, innuentes hominem mutabilis opinionis.

CAPVT XI.

De Sagittarij forma, moribus, & eorum phyſicis rationibus.

INquit Hali: Sagittarius eſt flaui coloris, longorum crurum, & groſſorum, faciei ac barbæ longæ, acutæ mentis, ſubtilium capillorum, magni ventris, apparet à tergo pulchrior, quam anterius. Leupoldus: Sagittarius habet caput bonum, fœmina morietur partu, vel ſanguine, vel in aqua. Similiter in fine. Bonatus: Delectatur equitare. Maternus: Horoſcopus in Sagittario multos aduerſarios faciet, & collectum patrimonium, vnde non ſperauerat, confertur: peregrinis frequenter rigoribus detinebitur. Grandem fluuium, aut grandem pelagum nauigabit, erit ſemper in publicis conuerſationibus poſitus: in aquoſis, aut ex aquoſis locis vitam pariter habebit & fructum, plurimas artes & diſciplinas conſequetur, erit cordatus, ingenioſus, & omnium rerum

ſcius. Quod ſit longorum crurum & groſſorum, magni ventris & poſteriora pulchriora anterioribus, i. e. inferiora formoſiora ſuperioribus; vt ſuperius iam diximus; & ſtellæ, quæ in eiuſmodi imagine quamplurimæ Martiæ naturæ, & rubicundæ, & flaui coloris, ex Ariſtotele, Galeno; & Auicenna temperiem arguit inter aduſtam & frigidam, vt in Phyſiognomonicis & hos fortes, & animoſos, ac leonibus comparandos eſſe: ob id non immerito aduerſarios multos habebit, & quia audax, in publicis conuerſationibus ſemper poſitus, ob temperiem bonum conſequetur ingenium: vnde multas artes, & diſciplinas conſequetur: ingenioſus, cordatus, & multiſcius. Et quia Martius eſt, in varias regiones peregrinabitur, & multum equitabit: quia qui calidi, loco ſtare neſciunt, ſed impatientes. Sed qui longorum crurum & magnorum ſunt, & magni ventris, ſubtilium capillorum, Lunares ſunt: nam ſtellæ quæ in acie jaculi ſunt Lunares, ſcilicet humidi & frigidi temperamenti, & participabit ſua complexio etiam de frigiditate & humiditate, ob id itinera eorum per aquas erunt, & in aquoſis morabitur, & ex iis ſuos fructus conquiret.

CAPVT XII.

De Capricorni corporatura & moribus.

HOminem, ſcribit Hali, Capricornus facit ſubtilium crurum; ſicci corporis, & quod apparet in eius facie capræ ſimilitudinis aliquantulum: pars vultus & faciei eſt ſubtilis. & acuta, & locus barbæ eſt valde acutus, ac capillorum multorum. Maternus: Si Capricorni pars quintadecima in horoſcopo fuerit inuenta, homines facit nanos, gibboſos & deformes. Sextadecima pars homines facit gibboſos, & qui ſex digitos in manibus habebunt. De moribus vero. Si horoſcopus in Capricorno fuerit, pro amicis puro exercebit amicitiam ſemper affectu. Erit ſubdolus & lætus, & cum nihil deſit ad vitæ ſubſidium, peregrinabitur, & quibus vitæ alimenta præſtiterit, ipſi ei exiſtunt ſemper ingrati, erit amabilis,

parui animi, & longis & prolixis ſemper precibus moleſtus. Erit talis, cui abundet ſubſtantia facultatis, vitæ alienæ, aut abſconſarum religionum ſecreta perdiſcens. Leupoldus: Capricornus totus bonus. Aſtrologi inquiunt in vigeſimo ſeptimo gradu eius aſcendit vir canino capite, quod ſcilicet litigioſus fuerit. Addit Hali: Peregrinabitur facile, quia inſtabilis, quia ſub ſigno mobili natus. Facit Capricornus ſubtilia crura, vt diximus, ex ſtellarum carentia in inferiori ſui parte. Dixitque facere faciem capræ; eſt enim ex iis ſignis quæ deturpant natum, & deformem reddunt. Sed eadem hircina facies, ſubtilia crura, & tibiæ, mentum acutum, & barba ſubtus hirſuta, hircinum oſtendit hominem. Sunt ſtellæ in eius imagine, vt plurimum, Martiæ, & Venereæ, Saturniæ, & Mercuriales; id eſt, quod facit hominem calidæ & humidæ temperaturæ cum aliqua ſiccitate, & frigiditate. Ob id ſubdolus, lætus amicus, facile peregrinabitur, habebit ingratos quibus alimenta præſtiterit, puſillanimus ex frigiditate.

CAPVT XIII.

De Aquarij corporatura, moribus, & naturalibus cauſis.

EX Hali: Aquarius dat alterum crus altero maius, apparentis ſanguinis in corpore & colore. Eſt portarius, magni ſe exiſtimans, bonæ famæ, liber, magni ſumptus, vaſtator ſui patrimonij. Bonatus: Facit hominem album, pulchram habens faciem, & coloratam, crus alterum altero maius. Leupoldus: Aquarius in medio bonus, in fine vir vilis, fœmina meretrix. Maternus: Horoſcopus in Aquario, quodcunque conſecutus fuerit, qualicunque rurſus laceratione dilapidabit, & quicquid habuerit, vel quæſierit, rurſus amittit, ſed quod amiſſum fuerit, facili ratione plerumque colligitur, multos ſuſcipiet fouens, & multis vitæ alimenta præſtabit, & erunt circa ipſum ingrati, quibuſcunque ab ipſo aliquid fuerit forte collocatum, & magnis viris erit bonis actibus notus. Quem album dicit Hali, & Bonatus coloratum pul-

chrum, nos in Physiognomonicis diximus candirubrum, qui color facit hospitales, munificos, etiam erga maleficos, vt quæcunque consecutus fuerit, laceratione dilapidabit, & rursus quicquid amissum fuerit, facili ratione cumulabit. Delectabitur nobilioribus artibus & scientiis, ob nobilissimam temperiem, & ob nobilissimos eius mores erit Principibus charus & notus. Et quia præstantium scientiarum apicem tetigisse videbitur, inuidia prosequetur.

CAPVT XIV.

De Piscium imagine & moribus.

PIscis, vt Hali scribit, est ampli pectoris, parui capitis, pulchræ barbæ, magnæ faciei. Deiectus dormitor, albi coloris, rotundorum oculorum, & in forma sua habet maculam. Bonatus: Facit hominem habentem pectus amplum, caput paruum & pulchrum, barbam pulchram atque florentem, malum faciei respectu sui capitis amplum, album colorem, rotundos habentes oculos, & magnanimum. Leupoldus: Piscis est mediocris. Vir pauper, filiorum multorum, voce pauca, villicus, vel paralyticus. Si horoscopus fuerit in Piscibus, inquit Maternus, erit natus ingeniosus, cordatus, fidus amicus & necessarius, & ex quibusdam negotiis promouebitur, ita tamen, vt potestati eius & honoribus, alia potestas præferatur. Habebit inimicos, & ex longis quibusdam negotiis gloriam consequetur, sed processu temporis maioris dignitatis ornamenta consequitur, & magnæ habebit fœlicitatis augmenta, & assidue cum multorum notitia peregrinationibus notus. Sed rationibus naturalibus hæc eueniunt. Quia Piscis domus est Iouis, & quamplurimæ stellæ in eo sunt Iouialis virtutis, vt quæ in corpore & quæ filo sunt Septentrionali, ob id fidus amicus, & ad dignitates subleuabitur, habebit & fœlicitatis augmenta, & ex longinquis quibusdam negotiis gloriam consequetur. Sunt & Martiæ quædam, vt quæ in corpore, & in nodo splendida. Sunt & Mercurij, quæ in capite sunt, in corpore, & in cauda, & in nodo: ob id erit

ingeniosus, cordatus, fidus amicus & necessarius, & peregrinationibus notus.

CAPVT XV.

De signis mobilibus, fixis, & communibus.

OPortet primo præfari quædam, sine quorum notitia ignorarentur tum cœlestes, tum physicæ rationes; hominum formæ, & motuum. Sunt enim apud Astrologos signa aliqua Zodiaci mobilia dicta, alia fixa, alia communia. Sunt mobilia signa Arietis, Cancri, Libræ, & Capricorni, dicuntur etiam hæc cardinalia, quæ quatuor zodiaci cardines constituunt, temporaque anni quatuor distinguunt. Aries vernum, Cancer æstiuum, Libra autumnale, & Capricornus brumale: dicunturque mobilia, quia quando Sol ad ea peruenit, mutatur de vno tempore in aliud, nam ad Arietem perueniens, mutatur tempus ex hyeme ad ver, & sic de aliis quartis. Sunt & signa fixa Taurus, Leo, Scorpio & Aquarius, quia status temporis in illis firmatur, ob id fixa dicta: nam quando Sol erat in Ariete temperatus, in Tauro fit firmior, & temperatior, & si in Cancro ardens, adueniens in Leonem ardentior, si in Scorpione humidus, in Aquario humidior. Communia dicuntur Gemini, Virgo, Sagittarius, & Piscis, quia manifestæ sunt in his temporibus mutationes. Dicuntur etiam bicorporea signa, & hac de causa binis corporibus figurantur, nam dum sunt in eorum medio, vim præsentis temporis ostendunt, & dum sunt in fine succedentis, ponunturque media, siue communia inter fixa & mobilia, quia ab extremo ad extremum absque medio non fit transitus. Quæ omnia à physicis rationibus non abhorrent. Hippocrates enim libro de aëre, aquis, & locis; cœli mutationes esse in causa dicit, vt homines stabiles, mutabiles, & communes sint, nam vbi varia & instabilis est anni mutatio, vel Solis, & illic instabiles mentes, & varij mores existunt: vt illis accidit, qui sub Æquinoctiali morantur: binas nimirum æstates, hyemes, autumnos, & ver habent; & ex iam variis

cœli mutationibus mentes leues fieri. Contra ſub Septentrione, ſex menſium æſtas, ſex vero hyems eſt, ob id ſtabiles & firmi in opinionibus: qui vero in media ſunt zona, medio modo ſe gerunt. Non aliter euenire videmus in iis, qui ſub mobili zodiaci ſigno naſcuntur: nam mobiles, & varij mores, & inconſtans vita videntur, par enim eſt ratio, & ſic fixæ in fixis. Sed de his latius in noſtris Phyſiognomonicis. Ob id Hali: Similiter commixtiones formarum Planetarum habentium magnam potentiam in hac re, vt dictum eſt, & faciendæ & conferendæ ſunt ad ſtatum, quem habent cum Sole, & in angulis, ſimiliter etiam ad ſtatum, & proprietatem naturalem in cuiuſlibet eorum, & ad proprietates & naturas ſignorum, quia generaliter ſigna mobilia gignunt ſpiritus amantes, ad commune populi bonum pertinentes, & nitentes loqui, & agere de rebus communitatis, & ciuitatum, diligunt etiam famam bonam, & quod bonum dicatur de ſe, ſunt etiam temperati, nec facile mouentur. Leupoldus: Signa mobilia faciunt diligere vniuerſitatem, vnionem, laudem, dant ingenium, liberalem aliis, bonæ opinionis, & peritum in ſtellis. Ex Leupoldo: Signa vero communia pariunt conuertibiles ſpiritus, & permutantes ſe ex re qualibet, non firmantur in re aliqua, diuerſarum conditionum, nec poteſt quis ſcire modum morum eorum, conuertibiles ſunt, & amatores, Muſicam diligunt, & ſunt vagabundi, intelligibiles, cupidi eius quod faciunt. Signa fixa, producunt ſpiritum nati rectum, amatorem, veracem, non defraudantem, firmum in ſuis rebus, iuſtum, contentum illius quod habet, intelligentem, patientem, diligentem laborare, fortem, ſuæ voluntatis refrænatorem, nec parentem cupiditati, & ſuppreſſorem inimicitiarum, qui eam non oſtendit, & eſt nobilitatis amator, conſtans in rebus ſuis, nec permutatur.

CAPVT XIV.

De variis hominum corporaturis, & moribus, qui in quatuor anni quartis nascuntur, & primum de vernali.

DIximus de signis & moribus, quæ de signis nascebantur singulis horoscopantibus, nunc de quatuor mundi quartis dicemus. Ptolomæus ad corporum configurationes, & temperaturas conducere dixit quatuor anni quartas, quippe à verno Æquinoctio, & æstiuo Solstitio vernalis quarta intercipitur. Vernam hanc dicit facere homines coloratos, staturosos, valentes, oculis nitidis, magis ad humidam, calidamque temperaturam accedentes. Leupoldus eadem. Ex quo Hali: Si quando natiuitas fuerit quarta anni ab Æquinoctio vernali vsque ad æstiuale Solstitium, erunt nati boni status, corporis in longitudine & crassitie, sed quæ magis tendunt ad crassitiem, bonorum, & pulchrorum capillorum: vincet enim in eius complexione caliditas & humiditas. Mores, qui ex his nascuntur, iam diximus de singulis ascendentibus signis, mox de mobilibus, fixis, & communibus, vnde tædiosus essem iterum replicare eos. Sed hæc hominum forma, quæ ab Astrologis descripta est, ex anni, & stellarum Physiognomonia capi potest. Vernante enim anno, Sol ad nos accedens, post gelicidia, tempestates, & ventos & nubila aër clarior iam factus, coloratior Sol, & formosior, & cætera sydera conspiciuntur, & clariori intermedio, per quod conspicitur, & quia augescentia omnia, & maiora fieri conspiciuntur, quæ iam mortua, immobilia, & sine honore steterant, in magnitudinem crescunt, ob id corpora nostra maiora nasci, & magis staturosa dixerunt, ex Solis nitiditate, stellarum, cœli & oculorum nostrorum nitidiora conjectantur. Sunt enim oculi corporis stellæ; hyems enim ex longitudine Solis excolor, vel albus videbatur, vere coloratior, & terra variorum florum conspicua, videbuntur corpora coloratiora fieri. Sed sic ad physicas rationes deueniemus. Existente tunc anni quarta calida & humida, aëre sic affecto, afficit corpora,

quæ ambit, vt calida & humida fiant, & eorum ſemen calidum & humidum efficitur, vt, quæ tunc corpora gignantur, calida & humida fiant. Vnde aliis non obſtantibus cauſis, quæ hyeme naſcuntur corpora, pleraque vel omnia calida & humida naſcuntur, ob id ſtaturoſa, coloratiora, & robuſtiora eueniunt, & ex eiuſmodi optima temperatura ſunt optimi mores conjectandi, magnanimi, liberales, amantes, læti, cantores, hilares; diuites item, nobilia magiſteria, magiſtratus, & eiuſmodi mores conſpicati, & cætera, quæ de ſanguineis, Iouialibus, & Venereis diximus.

CAPVT XVII.

De hominum figura & moribus, qui in æſtiua anni quarta naſcuntur.

PTolomæus; corpora vero, inquit, quæ inter æſtiuam conuerſionem, & autumnale Æquinoctium compræhenduntur, colore medio ſunt, & conformi ſtatura, valentes, oculis nigris, hirſuti, capilli criſpi, ex temperamento calidiores, & ſicciores. A quo Hali: Sed ſi in quarta fiet, quæ eſt à Solſtitio æſtiuali vſque ad Æquinoctium autumnale, facit mediocritatem in longitudine & magnitudine corporis, & tendit ad groſſitiem, magnorum oculorum, capillorum multorum, villoſum, & vincet in eius complexione caliditas, & ſiccitas. Ex cœli Phyſiognomonia, & temperamento eueniunt forma nati & mores. Cum nimirum Sol robur acceperit, facit corpora firma, & robuſta, deſiccando humores, non autem magna, vnde augmenta quæ fecerant, confirmat & conſolidat, colores in nigrum tendunt, quia ſicciores, & robuſtiores. Criſpi capilli, & hirſuti, ex calido & ſicco temperamento proueniunt, vt frondes in arboribus, quod ſæpiſſime diximus. Sed ad phyſicas rationes accedendo. Quia cœlum æſtate calidum & ſiccum eſt ex Solis acceſſione, calidum & ſiccum humanum fit ſemen, ſic & homines in vtero generati, vnde & forma, quam diximus, & mores proueniunt, iracundi, & dedignoſi, & ſimilia.

CAPVT XVIII.

De hominum forma & moribus, qui sub autumnali quarta nascuntur.

INquit Ptolomæus: Et quoniam inter autumnale Æquinoctium,& conuersionem hybernam nascuntur, flaui, graciles, maculosi, rarique corporis texturæ, capillamenti mediocris, debilibus oculis, frigidiores, & ficciores. Hali ab eo: Præterea si natiuitas fuerit in quarta, quæ est ab Æquinoctio autumnali vsque ad Solstitium hyemale, facit natum coloris mellis, subtilioris vocis, humerorum amplorum, macrum, capillorum extensorum, pulchrorum oculorum, & vincit in eius complexione frigiditas. Physiognomonia huius quartæ itidem ex anni Physiognomonia dependet. Quia in hac quarta arborum aspectus defectuosus est, nam partim folia amiserunt, partim retinent, ob id mediocris capillamenti, raræ corporis texturæ, & suam Sol deponens caliditatem & croceum colorem discedere incipiens, color nati mellei coloris, & oculi debiliores, à debiliori lucis splendore. Sed physica ratio cogit ex complexione frigida & ficca, natos coloris mellis, subtilioris vocis, macros, extensorum capillorum, raræ corporis texturæ, & corporis maculosi. Surgit enim, & crescit in corpore melancholia, cuius proprietas est corpus maculare. Mores iam sæpius diximus ex melancholia.

CAPVT XIX.

De natorum forma, & moribus eorum, qui sub hyemali quarta Zodiaci nascuntur.

SVbjungit Ptolomæus. Qui à brumali Solstitio, & verno Æquinoctio continentur, nigri sunt, conformi statura, capillis rigidis, subtenuibus, temperatura frigida & humida. Ex quo Hali: At si natiuitas fuerit in quarta, quæ à Solstitio hyemali vsque ad Æquinoctium vernale, erunt nati nigri coloris, æquales in magnitudine corporis, capillorum croceorũ, & rarorum, membrorum benè proportionatorum, & vincet

in eius complexione frigiditas, & humiditas. Hæc hominum physiognomonia ex cœli facie descripta est. Cœlum tunc caligat, & Sol nubibus, nebulis, & caligine obsitus, obscuri sunt dies sine Sole: ob id non immerito nigri nascuntur, arborum caluities facit rarorum capillorum, arborũ sarmẽta, germina, & pullulationes annotinæ, tenues & rigidi, ob id capilli rigidi. Sed physica ratio cogit nos dicere, quod frigida & humida sunt tẽperatura, conformi sunt statura, nigros oculos, & pilos rigidos & subtenues. Mores sunt, qui ex humida tẽperatura, timidi, imbecilles, misericordes, debiles, & phlegmatici

CAPVT XX.

De aliis imaginibus, quæ extra Zodiacum reperiuntur.

IN vigesima Arietis parte hœdus oritur. Sub hoc asterismo quicunque nati fuerint, vt Maternus habet, sunt austera facie, prolixa barba, & obstinata fronte, ita, vt Catonis prorsus institutum imitari videantur. Sed totum hoc fucato mentiuntur affectu, & aliud ex fronte pollicentur, aliud latenter in moribus celant. Erunt imbecilles, timidi, & qui omne pugnarum periculum perhorrescunt. Manilius ad id libro quinto:

Cumque decem partes Aries duplicauerit ortus,
Incipient hœdi tremulum producere mentum,
Hirtaque tum demum terris promittere terga,
Qua dexter Boreas spirat, nec crede secretæ
Frontis opus, signo structos, nec crede Catones,
Aut Brutum, atque parem Tarquinium, & Horatia facta
Majus onus signi est, hædis nec tanta petulcis
Conueniunt, leuibus gaudent, lasciuaque signant
Pectora, & in luxus agiles, agilemque vigorem
Descendunt, vario ducunt in amore juuentam
In vulnus nunquam virtus, sed sæpe libido
Impellit, turpisque emitur vel morte voluptas.

In sexta Tauri parte Plejades oriuntur, quibus orientibus si qui orti fuerint, semper nitida & polita fronte erunt, atque

accuratis vestibus comti, quorum inflexi crines torqueantur semper in ostro, nec non & appositis alienis crinibus fictam, & compositam pulchritudinem mentiantur, totius corporis formam vario pigmentorum genere mollientes. Hi enim demtis pilis corpus suum in fœminei corporis imaginem transferunt, quorum vestes quoque ad muliebris cultus similitudinem excolentur. Hi molliter ambulantes, vestigia sua cum moderata quadam moderatione suspendunt. Hos autem sic ambitio sollicitat, quem morbum sic appetunt, vt hinc putent virtutem sibi, & maximum gaudium fœlicitatis accedere. Hi præterea semper amabunt, aut se amare simulabunt, âc eos pœnitebit quod viri nati sint, luxuriosis & lasciuis voluptatibus occupabuntur, hos enim vnguentis oblitos, & nimiæ deditos vinolentiæ, petulantiæ vitia semper extollunt, quæ in conuiuiis, & cœtu hominum, alienas vitas amari sermonis licentia pulsent. Erunt sane ad omne libidinis applicati, & qui falsi sermonis mordacibus dictis risus hominum assueuerint concitare. Hunc autem locum si maleuola stella forti radiatione pulsauerit, repentinis cœcitatibus opprimentur, ita vt ex hac causa miseri efficiantur. Idem alibi: Si maleuolæ stellæ hunc locum respiciant, aut ex venerea voluptate, aut ex nimio cibo inter epulas, sine aliqua lamentatione mors illi amara proueniet. De hac figura Manilius:

Taurus in aduerso præceps attollitur ortus,
Sexta parte sui certantes lucis ad horas
Plejades ducit, quibus aspirantibus almam
In lucem educunt Bacchi, Venerisque sequaces.
Perque dapes mensasque super petulantia corda,
Et sale mordaci dulceis quærentia risus,
Illis cura sui vultus, frontisque decoræ
Semper erit, tortosque in flexum ponere crines,
Aut nudis reuocare, & rursus vertice denso
Fingere, & oppositis caput emutare capillis,
Pumicibusue cauis horrentia membra polire,
Atque odisse virum, sterilesque aptare lacertos,
Fœmineæ vestes nec insunt tegmina plantis,

Sed ſpecies, fieri quæ placent ad mollia greſſus,
Naturæ pudet, atque habitat ſub pectore cæco
Ambitio, & morbum virtutis nomine vitant,
Semper amare parum eſt, cupient & amare videri.

Huc afferemus A. Gellij ſcriptum De P. Africano Pauli filio, qui P. Gallo homini delicato, inter pleraque alia, quæ objectabat, id quoque probro dedit, quod tunicis vteretur manus totas operientibus, qui quotidie vnguentatus aduerſus ſpeculum ornetur, cuius ſupercilia radiantur, qui barba vulſa fœminibus ſubuulſis ambulet, qui in conuiuiis adoleſcentulus cum amatore, cum chirodota tunica inferior accubuerit, qui non modo vinoſus, ſed viroſus quoque ſit, eum nequiſquam dubitet, quin idem fecerit, quod cinædi facere ſolent? Et refert Plutarchus, Archeſilaum Philoſophum verbo vſum de quodam nimis delicato diuite, nam cum vocem eius infractam, capillorumque ante compoſitum, & oculos ludibundos, atque illecebræ voluptatiſque plenos videret, nihil intereſt, inquit, quibus membris cinædi ſitis, poſterioribus, an prioribus. Sunt etiam Siciliæ viri, qui effœminati dicuntur, imberbes, voce gracili, muliebribus veſtibus induti, omnino ſe viros eſſe obliti, domeſticis ſeruitiis cum aliis ancillis intendunt, & virilia turpiter patiuntur. In decima quarta parte Capricorni, oritur Cepheus. Quicunque hoc ſydere nati fuerint, graues erunt, auſteri, & omni ſeueritatis atrocitate metuendi, & vultum ſemper ex morum auſteritate fingentes, qui etiam Stoicam ſectam vero ſequantur affectu, tales enim apud veteres fuerunt Catones. Si vero hoc ſignum in Occaſu fuerit inuentum, in ſcopulis, in quibus aliquando periclitati fuerint, miſera corporis jactura morientur, aut nati ſtatim peribunt, aut propter inceſſum publica animaduerſione plectentur, ita, vt nouæ iis & inauditæ mortis inferatur exitium. Manilius:

Sed regione means Cepheus humentis Aquari,
Non dabit in luſum mores, facit ora manere
Frontiſque, aut vultus componit pondere mentes;
Paſcentur curis, veterumque exempla reuoluent

Semper, & antiqui laudabunt verba Catonis.
Tutorisue supercilium, patruiue rigorem
Component teneros etiam qui nutriet annos.
Qui etiam tragico præstabunt verba cothurno, &c.

Quicunque prima Arietis parte oriente, in qua canicula, natus fuerit, quæ à Græcis syrion dicitur, vocem habebunt crescentibus faucibus canum latratum imitantes, ita, vt sæpius impetu, & furore commoti, aut dentes quatiant, aut attritos semper exacuant, effrænatos animos ad omne studium præposteri facinoris applicabunt, erunt ab omni humanitatis gratia separati, & qui libenter omnia violentiæ studia sectentur, furiosi, iracundi, terribiles, minaces, & quos omnes homines & oderint pariter, & metuant. Erunt præterea animosi, & verbosa sermonis affluentia inflati, & quos ad omne conuitium incautus sermo impellat. Hi etiam noua causarum jurgia cogitantes, cor habent crebris agitationibus palpitans. In occasu inuentus, à lupis comedetur, aut à canibus, ex feris dissipati vitam suam misera laceratione consument. Et alibi: In ore canis, qui horoscopum habent, erunt turpi vita, inquinato ore, sed affluentia varij sermonis ornati. A quo Manilius:

Cum vero in vastos surgit Nemeæ hiatus,
Exoritur canis, latratque canicula flammas
Et rapit igne suo, geminatque incendia Solis.
Qua subeunte facem terris, radiosque mouente,
Dimicat in cineres orbis, fatumque supremum
Sortitur, languetque suis Neptunus in vndis.
Effrænos animos, violentaque pectora fingit,
Irarumque dabit fluctus, diuumque metumque,
Totius vulgi præcurrunt verba loquentis.
Ante os est animus, nec magis condita causis
Corda micant, & lingua rapit, latratque loquendo
Morsibus in crebris, dentes in voce relinquit.
Ardescit visio vitium, viresque ministrat
Bacchus, & in flamma sæuas exsuscitat iras.
Nec syluas, rupesque timet, vastosque leones,

Aut ſpumantis apri dentes, atque arma ferarum,
Effundit ſuas concuſſo in robore flammas.

Si natus oritur, quando terræ motus fuerit, aut cœlum tonuerit, ſemper corpore tremulus, & inſtabilis erit, & qui dubio greſſu trepidantibus veſtigiis per omnia horarum momenta imminentium culminum ſperet ruinas, & metuat. Huic oculi micabunt, & cudenti omnium acie perhorreſcunt, nec ipſa verba certum ordinem ſeruabunt, ſed impeditus vocis ſonus tremulum motiuum excitabit, ita, vt ſtrictis faucibus, in quo ſemper exitu verba deficiant, putabant enim ſemper tonare cœlum, terramque moueri, omnia ſemper ruere, ita vt caduci, mundi terroribus cogitatis rectæ conuerſationis ordinem perdant.

CAPVT XXI.

Phyſicæ rationes de reliquis imaginibus.

SEd ad phyſicas rationes deueniamus, vt in reliquis, fictamque Aſtrologicam ſcientiam detegamus. Hœdus laſciuum animal, imo omnium laſciuiſſimum in noſtris phyſiognomonicis pronunciamus, cuius efferatam libidinem diximus: ſunt enim anguſta facie, artico ſine barba ſub mento dependente, cuius qui phyſiognomoniam imitantur, ad eoſdem mores proni erunt. Qui ſub Plejadibus naſci dicuntur, comati, deraſi, fucatique vt mulieres, qui cum viri ſint, ſe viros eſſe pœniteat, de his ſatis, ſuperq; diximus in noſtris libris de Phyſiognomonia, quos qui ſcire cupit, adeat locum comatis, fucinis, & effœminatis. Cephei imago ex Saturninis ſtellis concinnata eſt, hominemque melancholicum deſignant, ex quibus iſti Catones in mundo naſcuntur. Sed ſi ſydus in Occaſu inuentũ fuerit, id eſt, ſi viri iſti melancholici, ex atra illa, & peſſima melancholiæ ſpecie erunt turbidæ & fœculentæ, omnium infœliciſſimi, & miſerrimi erunt. Caniculæ Martiales ſtellæ ſunt, ob id temerarij, injurioſi, maledicentes, inuidi, & violenti, imitanturque caninos mores, vt ex voce ad latratum vergente ſit manifeſtum, & de iis nos latius alibi.

Denique qui terræ motu nascuntur, tremebundi sunt in vita, quod videtur ex vtendi Physiognomonia recte desumtum, mulieres enim grauidæ, si ex desiderio alicuius rei (vt dicunt) imprimunt notas puerorum molliusculis corporibus, quid censendum in ipso terræ motu, in quo non mulierum animus, sed fortissimi cuiusque trepidant: vt imprimere possit animo nati metum, horrorem, trepidationem suam, in molliculis nati membris & voce, itaque isti ex syderibus, nos ex ipsa naturali causa etiam decernimus.

CAPVT XXII.

Sol per duodecim Zodiaci signa quos mores & formam largiatur.

SOl in prima Arietis facie, subruffos facit, & simos, ventre exili, & angusto, macilentos, atque signatos in pede sinistro, vel cubito. Amicos habebit plurimos ordientes malum, & persequentes quod optimum est. Hali: Sol in omnibus partibus Arietis, alios facit viles, deprimit dominos, & potentiam habet in victoriis. In secunda facie facit nigros, quæ nigredo non in vitium reputatur, sed in venustatem, & maximam ciuilitatem, erit temperatæ qualitatis, iracundis suspiciosi, fraudulenti, cordati, septi pluribus inimicis, qui eos venantur ad mortem. In tertia facie interdum ruffos, croceo permixtos colore, solitarios, meditantes insidias frequenter & fraudes.

Hali: Sol in omnibus partibus Tauri, est Rex habens voluntatem interficiendi, prælio vincendi, faciendi thesauros, propter Venerem, cuius domus est Taurus, & conquirendi. Hali: In prima facie facit nanum, & prægrandibus aliquando oculis, labionem, signatum in ceruicibus, verum festinum admodum, & in delitiis semper occupatum. In secunda facie lasciuum, libidinosum, sed non vsque adeo, vt in prima signi facie vagabundum, atque mutabilem. In tertia facie frigidiorem complexionem propter Saturnum, qui hanc vltimam faciem possidet. patietur aurium, ventris ac crurum dolores.

Hali:

Hali: In omnibus partibus Geminorum est Rex infirmi spiritus, paruæ potentiæ, regit se ad voluntatem suam, & ad delectationem, & facit res quæ vilem reddunt, & deprimunt ipsum. Hali: In prima facie Geminorum erit moderatæ staturæ, corpore pulchro, membris omnibus benè compositis, signatum in capite vel genubus, mansuetum etiam, laboriosum, & à mulieribus deformatum, ac communiter sterilem. In secunda facie minuit staturam, addit nigredinem, signat in cubito, in genitalibus, & quod in aliis diminutum videtur, in eloquentia reputatur. In tertia decrescere faciunt nati probitatem, & debitam membrorum proportionem, faciunt insensatum, & nugarum disseminatorem.

In omnibus partibus Cancri Sol, ex Hali, est dominus, qui diligit cantiones, jocos, ludos, romantios, & fabulas lympidatas, separationem, & vitationem hominum. Hali: In prima Cancri facie facit corpore & pilis decentem, strictis superciliis, eruditi ingenij, signatum in brachio dextro, & cruribus. Præterea propensionem influit bonam, amicorum copiam. In secunda, ruffo capillitio, breui statura, imberbem, signatum in oculis. In tertia, crassum, hebetem, pilosi supercilij, pruriginosum, facie quasi insufflata.

Hali inquit. Sol in omnibus partibus Leonis est Rex ostẽdens arma sua, enses euaginatos, ordinans suos equos, & suas militias ad vincendum, & impugnandum Reges, & vicinos suos. Hali: Sol in prima facie Leonis facit corpore venustos, rubicundos colore, modico permixto albore, oculis variegatis, corpore recto, pedibus autem morbidis, præcipue in senio, fama & egregiis factis agnitum pluribus, simplicem, dilectum à Regibus, & Principibus terræ. In secunda facie, pectore lato, testiculis & membris genitalibus, cordatum & honorabilem. In tertia facie, staturam breuem colore roseo, permixto etiam albore, obnoxium etiam multis ægritudinibus, scortatorem, & mulierum amatorem.

Sol in omnibus partibus Virginis, ex Hali, est Rex, qui diligit jocularias cantilenas, stare tacitus, & eius voluntas in comedendo, & bibendo, in rebus odoriferis quiescendo, &

in omnibus vitiis corporis. Hali: In prima facie facit natum decentis ſtaturæ, corpore procero, facie pulchra, ſciolum, acutum, prudentem, criſpo capillitio, comatulum, arguta, & ſonora voce, multarum artium peritum, ſed infortunatum in procreandis liberis. In ſecunda ſimiliter facie venuſta, paruis oculis, pulchro naſo, doctum, probum, integrum, & laudis cupidiſſimum. In tertia facie, ſimplicem, pulchrum, docilem, ſenſatum, prudentem.

Hali: In omnibus Libræ partibus Sol eſt Rex, qui triſtis fuit; & etiam ſublatum eſt regnum ſuum, & interfectæ legiones ſuæ, & vadit fugiendo de vno loco in alium, qui magnum timorem habet corpus perdendi. Hali: In prima facie Libræ facit natum facie pulchrum, ſimplicem, laborioſum, modeſtum, ſauciandum aliquando in capite. In ſecunda ſimiliter facie pulchra, ſed oculis interdum lippis, nam vitium aliquod illis inerit. In tertia honorabilem, obſeruandum, pulchrum, in extremo verò, nullius vel cuiuſque ſexus, caueat, ne toxicum quippiam accipiat.

Hali: Sol in omnibus partibus Scorpionis eſt homo elatus, magnæ formoſitatis, completi corporis & lympidi, pulchrarum veſtium, inceſſus compoſiti, & qui valde timetur. Maternus: Sol ſi in Scorpione fuerit inuentus, quicunque ſic eum habuerint, homines erunt formoſi, completi corporis, & ornati, magni nominis & famæ, & qui ornatis veſtibus delectentur. Erunt quoque tales, qui honorem, atque exiſtimationem à Regibus conſequantur, hæreditates plurimas acquirant, & patrimonium augeant, vnde ab aliis timentur. Hali: In prima Scorpionis facie facit deformem, in capite, vel ſcapulis ſignatum, vel ſiniſtro pede, in brachio, pectore amplo, proferendis ſalibus lepidum, ſobrium, & diſcretum. In ſecunda, capite magno, multiloquum, ſignatum in genubus, vel tergo. In tertia, ſtatura puſillum, commotis oculis, comedonem, & ſcortatorem.

Hali: Sol in omnibus partibus Sagittarij eſt Rex potens, malefactor, malum facit hominibus, ſpoliat, & aufert ſine iure, interficit homines abſque ratione, deſtruit, & depopu-

lātur loca celebria. Hali: Sol in prima parte Sagittarij facit prouectæ staturæ, aulicum, studiosum bonarum artium. In secunda facie, decenti aspectu, pulchro croceoque, superciliis consperfis, signatum in pectore. In tertia facie, procerum, pulchrum, lato & patenti corpore, signatū in pectore & pede.

Hali: In omnibus partibus Capricorni est Rex magnæ famæ, magni nominis, & boni, & remouet malos homines, castigat & punit malefacta, & prohibet, ne potentes malum faciant debilibus, & plebi. Hali: Sole existente in Capricorno, nati physiognomonia erit; caput paruum, oculi compressi, & moderata loquela. Sed qui solū Capricornum habent; erunt iucundi, leues, & vilibus se associabunt personis, suspiciosi, laboriosi, variis litigiis deducti, erunt cordati, deperibit puellas pauperculas & simplices, quæ eum in ægritudinem deducent, erit mediocriter diues, beneuolus, alacer, facetus, instabilis, in senecta augebit & accumulabit diuitias, prosperabitur in nauigationibus ad Orientem. Hali: In prima facie Capricorni; pectore aliquando albo, tenerum, statura competenti, sed aliquantulum nigra, signatum notula in cubito, vel pectore, astutum. In secunda, facie pulchrum, signatum brachio sinistro; si natiuitas nocturna, malitiosum, naribus prælongis, ingenio acuto. In tertia, corpore venusto, facie citrina, signatum in brachio, vel genu, iracundum, amabilem, amatorem mulierum.

Hali: In omnibus partibus Aquarij est Rex famæ, & nominis pauci, paucorum sermonum, facit res suas ipse, & est potens supra gentem suam, & fortis mandati, & pluris se ęstimat, quam valeat. Hali: In prima facie Aquarij, facit hominem facie formosum, signatum pectore, vel sinistro pede, benignum, affabilem, tractabilem apud homines. In secunda, oblongum, facie rubrum, signatum in tergo, vel cubito, tribulationibus variis obnoxium. In tertia, statura breui, vultu roseo, signatum sub cubito, amatorem mulierum. Qui enim in postremo gradu natus fuerit, tunc non solum in proportione corporis, sed in omnibus eius actibus cæteris faciet disconuenientem.

Sol in omnibus partibus Piſcis, eſt dominus jocorum, jocularię, riſus, pigritiæ, ſtandi in quiete, ſequendi voluntates ſuas, ſequendi, & adjungendi ſe rebus quæ ſibi malum videntur, & rebus, de quibus accidit male ſibi, ac timor, & eſt multorum morum, & malarum naturarum. Hali: Exiſtente Sole in Piſcibus, ſignum habebit in cubito, vel in pede, fortuna illius erit in Meridiem. Hali: In prima facie Piſcis facit corpore mollem, album, pectore albo, barbitio decenti, pulchra facie, clara voce, oculis patentibus ac pulchris, carnoſum atque honeſtum. In ſecunda, ſtatura breui, æquali, nigra barba, parum hirſutum, agilem, leuem. In tertia facie, & membris omnibus decorum, venuſtum, dat & vocis clangorem.

CAPVT XXIII.

Luna per Zodiaci ſigna, quos mores & formas largiatur.

HAli: Luna in omnibus partibus Arietis eſt Rex magnus, famæ & potentiæ magnæ, formoſus, & completus corpore, & aſpectus compoſiti, & timetur. Maternus: Luna in Ariete inuenta, quicunque eam ſic habuerint, Reges erunt aut Principes, diuites, opulenti, magnæ famæ, ſummæque potentiæ, formoſi, venuſti, membriſque ac toto corpore completi, vates, audaces, ab omnibus formidati, eruntque tales, qui ſuo ingenio multa conquirant honorum inſignia, etiam ex humili loco ad altum aſcendant conditionis gradum.

In omnibus partibus Tauri eſt Rex ampli regni, bene compoſitus, negotia ſua æqualia, & bene compoſita ſunt, dilectus ab hominibus, & populo ſuo completus, & quadratus, & diligit quietes, & hilaritates. Maternus: Si Luna in Tauro inuenta fuerit, qui, cum ſic eam habuerint, erunt venuſti aſpectus morumque compoſitorum, & qui negotia ſua modeſto quodam conſilio ad finem vſque producant, tranquilli, & quieti, alacres, bonæ complexionis, & qui à populo maxime diligantur, nobiles ſimiliter & principes erunt, ampli nominis, multæque famæ.

In omnibus Geminorum partibus Luna eſt pauper, & miſer, membris debilis, ſua negotia mala, & male compoſita ſunt, malarum veſtium, malarum qualitatum in ſuo corpore, & victu. Maternus: Luna in Geminis ſi fuerit inuenta, quicunque ſic eam habuerint, erunt fœdi aſpectus, corpore vitiati, pauperes, miſeri, & infœlices, reſque ſuas atque negotia, ſine vllo conſilio vel moderatione tractantes, vnde ſibi dedecus pariant, & mala ſæpenumero detrimenta facultatum. Erunt hi quoque viles, abiecti, ruſticorum morum, fœdi ſordidique veſtitus, anguſti victus, & in omnibus penitus deſpecti, ſed boni tamen ſenſus, acuti ingenij, & ad omnia, ſi voluerint, acta ſatis induſtrij.

Luna in omnibus partibus Cancri eſt Rex magnæ amplitudinis, alti gradus, ampli regni, dominus potentiæ præcipiendi ac prohibendi, boni aſpectus, honeſtus, pulcher, magnæ ſtaturæ, timetur, & habet dominium. Maternus: In Cancro Luna ſi fuerit inuenta, quicunque eam ſic habuerint, erunt pulchri aſpectus, venuſtæ faciei, proceri corporis, & amabilis, & cum quadam beneuolentia metuendi, erunt Reges & Principes, altique nominis, bonæ famæ, elati gradus, & amplæ dignitatis, potentes, diuites, locupletes, & quibus multi libenter obediant.

Luna in omnibus partibus Leonis eſt Rex nobilis coronatus, vilipendunt eum gentes, & populi ſibi præcipiunt, & prohibent in regno, & faciunt quod volunt ſine eo, & abſque mandato ſuo.

Luna in omnibus partibus Virginis eſt triſtis, multarum cogitationum & anxietatum, pannos habet fractos, & ſeruit hominibus, dicendo romantios & fabulas, & mala impedimenta ſibi conciliat. Maternus: Quicunque ortum in Virgine habuerint, erunt homines triſtes, ſolliciti, anxij, multarum cogitationum, variique diſcurſus, quærentes quo pacto ſibi poſſint vitæ alimenta componere. Erunt tamen boni intellectus, acuti ingenij, & multarum artium exercitatione compoſiti, ſed ob malam fortunam veſtium ſemper laceratione deformes, atque cantibus, & fabulationibus ſuis mul-

tum deseruientes, vt victum inde sibi quæritare possint.

Luna in omnibus partibus Capricorni est nobilis, altus, magnæ laudis, nominis, & bonæ famæ, formosus, compositæ staturæ, bonarum vestium & lympidus. Maternus: Luna in Capricorno si fuerit inuenta, erunt formosi, venusti, decori, ac in omnibus membris ex toto corpore delectabili quadam proportione compositi, ornatis vestibus, delectatoque apparatu gaudentes, eaque de causa à multis dilecti, à plerisque etiam venerati, nobiles erunt, diuites, & potentes, alti nominis, magnæque existimationis, & famæ.

Luna in omnibus partibus Piscis, est similis seruo, & vili in habitu & vestibus suis, diligit venari, gaudere, ludere, ludis nihil sibi profuturis, stare quietus, & non cogitare de aliquo negotio suo. Maternus: Quicunque Lunam sic habuerint, erunt humiles, abiecti, pauperes, despecti, vestibus & pannis obsiti, ac penitus seruis similes, ociosi, inertes, nullarum cogitationum, venatores, aucupes, & lusores, & qui huiusmodi semper voluptatibus impliciti.

CAPVT XXIV.

Saturnus per Zodiaci signa quam formam & mores largiatur.

EX Hali. Saturnus in prima facie Tauri, est effœminatus in suis factis, iacet cum iuuenibus, & paruis pueris, & etiam cum puellis. In aliis ambabus faciebus est senex, membris debilis, mutilus corpore, fessus, damnatæ fortitudinis, & voces emittit in dolo super se ipsum.

Saturnus in toto Cancro est turpissimi vultus, & mirabilis creatura formæ, & visionem suam ita expauescent, & mirabuntur de figura eius quotquot eum videbunt, & audient loqui de eo. Maternus: Quod si in Cancro Saturnus positus fuerit, aut secum habuerit Luna, aut etiam forti radiatione respexerit, filios denegabit, eruntque aliquo colorum fœditate deformes, nigri quoque, & fellis abundantia colorati, à nigro felle assidua contrahentes incommoda. In ægritudinibus sane desperabitur, ac post ægritudinem difficile conua-

lescent, erunt tamen animo simplices, humani, misericordes, alienas angustias subleuantes, aliena quoque patrimonia suscipientes, atque ex his habentes vitæ subsidia. Erunt alienorum filiorum patres, absconsa vitia habentes, ac tali erunt præditi dignitate, vt etiam fratrum suorum domini esse videantur, erunt locupletes, pecuniosi.

Saturnus item in facie Scorpionis est mirabilis creatura fœda, multi mali, multarum rixarum, similis videtur viro, qui à Rasi, & Auicenna describitur, facies fœda, color cum quadam obscuritate rubeus, cutis faciei sicca, ac totius corporis rugosa macies, capillorum nigredinis leuitas, atque hic pessimorum morum erit. Auicenna, de contraria corporis compositione, & dissimili, & esse malo ingenio, intellectuque, vt in nostris physiognomon. de fatuo improbo.

Saturnus in omnibus faciebus Sagittarij est magnus, fessus, incompositus, vel multis membris, spinæ curuæ, vel apertæ paupertatis, & miseriæ manifestæ.

CAPVT XXV.

Iuppiter per Zodiaci signa quos mores, & formas det.

IVppiter in secunda facie Tauri, est obcœcatus, debilibus membris, stricti colli, curuæ spinæ, malæ qualitatis, paupertatis apertæ, & est vilis. In prima Aquarij est venator, de bonis & pulchris pannis vestitus, formosus, compositus, lympidus & timetur. In tertia facie sicut prima. Maternus: Si Iuppiter in Aquario fuerit inuentus, homines venatores erunt, formosi tamen, bene compositi, & qui pulcherrimis, lautisque vestimentis delectentur, ob eamque causam à plerisque metuentur, & diligentur. Erunt gulones, bibones, & qui posthabita omnis rei familiaris cura nil aliud affectent, nisi Epicuræorum morte, sine laboribus, quiete, & rerum vbertate viuere.

CAPVT XXVI.

Mars in Zodiaci signis, quos mores & formas largiatur.

HAli: Mars in tertia facie Tauri, est formæ mirabiliter turpis, abominabilis vultus, jocatores, diligit hilaritates, cantiones & vitia. Maternus: Si Mars in Tauro fuerit inuentus, erit homo turpissimi fœdissimique aspectus, jocisque, joculationibus, continuè deditus, etiam edax, temerarius, obliguritor, hacque de causa infœlicitate plurima defatigabitur.

Mars in facie tertia Geminorum, est vilis, pauper, defectiuus, pauperibus seruit, & habentibus membra debilia, & petentibus eleemosynam. Maternus: Si Mars in Geminis fuerit inuentus, cum primum genituræ loca Saturnus pertransierit, pauperes effecti, & fortasse corpore vitiati, nec necessaria vitæ poterunt subsidia sufficienti animo parare.

In secunda facie Cancri Mars, est homo inhonesti vultus, mirabilis figuræ, mirantur homines, & rident eum. Maternus: Mars in Cancro si fuerit inuentus, quicunque sic eum habuerint, erunt fœdissimi aspectus, mirabilis formæ, & quos primum omnes irrideant. Erunt æquites, & qui balistarum, tormentorumque jaculationibus delectentur, equos nutrient, & beluas ad militiam pertinentes, erunt quoque milites, & militaribus negotiis impediti, vnde sibi honorẽ quandoque & cæterorum militum timorem acquirent.

Fuit Attila inhumano lucidoque pallore, ac efferi oris monstruoso ductu, torua oculorum nictatione terribilis, ac tota forma sæuitiem spirans, vt terrifico nomine Dei flagellum appellaretur, fuit sui seculi funesta clades, vrbiumque portentosus euastator, vt ad humani generis excidium non alio lictore opus esset, ad immortalem potentiæ, & sæuitiæ gloriam superuectus est, tamen sanguine per nares erupto, coniugale torum fœdauit, & suo sanguine strangulatus interiit.

Mars in secunda facie Leonis, apparet tristis, anxius &

doloribus plenus, percutit caput, propria manu dilacerat barbam ſuam. Maternus: Quicunque Martem in Leone habuerint, erunt homines potentes, audaces, fortes, & qui equeſtri præapte jaculatione delectentur, facie triſtes erunt, ſolliciti, & multum cogitabundi, & qui ſæpius aliquo dolore perculſi, & caput plangant, & pectora pugnis obtundant, ac perplexi barbam manibus ſuis cogitationibus permulceant.

Fuit & Diomedes, vt Dares narrrat, auſtero vultu, ſed corpore honeſto, quadrato, iracundus, bellax, audax, clamoſus, viuidus & impatiens. Nepos:

Voce ferox, animo præceps, feruente cerebro,
Ardentique ira calidus, quadratus in artus,
Tytides plenis meretur tidea factis
Sic animo, ſic ore fero, ſic fulminat armis.

Hali: Mars in prima facie Virginis, eſt turpis aſpectus, mœſti vultus, diu ſeruat iram. In ſecunda & tertia facie eſt cœcus, debilium membrorum, mali negotij, ſemper defectiuus, vilis & ſenex. Maternus: Quicunque Martem in Virgine habuerint, homines erunt turpiſſimi fœdiſſimique aſpectus, grauiſſimæ iracundiæ, ſed eam intra pectus ſuum diutiſſimè continentes, & qui audaci ſemper animo in res quaſcunque ab aliis intentatas ferantur. Sed cum ad ſecundum genituræ trigonum Saturnus peruenerit, ad cœcitatem fortaſſe, & membrorum læſionem aliquam deuenient, erunt quoque pauperes, obſcuri, maliſque negotiis impediti, & qui vix ſibi neceſſaria vitæ poſſint alimenta ſubminiſtrare.

Mars in prima & ſecunda facie Libræ, emittet baliſtam, tenet arma, timetur, & eſt bonæ exiſtimationis & honeſtus. In tertia facie jocationes, hilaritates diligit, cantiones, quietem, comedere, & bibere. Mars ſi fuerit inuentus in Libra, homines erunt boni aſpectus, pulchræ formæ, delitiis dediti, & qui armis præcipuè delectentur, atque equeſtri jaculatione laborent, ſed cum ad alterum genituræ trigonum Saturnus deuenerit, tunc jocoſis conuiuiis, leuique ſodalitio verſabuntur, tunc jaculationes, cantuſque exercebunt, tranquillo vitæ genere fœliciſſimo perfruentes.

Mars in tertia facie Sagittarij erit effœminatus & derisor, assimilatur mulieribus in debilitate, pigritia, & loquela, vestibus, & se comando. Maternus: Si Mars in Sagittario fuerit inuentus, homines erunt molles, effœminati, ac in actibus suis plurimum pigri, & inertes, vocis quidem fœmineæ, debiles quoque, ac muliebri apparatu gaudentes. Sed cum Saturnus primum geniture trigonum transierit, erunt audaces, fortes, magnanimi, & in magnis negotiis occupati, & qui viribus, & magnanimitate sua facilè ab omnibus timentur.

CAPVT XXVII.

De forma & viribus Veneris in signis Zodiaci.

HAli: Venus in omnibus partibus Arietis est defectiua, tristis, doloribus plena, anxia, pauper, defectiua, eueniunt ei impedimenta, & occasiones, grauamina, & cogitatus. Maternus: Venus si in Ariete fuerit inuenta, erunt homines tristes, solitarij, anxij, vitiati corpore, & animo pauperes, & mendici, & quibus plurima noceant diuersarum calamitatum impedimenta. Erunt hi quoque multæ cogitationis, & variij discursus.

Si Venus in Geminis fuerit inuenta, ex Materno: Erunt formoso, delectabilique aspectu, omnibus maximè grati, homines erunt boni, bonamque in omnes voluntatem habentes, & qui maximo quodam pietatis ardore omnibus hominibus & pauperibus præcipuè & afflictis subuenire conentur, erunt quoque sapientes, astuti, ingeniosi, facundi.

Hali: Venus in omnibus partibus Leonis est debilis membris, pauper, defectiua, malorum, & diuersæ formæ, ac naturæ. Maternus: Quicunque sic eam habuerint, erunt pauperes, neglecti, corpore vitiati, diuersæ variæque naturæ, & qui diuersa vt plurimum fortuna constituti, crebris sæpius laboribus fatigentur.

Venus in omnibus partibus Virginis, est doloribus plena, anxia, tristis, debilium membrorum, associatur pauperibus, egentibus, ac habentibus membra infirma. Maternus: Ho-

mines erunt ſemper triſtes, anxij, ſolliciti, luctuoſi, & qui corpore & animo vitiati, egenis vt plurimum & infirmis hominibus ſocientur.

Venus in omnibus partibus Capricorni, diligit jocationes, bibere, inebriari, canere, res formoſas, ſocietatem, & eſt bonæ ſtaturæ. Maternus: Si Venus in Capricorno fuerit inuenta, homines erunt honeſti, placidi, alacres, jaculatorum, cantuum, ſodalitatumque amatores, bonæ ſtaturæ, pulchri aſpectus, & qui conuiuiis potiſſimum delectentur, reſque formoſas, & ornatas ament.

CAPVT XXVIII,

De forma & moribus Mercurij per aliqua Zodiaci ſigna.

MErcurius in omnibus partibus Scorpionis eſt pulcher, compoſitus & bonæ formæ, timetur, & eſt pulchrarũ veſtium, boni equitatus, ornatus & ſplendidus. Maternus; Mercurius ſi in Scorpione fuerit inuentus, homines erunt ſatis pulchri, ac venuſti, benè compoſiti, bonæ apparentiæ, & qui ornatis veſtibus delectentur, bene morati, honeſti, & liberales, & qui præcipue timeantur à multis, & aſſiduis gaudeant æquitationibus.

Mercurius in omnibus partibus Piſciũ, eſt pulcher, acutus, intelligens, ornatæ formæ, formoſarum veſtium, corpore cõpletus, & membris, honeſtus, honoratus, & fortis. Maternus: Si Mercurius in Piſcibus fuerit inuentus, homines erunt pulchri, acuti, intelligentes, legum judiciorumque æquiſſimi cultores, venuſti aſpectus, corpore, membriſque bene compoſiti, ornatis veſtimentis plurimum gaudentes, facundi, diſerti, in multis ſcientiis eruditi, hac de cauſa ab omnibus honorati, à quibus multa conquirent ſubſidia facultatum.

Mercurius in Capricorno eſt pauper, diminutus, fatigatus, infirmus, debilis membris. Maternus: Venus ſi in Capricorno fuerit inuenta, pauperes erunt, ignobiles, omnibus facultatibus denudati, valetudinarij, membris vitiati, ac longis laboribus vitæque impedimentis continuę fatigati.

LIBER QVINTVS.

PROOEMIVM.

IAM ad maculas deuentum est, quæ in variis corporum partibus reperiuntur, vultu, pectore, manibus, pedibus, dentibus, vngulis & oculis. Opiniones Astrologorum recensebimus, refutabimus, inde ad Physicas rationes accingemur. Veteres Astrologi has maculas secundas stellas vocabant, à superibus impressas, præmonstrantes qua ratione prudentiaque reprimi queant, nulla tamen injuncta nostris moribus necessitate, sed lubentia potius quadam & procliuitate ex sanguine & spiritibus physicis. Eximiæ dicunt esse gloriæ, potentiæ, & fœlicitatis signa. Suetonius de Augusto memorat, fuisse corpore maculoso, dispersis per pectus atque aluum genitiuis notis in modum & ordinem ac numerum stellarum cœlestis vrsæ. Seleuci annulus fuit, in quo anchora effecta visebatur, cuius imago in fœmore posteris familiæ, natiua apparuit, sicut Thebis habere lanceam, genitiuis notis Satorum nomini, & familiæ datum erat. Inter quos fertur brachio Dacorum notam originis quarto quoque partu regenerari. Et Barletius in vita Scandebergi in dextro brachio ensis formam impressam esse, vt manu facta videretur, pulchrum clarumque bellici decoris signum. O insignem naturæ liberalitatem, vel nascentibus nobis subjicit documenta & in corpore ipso figit insignia, quæ postmodum sint sequenda. Sed oportet, quæ syderum constellationibus assimilantur, macularum numerum stellis respondere, quæ, cum euidentia, pulchra, & absoluta fuerint, magnam non interruptam cum fœlici exitu gloriam significabunt, sed si exigua sint vestigia, eo minorem, si non pulchra, quandam fortunæ inæqualitatem, aduersaque multa, & non successibus parem significabunt, ac secundum corporis partes, euidentiores habent effectus. In pectore primo, secundo in ventre, vt Augusto, dein dorso, vt in Scandebergo, quarto in brachio, in manibus, & in pedibus. Considerandum præterea, si in dextra vel sinistra hominis parte, in dextro enim fœlicitatem, in sinistro infœlici-

tatem. Solinus de caninis dentibus loquens ait, si Gemini procedunt à dextra parte, fortunæ blandimenta promittunt, quibus ab læua, versa vice.

CAPVT I.

De maculis, Astrologorum & Philosophorum sententiæ.

APPARENT sæpissime in humano corpore quamplurimæ maculæ omnium generum quantitatis & formæ, & coloris, quippe, maximæ, minimæ & mediocres, minimas næuos vocant, sed maiores, Medici ex humorum peruersitate prouenire, videlicet ex phlegmate albas, ex atra bile nigras. Nos primum Astrologorum placita recensebimus. Inquiunt enim, ex ascendentium signorum qualitatibus, & ex planetis in eis dominantibus, ac ea loca signantibus, quibus dominantur. Humanum corpus in duodenas diuidunt partes, secundum signorum numerum, & sic singula signa singulas partes, retinent. Caput in signo Arietis est, ceruix in Tauro, humeri in Geminis, Cor in Cancro, pectus & stomachus in Leone, venter in Virgine, renes & vertebræ in Libra, natura in Scorpione, fœmora in Sagittario, genicula in Capricorno, tibiæ in Aquario, pedes in Piscibus, & sic per hæc signa vniuersa humana membra diuiduntur: & sic de moribus, & de futuris euentibus certiori fide nos admonebunt: nam vbi planetæ in his signis in natalitio reperiuntur; hæc loca signant, maculis, næuis, vel cicatricibus & planetarum coloribus. Ex his duodecim signis Sol & Luna singula signa sortiti sunt, cæteri vero quinque planetæ bina, in quibus imperium & domicilium constituta habent. Sol in Leone suum habet domicilium, & potestatem. Luna in Cancro, Saturnus in Capricorno & Aquario sui imperij maiestatem exercet, Iuppiter in Sagittario & Piscibus, Mars in Ariete & Scorpione, Venus in Tauro & Libra, Mercurius in Virgine & Geminis. Denique Martem rubra signare macula, Saturnum nigra, Solem crocea, Venerem rosea, Iouem & Lunam alba, Mercurius varia dat etiam. Luna cor-

pus candidum, multarum variatum macularum: Sed res ſe aliter habet, nam maculæ non ex planetis, vel ex ſignis, ſed ex humoribus proueniunt: quippe non Saturnus, ſed atra bilis atras profert maculas, & bilis croceas, ſanguis roſeas, & pituita albas, & ex humorum mixturis variæ exoriuntur, non ex Mercurio. Ex calefacto ſanguine ruffæ vel flammeæ, non ex Marte, & ex variis bilis generibus variæ naſcuntur, ex porracea virides, & ex flaua flaueſcentes, quæ in mulierum corporibus facilius percipiuntur, cum candidius ac delicatius corpus habeant. Et hi humores ea præcipuè inficiunt loca, vbi reſidere ſolent, albæ plerumque in facie, vbi ex cerebro deueniunt, nigræ in pectore, vbi lien, ſanguineæ in aluo, vbi jecur, & croceæ per totum corpus, vt arquati, & in coſtis, vbi veſica reſidet fellea. Sunt & eiuſmodi maculæ in cæteris animalibus, etiam peupetua bonitatis & vitiorum teſtimonia.

CAPVT II.

Medicorum opiniones de prægnantium maculis.

EA ſiquidem eſt imaginariæ facultatis vis & poteſtas, vt vbi mulier fixius quid intueatur in conceptu, vel prægnãs aliquid impenſius exoptet, in tenello infantis corpore varias rerum formas, quaſi ſigilla, imprimit, veluti næuos; lituras, verrucaſque, quæ non facile elui poſſint, ac emaculari. Plerumque ex leporum obtutu infantes edunt cum bifido ſuperiori labello. Simile quoddam in reliquis animantibus elaborare ſolent naturæ artifices, obiectis ſub ipſo conceptus, momento variarum rerum coloribus. Quo ſtratagemate vſus eſt Iacob, paſſim ſtratis, obiectiſque virgulis, quibus cortices ademerat, maximam gregis partem, cum ſe inirent, maculoſo tegmine, ac verſicolore vellere præſtitit, ſic picturatas alites, ſic canes, ſcutulatos equos, ac ſignatos perfecimus. Plinius: Compræhenſæ, hauſtæque ſub ipſo conceptu imagines, tum ſubito oborta cuiuſque rei cogitatio effingere ſimilitudinem, formaſque miſcere credatur, ideoque plures in homine, quam in cæteris animalibus differentiæ, quoniam ve-

locitas cogitationum, animique celeritas, & ingenij varietas multiformes notas imprimit, cùm cæteris animantibus immobiles ſint animi, & ſimiles omnibus, ſingulisque in ſuo cuique genere. Sic etiam videmus ſylueſtris ſuis carnem cum ſuis pilis in facie puerorum, rubras vini maculas, ac mori arboris fructus, & eiuſmodi ſexcenta alia, ſed hæc non ex imaginatione mulierum fixa, aut eius ſpiritibus omni conatu in cogitationibus conuerſis. Sed id alia de cauſa euenire putandum eſt, quippe ex redundantibus in corpore humoribus animalibus illis ſimilibus, ſic porcinam ſimilitudinem in vultu referunt & corpore: & Phyſiognomones ex eorum animalium vultus ſimilitudine mores præſagiunt. Cum enim leporini humores, aut ſuilli, in corpore redundant (diximus enim in humana Phyſiognomonia ex Ariſtotele, quod in homine ſunt omnium animalium mores, ſic etiam & humores, per quos mores & ſimilitudines illas faciunt) naturæ impulſu, omni conamine facto, ſi præualida ſit & robuſta, vt proximius poterit & cititus expellere, vultu, pectore, manibus, aliiſque partibus ejicit. Et nos ex eiuſmodi notis non parum lucis nacti ſumus in cognoſcendis hominum moribus, quippe qui vini notas in corpore habent, ebrij vinoſique ſunt, qui apri, ſylueſtres & efferati, qui leporis, timidi, & ſic de cæteris. Et quemadmodum de moribus multa coniiciuntur, ſic etiam de futuris, vt ſuo loco dicemus. Nos ſæpius experti ſumus, mulieres filios cum bifido labro genuiſſe, quæ nunquam leporem viderunt, & filias vinoſa facie, quæ vinum oderint, nec biberint, nec vnquam concupierint. Sed cognouimus certiſſime mores illis animalibus ſimiles retinuiſſe.

CAPVT III.

Cur ſiniſtræ partes dextris infœliciores.

IN Aſtrologorum ſcholis ſancitum eſt. Orientales partes fœlices & fortunatas eſſe, ac dextris dominari: ſecus autem

Occidentales, nam infœlices, ac infortunatas, ac sinistris præesse. Ptolomæus ait Solem dextræ corporis parti dominari, Lunam sinistræ. Alij dicunt Solem in viris dextræ parti præesse, in mulieribus sinistræ, Lunam vero fœminis dextræ, viris sinistræ. Messahala: Quando Mars erit significator nati, & fuerit Orientalis, signabit natum in dextro pede, si fuerit Occidentalis, in sinistro, & hoc nunquam fallere, quod & alij idem affirmant. Melampus de næuis scribens ait: Mas, vel fœmina, quæ à dextra corporis parte signa continet, fœlices erunt, vnde & probi, & diuites: secus autem euenit læuæ, nã calamitatibus omnibus obnoxij, & pauperes omnino reddentur. Sed hi falluntur, quod id stellis, non physicis rationibus ascribant. Dicunt enim Medici dextram hominis partem calidiorem esse, ob id robustiorem, vehementioremque esse: argumento mares in dextra vteri parte concipi, fœminas in sinistro, & dextras partes sinistris præpollere, vt superiores inferioribus, vt ex Hippocrate habetur. Et Galenus: Si dextra prægnantis mammilla grauescit, abortit mulier, sinistrum testiculum in maribus, & sinistram matricis partem frigidiorem esse, & sanguinem impurum, excrementosum, humidum, & serosum recipere, & si sanguis purus, calidior, dextræ partes sinistris calidiores. Supera pars inferiori calidior est, quia calor sursum euehitur, vt ex Aristotele in Problematibus habetur. Ex his habetur, quod dextra pars robustior est, & sua robustitate facile superfluitates expellit, sinistra vero minus: vnde, quando vtraque pars excrementosos & corruptos humores foras expellit, maxima in corpore & copiosa inest materia, ob id semper animi mœstitias, infirmitates, & noxia gignunt, & infœlicia præsagiunt. Sed animaduertendum in iis id verum esse, qui dextras partes communiter calidiores habent: nam sunt scæuæ, qui sinistras calidiores habent, & in his aliter se habebit judicium. Sed sunt etiam ambidexteri, qui vtraque manu æqualiter vtantur, & de his etiam aliter sentiendum.

CAPVT IV.

Quid significet næuus in fronte.

HAli libro de aſtorum iudiciis docet ex ſignis facie apparentibus, quomodo abſcondita in corporis partibus reperiantur. Inquit enim: Si videris in homine notam, vel næuum in fronte, aliam notam habet in pendili, cuius rationem naturalem in Phyſiognomonia attulimus. Melampus vero Græcus de næuis ſcripſit, & quæ bona vel mala præſagierint, exponit Aſtrologorum opiniones hoc modo ſecutus. Næuus in fronte maris, dicit plurima bona poſſeſſurum, at in fœminæ fronte poſitus, regnaturam, vel magnæ poteſtatis futuram denotat. Sed quia hæc ſigna bona portendunt, ideo in dextra corporis parte eſſe oportet, nam in læua contrarium denotarent. Rationes ipſe ex Aſtrologicis quæſiuit, vt ſupra diximus, qui næuum in fronte habuerit, alium in pectore habebit, non in pendili, vt dixit Hali. Sed pectori præeſt Cancer, cui Luna dominatur. Erit igitur locuples, bonæ famæ, alti gradus, & amplæ dignitatis. Hæc Maternus à quo Melampus. Sed naturalis ratio ita ſe habet. Frigidæ maculæ ad ima tendunt: nam frigidi eſt ad ima deſcendere, ad nates, coxas, & ſuras, at quæ ex calido eueniunt, in pectore ac ſuperiori corporis parte. Qui vero calidi cordis ac pectoris ſunt, magnanimi ſunt, fortes, viriles, nobiles, & optimè morati, vnde non ab re erit, ſi eiuſmodi homines elati gradus, locupletes, & quamplurima bona in vita poſſidebunt.

CAPVT V.

De næuis in aure & femoribus, & quid portendant.

IDem quoque Melampus ait: Si næuus in aure maris apparebit, diues, ac celeberrimus fiet, eadem & fœmina, quòd næuo in fœmore ſignata eadem ſortietur. Idem quoque Melampus, dum de fœmore ageret, ait: Tale ſignum in fœmore in vtroque ſexu, diuitiarum exuberantiam denotabit, ipſeque

rationes ab Astrologis deducere videtur: nam fœmora Sagittarium possident, cui Iuppiter dominatur: & existens Iuppiter in Sagittario in sua domo, facit gloriosos, potentes, nobiles, locupletes, copiosos, doctos, hilares, & humiles, & qui aliena patrimonina possideant. At si in sinistra parte erit, scilicet, si infortunatus, vel Occidentalis, vel à Saturno, & Marte sauciatus, eo loco constitutus, odiosos, turbatos, laboriosos, & quæcunque complere voluerit, prosperum non habebit effectum. Præterea Astrologi quibuscunque corporis partibus planetas præesse volunt. Ptolomæus Saturnum possidere auditum dextrum, splenem, vesicam, & phlegma; Iouem tactum, pulmonem, costas, cartilagines, & sperma; Martem sinistrum auditum, renes, & testiculos, Venerem odoratum, hepar, carnem; Mercurius locutionem, deliberationem, memoriam, linguam, fel, & nares; Lunam gustum, deglutiuam, stomachum, ventrem, mulierum pudenda, & omnia sinistræ partis membra. Vnde, quia auris dextra à Saturno possidetur promittere liberè potest sibi hæreditatem, & diuitias ex nigro signo in aure dextra.

CAPVT VI.

De Næuo in supercilio, & in pectine, & extra supercilia.

ET Hali Abenragel ait: Si homini videris notam inter supercilium & palpebras, alteram notam habebit in vultu inferiori, & alteram inter vmbilicum & pendile, & hoc vaticinium ex astrologicis rationibus desumpsit: nam pectini præest Scorpio, cui Mars dominatur, & Mars in Scorpione, vt ex Materno habetur, facit viros mulieribus deditos, vt omni posthabita pudoris honestate, & illis quandoque vim inferre conentur, & cum eis sæpius irati lites exerceant, demonstrat enim mulierosum hominem, & quibus vim inferre conetur, etiam vsque ad næuum, vnde multas ducturus vxores, & cum multis mulieribus tractabit satis infœliciter. Dares Phrygius narrat Helenam notam inter duo supercilia habuisse. Cornelius Nepos ita vertit:

Sola superciliis labes interflua raris
Audaci macula tenues discriminat artus.

Hinc antiquitus orta opinio existimatur, quæ næuum inter supercilia habuerit, male fuisse marito fida. Et vt ex Hali superius vidimus, si extra supercilium fuerit, aut supra illa, aut infra, & palpebras non in pectine. sed infra pecten & vmbilicum. Macula, quia rubra Martis erit, id est, sanguinis, & sanguinis notæ, optimæ, moderatæque.

CAPVT VII.

Quid næui in naso recti & obliqui, & abditi; & quid demonstrent.

SI rutilus næuus in maris naso visitur, eum talem etiam in abditis habet. In naso vero fœminæ, siue in oculo conspectus, quod & ipsa illum in secretiori corporis parte contineat. Si marem vel fœminam in manibus næuum habentes videris, ille mares, fœmina ab eo diuersum sexum progenerabit. Hali: Si aspexeris hominem, & inuenies in eo notam in nare, dic quod habet alium in virga virili, & alium in costis à parte sinistra, & alium in loco, vbi sunt capilli in pendili. Naturalis ratio eadem est, quam supra diximus, nam qui in luxuriæ membris aliquo signo notatus, & præsertim ignei coloris, haud dubio procul luxuriosissimus erit. Sequitur Melampus: Si tale signum in maris naso ex obliquo constiterit, per vrbes hinc inde vagari demonstrat. In fœmina ibidem positus, eam diuersa à pedibus passuram iudicium est, quoniã & in abditis næuum habet. Causam ab Astrologis deducit, per næuum in naso obliquum intelligit, quando erit in sinistra parte, vel ad sinistram partem vergens, vnde Martem infortunatum indicat; & ob id infœlicitates portendit, mobiles homines, peregrinos, & quamplurima in itineribus passuros dicit, vt diximus in capite de Marte. Sed in fœminis peius erit, nam pedibus minatur, scilicet mala in pedibus, compedes, dolores, & eiusmodi similia, sed naturalis ratio est, quod complexio supra modum calida, quam Martiam diximus,

homines mobiles, præcipitoſos, inſtabiles, furioſos, & peregrinos facit, & in continuis motionibus, & itineribus ſunt, non niſi mala in pedibus patientur, & in ſiniſtra hominis parte, deprauationis naturæ ſigna diximus.

CAPVT VIII.

Næui in labiis quid portendant.

IN labiis tam maris, quam fœminæ conſpectus næuus, gulones, voraceſque notat, ex Melampo. Diximus in Phyſiognomonicis, vt qui næuum in labiis haberent, alterum in teſticulis habituros, & mulier in labiis vuluæ, quibus Scorpio præeſt, cui Mars dominatur, & diximus millies Martem gulones & edaces facere, qui cum calidiſſimos procreent, multum cibum appetant, & concoquant, & hoc ſignum Melampus ab Aſtrologis accepit. Edaces calidi ſunt, & caliditas ſuperfluos humores ejicit per ea membra, quæ exercet, videlicet per labia, gulam, & aluum. Et diximus qui in labiis ſignati ſunt, & in teſticulis, & vuluæ labiis ſigna eadem habere. Sed quia labia ſunt quoque loquelæ inſtrumenta, quoſcunque nobis viros videre licuit tali nota præſignatos, videlicet nigra ex melancholico humore in labiis & lingua, omnes loquaces, Oratores, facundos, concionatores, hiſtriones, agirtas, & qui loquelis dant operam, eaque in re diſertiſſimi fiunt.

CAPVT IX.

Maculæ in dentibus quid ſignificent.

IVppiter geniture dominus dat maculas in dentibus, & qui Iouem in aſcendente habuerit, vel eius geniture dominus fuerit, erit diues, præpotens, officioſus, & eiuſmodi talia, vt multoties in hoc libro ex Materno replicauimus. Cardanus maculas in dentibus albas & nigras euenire dicit, quæ cum dentibus naſcuntur, & abolentur duodecim annorum ſpatio, albæ ex pituitæ redundantia, nigræ ex melancholia.

CAPVT X.

De iis qui in mento & liene næuum habuerint.

SI næuum in mento mas habuerit, diues auri argentiue efficietur, idem & de fœmina putandum, eo quod ad lienis partem alteram continebit. Et paulo inferius Melampus: Si vterque in ea corporis parte, qua lien næuo affectus fuerit, valetudinarij vitam peraget. Et paulò post: Si vterque sub aluo signabitur, eosdem valetudinarios fore contendas. Is ex Astrologis rationem petiit: nam lieni præest Saturnus, melancholiæ dominus, & melancholia in splene residet. Saturnus infirmitates longas, vel chronicas largitur, & ob id semper valetudinarij. Sed naturalis causa est, quod, quibus splen tumet, vel signatum nigra erit nota, ij melancholia semper abundabunt, & atrabiliarij morbi longæui sunt, & nunquam desinentes, ob id valetudinarij. Ob eandem etiam rationem paulò inferius subdi: Qui in splene signati, valetudinarij. Sed prius, vbi dixerat: Qui in mento nænum habent, diuites erunt, auri, & argenti: quod in liene alterum habeant, ne videantur hæc dicta simul aduersari. Sciendum, quod qui in mento næuum habent, alterum non prope lien, sed sub pectore, paulò liene superius, circa cor, vbi Leo residet, cui Sol præest, qui auri diuitias pollicetur, & prope hunc locum pectus est, cui Cancer præsidet, cuius domina Luna, ob id argenti diuitias præbere dixit: nam ex Astrologis habetur, Sol aurum, Luna argentum pollicetur, nam insignia cœli luminaria, insignibus terræ metallis præsident, si Ptolomæo credimus. Lieni Saturnus præsidet, qui etiam diuitias ex hæreditate pollicetur.

CAPVT XI.

Næuus in maxilla inferiori, & hypogastrio quid significet.

INquit Melampus: Si mas næuum in gula obtinuerit, diues euadet: & fœmina si illo in inferiori maxilla prædita fue-

rit, diues efficietur: eò quód illum, qua venter desinit, habet, scilicet in hypogastrio. Vbi animaduersione dignum næuum in maxilla inferiori, vel gula, non in eodem esse loco, nã gula intelligitur, vbi nodus prominet, & illa pars, vt diximus, respondet costis. Et Hali dicit: Cui videris næuum in gúla, habebit alterum in costis partis dextræ. Sed sub maxilla, vel gula intelligitur pars in mento supposita, & qui talem habuerit, diuites, tam mulier, quam homo futuri, & in superna gulæ parte, in hypogastrio, vt recte monet Melampus. In ventre enim paulò infra pectus Leo dominatur, cui Sol præeminet, diuitiarum dator. Hoc autem dicimus, quod tali loco signati, magnanimi sunt, liberales valde, & optimatum amici, & iis diuitiæ, vt sæpius hoc opere meminimus, & nummi nunquam deerunt.

CAPVT XII.

Næuus in collo & ventre quid portendat.

SI in collo mas næuum possidebit, ditissimum indicat, & fœminam etiam eandem fortunam consecuturam. Collo præsidet Taurus, cui dominatur Venus, & cui Taurus ascendit, & si sua bona in iuuentute prima amiserit, postea cum lætitia ea denuo cumulabit, & augebit, & habebit bonæ fœlicitatis ornatum; ex Materno. Sed ego non diuites, sed voraces dicerem: nam quibus locis næui foras expelluntur, in his potissimum robustitas & caliditas naturæ augurarer, & qui calidam & robustam habent gulam, semper esurientes & edaces sunt. Præterea, vt in superiori signo iam diximus, qui in gula, vel collo næuum habent, & alium in aluo, vel ventre habebunt, & qui in ventre habuerint, demonstrant ibi robustitatem & naturæ caliditatem in concoquendo, & qui recte concoquunt, voraces sunt & gulones. Ob id Melampus, In ventre, ait, tam maris, quam fœminæ næuus constitutus, voracem vtrumque, & gulonem designat. Et nos vniuerso hoc volumine vidimus: quando Natura instrumenta corporis signat, ea signa ad suam operationem exercendam, & hominis qualitates designandum apposuisse.

CAPVT XIII.

Quid portendat næuus in humeris, & alis.

ASTrologi humeros Geminis dant, & iis Mercurium, qui ſagaces, pronos iurgiis & litibus implicitos facit, at ſi in ſiniſtra parte, pejor erit. Dicunt enim à Saturno trigono radiati, damna, detrimenta, & calamitates ſignificare. Sub alis, id eſt, circa pectus, vbi Cancer, Lunæ domus, quæ pulchritudinem aſpectus, & diuitias præbet, & famam cum beneuolentia. Et naturaliter pectus bene diſpoſitum, mores, fortitudinem, & virtutem præbet, & eiuſmodi hominibus diuitiæ non deſunt, nèc locupletes vxores.

CAPVT XIV.

Maculæ in vnguibus quid preiudicent.

ETſi aliquibus videatur næuos in vnguibus obſeruare nimis vitioſum, aut ſuperſtitioſum nobis tamen aliter videtur, nil enim fruſtra agitur in naturæ officina, & præſertim in maximo naturæ miraculo homine, præſertim cum videantur aliquæ albæ, croceæ, cæruleæ, variarumque formarum, rotundæ, angulares, lineares & in variis vnguibus, tantoque tempore durant, quanto vngues creſcunt, & reciduntur, ſed videamus de iis, quæ Aſtrologi dicant. Ipſi digitos Planetis aſcribunt, & colores. Videlicet Veneri pollicem, indicem Ioui, Saturno medium, annularem Soli, Mercurio minimum. Alij majoris digiti pars quæ extra tumet Marti, & quæ indicem reſpicit Lunæ, colorem Saturno nigrum aſcribunt, Lunæ album, Marti rubeum, Soli croceum, Ioui & Veneri roſeum. Sed hæc futilia, & anilia ſunt. Colores enim non à planetis, ſed ab humoribus corporis pendent, vt ſæpius decantauimus, melancholiæ nigrum, phlegmati album, ſanguini roſeum, flauæ bili croceum, incenſæ album. Aſtrologi dicunt: Si macula in digiti vngue Martis accidet, peregrinationem oſtendit. Si miles, cum gloria & vtilitate. Si nigra

erit, noxia demonſtrat, lites, rixas. Si Veneris alba, munera & victorias ex ludo; at ſi nigra, luctus, faſtidia. Si index albas oſtendit maculas, lucra, vtilitates, nummos, inopinatas vtilitates; at ſi nigras, bonorum amiſſionem, infœlicem fortunam, & ſimilia. Pars altera medij digiti, quæ hæret indici, Saturno datur, altera Lunæ. Si in Saturni parte macula erit alba, hæreditates poſſidebit, donationes, ædificia; ſi nigra, iuſtitias, & melancholicas paſſiones, & ærumnas. Si in alia parte erit macula alba, vtilitatem, honorem, negotia aliena, itinera; ſi nigra, quæ diximus in Luna, demonſtrabit. Si in vngue annularis punctus albus conſpicietur, rotundus & clarus, dignitates demonſtrat, bonorum augmentum, honorum, & boni nominis, & ſi minor punctus, minores dignitates; ſed ſi niger, ærumnas, ex indice honores, & ſimilia.

Si in minimo punctus albus, oſtendet merces, ſcribas, ſenatus; ſi niger, afflictiones, & eiuſmodi res. At ſi lineæ albæ erunt, demonſtrant vitæ mutationes, ſecundum planetarum ſignificationes. Si autem virides, manifeſtas, ſi obſcuræ, obſcuras, ſi magnæ, magnas, & ſi paruæ, paruas. In dextra magna, parta ex induſtria, in ſiniſtra ex fortuna,

Quando exierit macula ab vngue, incipit effectus, quando autem in medio, erit in augmento, & ſic de fine: Sed hæc ridicula ſunt, & quæ ex aſtris iſti euenire contendunt, phyſica ratione oriuntur. Sunt enim excrementa cordis; eſt enim cor validiſſimum viſcus: quod à ſe noxia omnia propellit, ſed minus nobilia membra cum conatu, & minus viſibiles: quæ in vnguibus eueniunt, maxime viſibiles, quia tranſparentes, vnde in his, & oculis facilius obſeruantur. Vnde quando ex aliquo intenſo & vehementiſſimo timore, labore, mœſtitia, cor nobiliſſimum membrum obſidetur, ſua pellit robuſtitate. Si atrabilioris humor, nigras maculas ejicit, & cætera, ſed præcipue in annulari ibi enim ex corde venæ ſunt; ex hoc Medicorum juſſu aurei annuli in eo geſtantur digito, vt cor lætificetur, vnde prius aduerſa, poſtea maculæ oſtenduntur, ſed ob obſeruantium imperitiam non animaduertuntur: nam maculas videndo, ſuarum ærumnarum meminerint

præſentium, & futurarum. Sed ego ex paterna hæreditate cum aduerſa aliqua, & maxime melancholica paterer, vnde exilia & perſecutiones ſufferrem, nigerrimæ maculæ in vnguibus per totum ſeptennium apparuerunt, ob ſollicitudines, labores, honoris timorem, & exilia, quæ ſuſtinebam, quæ jurè cum moleſtiis euanuerunt, & hoc verum obſeruaui. Albæ nimirum ex phlegmate, cum corpus ea redundat, & maxime in vnguibus emergunt, cum corporis partes cæteræ non ita conſpicuæ, cum phlegmaticis conſiderationibus ſtimulamur.

CAPVT XV.

Maculæ in oculis Quid.

MAculæ in oculis duplices ſunt. aut in albo, & tunc eueniet, quando melancholicus humor multum abundat, vt videtur aliquando in moribundis, vel quando eiuſmodi oculi maculoſi ſunt nigris maculis, & habitu ſunt melancholicò, vnde animi paſſiones ſubſequi certum eſt. Vel ſunt maculæ in oculis, vt grana milij, vel quadrangulæ diuerſorum colorum, ignitæ, rubræ, ceruleæ, iridis coloris quæ veneficas, & efferatos homines indicant, vnde horribiles euentus, & peſſimas mortes pronunciāt, vt diximus in Phyſiognomonia.

CAPVT XVI.

De næuis in manibus, pedibus, & virga quid portendant.

NÆuus in manibus vtriuſque fœcundos in ſobole procreanda monet viros & fœminas; ex Melampo. Idemque: Næuus in pedibus vtriuſque conſpectus liberorum plurimæ in ipſis fœcunditatis ſignum eſt. Sed quemadmodum diximus in Phyſiognomonicis, brachia, & crura eandem ſubeunt rationem, ſic manus & pedes, & qui in manibus ſignatus erit, idem & ſcroto, ſed qui in ſcroto ſignati, luxurioſi & fœcundi ſunt, Mars etiam in aſcendente dat ſignum in pede

dextro, occidente in sinistro. Et Hali dixit: Si videris notam in manibus, aliam videbis in scroto, & pendilibus.

CAPVT XVII.

Næuus in lumbis quid portendat.

SI tam maris, quam fœminæ næuus in lumbis adhærebit, vterque inopia, & generis infœlicitate premetur. Ipse ab Astrologis causam petit, lumbis enim Libra præest, vbi Venus dominatur. Sed si in sinistra parte signatus erit. Venerem demonstrabit infœlicem, & qui eam contrariam habebunt, non mediocria patientur detrimenta, & aduersitates, idque ex rebus Venereis. Possumus & astrologicam causam adducere ex Materno. Ait enim: Iuppiter in Libra, dat quoddam signum in corpore. Idemque de Ioue loquens in Libra,

CAPVT XVIII.

Næui in pectore quid notent.

MElampus ait, cum næuum in pectore vterque gestat, paupertatis obnoxios fore iudicabis. Hali Abenragel ait: Si aliquis notam habuerit in superciliis, aliam notam habebit in pectore. Legimus item apud Messahalem, quod Saturnus in Leone signat in quadam corporis parte, quod non alibi, quam in pectore esse potest, cui præest Leo, & Saturnus dat paupertates, & ærumnas, damna, & similia,

CAPVT XIX.

Si næuus supra cor apparuerit, quid sperandum.

SI næuus in parte sinistra, facinorosum notat, cordi Leonem præesse iudicandum, quod videlicet viri sint ignei, & præferuidi cordis. Naturalis causa esse potest, quia quando cor signatum est, igneæ & præferuidæ iræ sunt viri, ideo præcipites, sine consilio irruentes, ob id saucij, exules, ac carceribus detenti, vitam finiunt derelicti, & ab omnibus odio habiti,

CAPVT XX.

De iis qui habent næuum in ventre, quid præsagiendum.

IN ventre tam maris, quam fœminæ næuus consistens, voracem vtrumque, gulonemque designat. Astrologi imo ventri & pectini dicunt Scorpionem præesse, vbi Mars dominatur, qui calidissimus est, & qui ventrem calidum habent, voraces sunt, & gulones.

CAPVT XXI.

De næuo in genubus.

MElampus: Si mas in genubus næuum obtinebit, coniugem diuitem obtinebit. In fœminæ dextro genu signũ huiusmodi probitatis, in læuo verò liberorum fæcunditatis inditium interpretaberis. Genua Capricornus obtinet, cui dominatur Saturnus. Vel si in dextra parte signati sunt, denotat fœlicem Saturnum in Leone, & ibi perueniens à tempestatibus liberatus, ad serenitates & lætitias & diuitias deueniet. Sed audiendi non sunt. Ratio naturalis est, quod virtus expulsiua debilis, & humores pessimi sunt & melancholici, & ex se ipsis cadunt in partes inferiores, vnde materiei paucitas demonstratur, & quod corpus huiusmodi humoribus vacet, & qui ita signati sunt, probi sunt.

CAPVT XXII.

De næuis qui in talis, quid.

NÆuum si mas in pedis talo gestitat, vxori vestiũ vsum, fœmina vero viri potestatem intercipiet. Iuppiter Piscibus dominatur, qui pedibus dominatur, & ipse homines sapientes, legum peritos, & multarum scientiarum solertes inquisitores, ob id non mirum, si eorum vxoribus vestium vsum intercipient, & si in mulieribus in sinistro genu, prudentes, decoras, honestasque producet, ob id non mirum, si virilis potestas sibi adsciuerit.

LIBER SEXTVS.

PROOEMIVM.

SVPEREST optima nostræ Cœlestis Physiognomoniæ pars, scilicet, quæ ex defectibus, & excessibus humani corporis partium, aliqua de moribus, & venturis præsagire possimus. Difficillima nempe pars, & quæ reliquas difficultate superabit, videbiturque aliquibus sciolis quasi præpostera Astrologia, quæ non nisi ex Medicinæ, & Philosophiæ fontibus hausta sunt.

CAPVT I.

Facie pulcherrimi quid portendant.

LOQVEMVR de pulcherrimis, mox de deformibus ratio habebitur, si corpore pulchri sint, & animo pulchriores, vel deformes moribus, & si fortunatos, vel infelices eos reddant, qui cum illis consortium inibunt. Sed principio Ptolomæi placita videamus. Ipse enim à Ioue, & Venere venustatem homines sortiri narrat, & demunt, adduntque Sol stellarum princeps splendorem, dignitatemque, ingerens se Luna, vt superius libri initio quoque vidimus. Iuppiter facit albos cùm quadam coloris commendatione, oculos nigros & magnos,; & forma venerabili, & Venus similia his facit, quæ Iuppiter, nisi quod elegantiora, & plausibiliora, muliebremque magis habitum decentia, omnia habitiora, succulentiora, ac denique teneriora. Peculiariter oculos dat decenter sublucidos, opitulantur autem vnicuique horum configurati, Sol quidem ad formam decentem producendam & habitiorem, Luna ad maiorem conformitatem, & robur, ac temperaturam viuidiorem. Rursus matutinæ stellæ & apparentes. Præterea pauiculatim constella-

tiones, tam intra Signiferum, quam extra, humanæ formæ conducunt: nam Libra, Virgo, & Sagittarius, conformitatem addunt & moderationem, & vocantur hæc signa humanæ configurationis. Ad id Hali: Virgo, vt honestas decet mulieres, dat pulchrum corpus, aliquantulum longum, benè constitutum, non pingue. Libra pulchræ formæ, mediocris in carne & corpore alba in carne. Idemque de Sagittario. Sed quæ longo temporis curriculo, longaque annorũ serie Astrologi contemplati sunt, & obseruarunt, si in eorum dogmatibus sancitum est, si oculos in cœlum eleuassent, breui temporis momento poterant idem assequi ex ipso syderum aspectu, situ, motu, & quantitate. Quid formosius in cœlo Iouis aut Veneris sydere? Iuppiter amœno colore præfulgens, magna splendoris prærogatiua, ac maiestate ad se oculos allicit, trahitque, vt vix ab eo possis distorquere. Venus roseo, albicanti, aureo, blandoque colore radians, mane cœlum exornat, vt nil, demptis Sole & Luna, in toto cœlo ea venustius. Sol & Luna luminum magnitudine, affluentia & decore omnia superat sydera, vt tanquam Reges aliis lumen, dignitates, & prærogatiuas communicent. Dicunt etiam propter situm diuitias eorum abundantius polliceri, nam Orientales splendidiores, ac lumine auctiores conspiciuntur, vt Venus mane phosphoros dicatur, quasi Lucifer contra Occidentales, lumine orbati, ac veluti viles & deiecti, cadentes dicantur. Formam, quam à signis prouenire dixerunt, non aliunde prouenire conspicati sunt, quam à primæ, vel secundæ magnitudinis stellis, atque Iouis & Veneris naturis, quippe eodem lumine, colore. & pulchritudine refulgent. In Geminorum pedibus stellæ sunt, quorum naturæ Veneris & Mercurij. In Virgine stellæ sunt in ala, in spica, in extremis pedibus, & vestibus: & sic de reliquis. Vnde ad rem redeuntes, eiusmodi formæ in stellis conspiciuntur, coloratæ, splendentes, scintillantesque, & læto aspectu conspicuæ, ex iis optimi mores, & fortnnati euentus euenire coniiciuntur. Sed his, quæ diximus, antiquorum historiæ contrariæ sunt, in quibus varii leguntur viri forma conspicui, sed prauorum morum

insignes, quemadmodum Alcibiades fuit, qui oris pulchritudine, & totius corporis compositione omnes sui temporis natos superauit. In pueritia viros ab vxoribus abstulit, in iuuentute vxores à maritis, sed moribus fuit contentiosus, incontinens, luxuriosissimus, omnibus voluptatum generibus maximè procliuis, qui & de occupanda patriæ libertate cogitauit. Idem de Psedomanti alibi diximus, qui omnium formosissimus erat, atque omnium flagitiosissimus. Fuit & speciosus Diocles, sed omni virtute refertus, qui ne sua pudicitia à Demetrio contaminaretur, cum ab eo nudus in balneo deprehensus esset, in feruentem aquam se coniecit, & mori maluit, quam pollui. Scipio Aphricanus eximia fuit forma, eximiæ quoque virtutis, vt ambigendum sit, num forma boni quidpiam, vel mali adferat. Nos hãc quæstionem ita absoluemus. Duplicem dicimus esse formam, iucundam alteram, delicatam, teneritudine, succulentia, carnium læuitate; alteram elegantem, & partium concinnitate, decora maiestate, ac diuina quadam gratia plena, ad eam reuerendam, obsequendamque homines cogit, hæc Iouia erit, altera Venerea, hæc ob Veneris dominium, luxuriosos, tripudiis, voluptatibus, cantilenis, conuiuiis, & delitiis deditos, & intemperantes facit; illa dignitates, Magistratus, honores & Magistratus consequitur, optimaque morum prærogatiua Principibus, Optimatibus, & Magnatibus familiaritate deuincit; vt quamplurima ab eis bona consequantur. Huiusmodi erat Alcibiadis, & Pseudomanti pulchritudo; altera Dioclis, & Scipionis Iouia erat. Sed nos physicas rationes assignabimus, & cœlestes, vtpote commentitias & illusorias confutabimus. Præstantissima Veneris & Iouis cõpositio ex nostri corporis crassi resultat, calida videlicet & humida temperata, sed Iouia paululum ad bilem vergens, ad humiditatem, ob id hæc optimis moribus, prudentia, scientia, & omnibus animi dotibus insignis. Vnde facilè ex eiusmodi moribus, Magnatum & Principum familiaritates & congressus, magisteria, & officia nanciscuntur; altera magis calida & humida ad luxuriam prona, ex alia diuitiæ, & omnia vitæ commoda proueniant.

CAPVT II.

Facie & corpore deformes quid præstent.

PORphyrius Platonicus Philosophus, quorum animi iniqui sunt, corpora item deformia habere dixit: nobisque natura datum est, vt contemptui nobis sint, qui turpi corpore, aut non ita eleganti: contra, qui corpore formoso, statim veneremur & diligamus, vsque adeo, vt si duo aliqua animi dote insigniti sint, longè magis existimemus in formato, quam in turpi. Idque etiam sensit Virgilius:

Gratior & pulchro veniens in corpore virtus.

Pythagoras existimabat corporum structuram ingenij non dissimilem, & distorta membra distortum ferre animum, eumque prauitate & passionibus immutatum, corpus conforme sortiri. Ob id scholæ suæ apposuit titulum, ne quis eo compage malè constructa, deformique vultu ingrederetur, pro certo habens naturæ secreto, nulli corpori vitium accidere, nullamque corporis prauitatem, quin animi, vitium, intemperantiamque sequatur. Nec solum mala existimantur, quæ deformia, sed inauspicatissima sunt, occurrens cuipiam distortus, mali ominis, si formosus, boni. Brutus apud Philippos infaustum pugnæ exitum sibi significari prædixit, cum præcedentibus aciebus deformi Æthiopi occurrisset, vt ex Plutarcho habetur. Simile accidit Hadriano Imperatori ex occursu distortissimi Æthiopis, omnia sibi extrema ingruere coniecit. Ad id Iuuenalis:

Et cui per mediam nolis occurrere noctem.

Legitur etiam de Agesilao Spartarum Rege claudo, cui ab oraculo pronunciatum est belli exitium.

Sis inuicta licet tibi dico comparta cauebis,
Ne claudo victrix patiare incommoda Rege,
Includent subito multo cum tempore morbi,
Et sæuo bellum prosternens omnia fluctu.

Sed accedamus ad Astrologorum placita. Ptolomæus: Saturnus Occidentalis natos facit macilentos, paruos, & nigros,

ſic Mars rubentes, ac exiguo capite. Præterea Occidentales imbecillia corpora, dignitate prorſus nulla, ſimiliter Scorpio, Piſces, & Capricornus incommenſuratàm ſtaturam conſtituunt. Sed ſi quis cœlum aſpiciat, videbit Martis ſydus obtuſo ignis ſplendore rutilare, & Saturni lurido pallore, & horribiliter minaci, vt nemo ſit ſanæ mentis compos, qui ex ſolo eorum aſpectu non conjiciat hominibus noxia ſydera, & minime ſalutaria eſſe. Ita etiam Occidentales ſtellæ, ſplendore orbatæ, minimæ magnitudinis, ac omni honore & dignitate cadere conſpiciuntur, & ſtellæ, quæ in Scorpionis fronte ſunt, Saturniæ & Martiæ naturæ ſunt, & qui in corpore græco nomine, Martis, & in nexu dorſi, Saturni, quæ in ipſa cauda Mercuriales, & gyrus etiam nebuloſus, & Martius eſt: & quæ in cornibus Capricorni, Martis, quæ in genubus, & aluo Martis, quæ in cauda, Saturni quippiam, quæ in cauda, Saturni, Quæ in capite Piſcis, habet Saturni quippiam, quæ in cauda Saturni, quæ in ſpica Martiæ, quæ in filo Septentrionali Saturniæ, quæ in nodo Martiæ. Ex his igitur ſtellis, quæ non ſolum deformes, ſed horribiles ſunt, non immerito deformes, & incommenſuratos homines producere dixerunt. Sed vt ſuperius diximus, etiam hiſtoriarum fides nobis aduerſa eſt, nam ſunt & deformes multi, & vitiorum pleni: ſunt etiam & turpes laudabilium morum, & conſpicuarum virtutum. Fuit & Therſites protenſo capite, deformi vultu, ac nimium breui ſtatura, quem non minus reprobis moribus Homerus eum deſcribit, quem ſine iudicio, & menſura locutum eſſe dixit. Æſopus omnium ſuæ ætatis hominum deformoſiſſimus fuit, acuto capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, ventricoſus, valgus, & incuruus; tandem ſui temporis omnium ſapientiſſimus fuit: nam, vt ſæpius diximus, rem cito abſoluemus, eſt deformis facies, cadentium, & Occidentalium Saturni, & Martis, quæ vltra deformitatem habet vilitatem, deiectionem, & abominationem, eſt tamen vtrorumque altera deformis, ſed partium concinnitate non adeo incongrua, ſed ſuas habet quodammodo dignitates, & venerationes, vti

erat

erat Æſopi illa, altera erit Therſitis. Sed ad naturales qualitates deueniendo, eſt Saturni qualitas frigida & ſicca, Martis illa calida, aridaque vehementer, quæ omnium peſſimæ ſunt: ex his non niſi paupertates, carceres, miſeriæ, exilia eueniunt, vt ſexcentis in locis epilogauimus, & hæc non ex cœlorum, & planetarum influentiis, ſed ex ipſa peſſima eorum temperie, & morum inſtitutione.

CAPVT III.

Vtrum corpore vitiati, ſint moribus vitiati.

ASTrologi ad ſtellas referentes, quæ ex naturalibus cauſis eueniunt, inquiunt, corpore vitiatos eſſe etiam moribus vitiatos & infœliciſſimæ vitæ, quibus infortunata omnia eueniant. Ptolomæus corporis vitia accidere ſolere dixit cum maleficæ ſtellæ fuerint Orientales, & planetæ Orientales potentiores ſint, & quanto & maleficæ potentiores, eo deteriores, qui plus affligunt. Maternus autem Venerem in Leone corpore vitiatos reddere, & propterea pauperes, neglectos, varios, & natura diuerſos, maliſque facinoribus ſemper intentos, crebriſque ſæpius laboribus fatigatos. Eandemque in Virgine non ſolum corpore, ſed animo vitiatos facere, ſemper triſtes, anxios, ſollicitos, luctuoſos, & qui infimis hominibus ſemper aſſociantur, hi igitur, vt à ſtellis corporis vitia, ita & animi, & fortunæ accidere dicunt. Nos autem ſecus: nam & cauſæ naturales ſunt, & non ab aſtris: videmus enim naturam aliquando in facillimis aberraſſe, & ideo non mirum, ſi in difficillimis, vt cum mutilos videamus, naturæ vitia videamus, & ſi circa corpus aberrauit, facilè anima, quæ ipſum informat, vitiari ſolet, & fortuna hominis mores ſequitur, ſi fortuna eſt: nam cæca & oculata hominis prouidentia fortuna eſt: nam ignoti, improuidique ſunt, qui infortunati; prouidi verò fœlices & Phyſiognomones ſemper præcauendum cenſent ab ouiatione, & ſocietate infortunati hominis: per op s naturæ ſuperioris, ſcilicet ab homine, cui aliquod præcipuum organicum membrum deficiat. Et Ari-

stoteles ad Alexandrum scribens ait, caue, præcaue ab homine infelice, & diminuto in aliquo membro, sicut ab inimico, vt prouerbio abierit, Cauete à signatis, ne confidatis homini, cui aliquod membrum deficiat. Et septimo Politicorum vltimo, dixit exponendos esse pueros natura orbatos, id est, vitiatos, non nutriendos, quasi id lege sancitum sit, impossibile existimans à corpore malè organizato laudabiles actiones oriri posse, vnde ad benè esse & ad benè viuendum congrua & sufficiens organorum vel partium compositio. Videmus quod homo partes magis congruas, benè dispositas & formatas habet, quam fœmina, ob id iustior, virtuosior, perfectiorque fœmina iniustior, dolosior, magisque imperfecta. Ex optima complexione, optima prouenit corporis compositio, sic ex humorum distemperantia, mala corporis & morum congruentia: virtus formatiua quando in ortu valida, robusta & perfecta est, dominatur humoribus & naturæ, tunc omnia optime disponit, & cogit obedire, secus autem in imbecilli. Dicunt Astrologi, quod in decimo Scorpionis gradu ascendit homo facie, collo, oculis, & toto capitis gestu tortuosus, & contradicens, ceruicis indomitæ, & obstinatæ opinionis. In prisca Romanorum Theologia à consecratione arcebantur manci, quique corpore debiles, aut membro vitiati, censebantur enim indigni, qui sacra tractarent, & M. Sergium ob paruitatem, diminutionemque corporis à sacris fuisse amotum. Et Dominus ad Moysen locutus, iussit, ne claudus, vel paruo & grandi naso, vel torto, vel fracto pede, aut manu, nec gibbosus vel lippus, nec albuginem habens in oculo ad sacerdotium assumatur. His assentire videtur Augustinus sanctus, qui dixerit, corporis incompositionem mentis inæqualitatem indicare. Regnorum libro Rex Dauid inquit: Non ingredieris huc, nisi abstuleris cæcos, & claudos: & proposuit præmium, qui abstulisset cæcos & claudos, & iccirco prouerbio dicitur, cæcus & claudus non intrabunt in templum.

CAPVT IV.

Monstruosos corporibus, esse & moribus & fortunis monstruosos.

ET si id cum superiori adsimile videtur, Ptolomæus tamē differens fecit, demonstratque ex tribus colligi debere, primo, vt luminaria cadant ab angulis, nulla familiaritate cum ascendente hærente; secundo, vt maleficæ sint in angulis, & maximè in ascendente, & decima; vltimo, vt dominus loci coniunctionis, vel oppositionis natiuitatem præcedentis, neque ascendenti, aut loco Lunæ, neque genituræ domino aliqua familiaritate iungatur, vnde maleficis dominantibus, & in angulis constitutis, necesse est esse malorum morum, & pessimæ fortunæ. Maternus vero dicit, vt nil iste appetat, nullam rem audeat, cum sciat, se sic posito Sole in omnibus suis actibus infœliciter impediri. Sed vulgo à Philosophis decantatum est, monstrum in corpore, monstrum in anima, quod monstrum in anima, quid ex euentibus consequī potest, nisi mala, & infortunia.

Vnde sancitum in Philosophia esse iudico, qui aliquo deficit membro & principali, & monstruosum esse, & male fortunatum, & ei aliquid deficere de præcognitione & prudentia, & eis, qui male morati, & minime prudentes, semper noxia eueniunt, cum nec præuidere nec præcauere cognoscant, & hominum fortunæ & infortunæ sunt præcognitio, & ignorantia. Maternus hæc habet, si maleuolæ stellæ in cardinibus fuerint collocatæ partiliter, Sol vero, & Luna in cardinibus positi diametra se radiatione percutiant, & beneuolæ stellæ neque in cardinibus positæ, aut radiis Solis absconsæ sint, aut quadrupes, aut monstrum nascetur. Si Mars aut Solem, aut Lunam, aut horoscopum quadrata, aut diametra radiatione respiciat. Si Luna in contortis signis fuerit, Geminis, Tauro, Ariete, Piscibus, Aquario, aut Capricorno. Sed poterant Astrologi in cœlum respicientes, videre signa tortuose ascendentia in Zodiaco, iudicare, quod nati sub eis, non nisi tortuosi esse poterant, sed tortuose ascendentia

ſigna ſunt, quæ breuiori tempore peroriuntur, cum in eorum aſcenſione plus de Æquatore, quam de Ecliptica, & hæc computantur, vt à medietate Signiferi deſcendente à principio Capricorni vſque ad finem Geminorum, Contra ſigna, quæ directe aſcendunt, rectos homines progignere, & bene diſpoſitos. Signa bicorporea ſunt Gemini, Sagittarius, & Capricornus, dixeruntque Aſtrologi bicorporea, quod in eis quamplurima reperiebantur ſydera, natura bonorum planetarum, quod oculis & coloribus poterant diuinare, ſine tanti temporis curriculo. In Geminorum pedibus ſtellæ ſunt natura Mercurij & Veneris, in capite duæ Mercurij & Martis, in cuſpide Sagittarij, Lunæ & Martis, in arcu, vbi manus, Iouis & Martis, in ore, Solis & Martis, in dorſo, Iouis & Mercurij, in pedibus Iouis & Saturni, in cauda, Veneris & Martis, in ore, Saturni & Veneris, in pedibus & aluo, Martis & Mercurij, in cauda, Saturni & Iouis. Summa igitur Aſtrologorum erit: Si maleuolæ ſtellæ in cardinibus poſitæ, vel Luna & Sol inimica radiatione eas ſauciabunt, ſine auxilio fortunarum, ſunt cauſæ monſtruoſorum. Sed quid optimi, vel boni ſaltem in moribus, in fortuna & vita portendere poterant? Sed ad phyſicas rationes reducendo, tanta humorum, complexionum & qualitatum diſcrepantia, & contrarietas, ex qua monſtra, & non naturæ ordine generata, quomodo bonos mores, vitam, fortunas portendere poterunt? Legimus in hiſtoriis, monſtra illico nata regni amiſſionem prædixiſſe, mortes, peſtes, prælia, ſanguinis effuſiones, & tunc expirâſſe, idque naturali euenit ratione, nam præter naturæ ordinem nati, breuiſſimæ ſunt vitæ, & anima, quicquid longo tempore factura erat, hoc breui temporis interuallo demonſtrat, & melancholici etiam prope morituri futura ſolent diuinare.

CAPVT V.

De longioribus & breuioribus viris.

LOquendum de iis hominibus, qui longitudine ſuper alios attollantur, & de breuiori ſtatura præditis, quid

morum, & vitæ contingentium portendant. Ptolomæus in Centiloquio: Dominus geniture in sublimitatibus, & horoscopi ipsorum in signorum principiis, & in signis rectæ ascensionis, longioris staturæ natos producit.

Hæc quoque ex cœlesti Physiognomonia apparent, & à similitudine quoque desumptũ est: nam quando Sol, vel alter planeta in sui deferentis auge, in sublimi orbis eleuatione, quia maxime à nobis longe abest, longos homines facere, & cum in opposito anguis, atque prope nos est, breues corpore facere. Et in signis rectæ ascensionis videntur recte ascendere: ob id rectos facere, & longos: in tortuosis vero breues, Idem quoque initio signorum. Rectæ ascensionis signa sunt, quæ, dum in sphæra obliqua ascendunt, plus temporis occupant, quam cum minori arcus Æquinoctialis, quam Eclipticæ peroriuntur, & sunt ab initio Cancri vsque ad finem Sagittarij. Sed hoc non ex astrorum principiis, sed naturæ. Planetæ autem, quæ longe à nobis absunt, leuius operantur, & sunt effœtarum virtutum, ob id languidos, imbecilles, & emasculatos, contra autem breues, quia virtutes arctius coguntur in corpore, fortiores, & validiores, & robustioris virtutis. Physica ratio est, in breuibus corporibus sanguis paruo loco continetur, vnde motiones veloces, & operando & intelligendo satis sunt celeres, & in breui corpore breue est inter cor & cerebrum iter, vbi spiritus accenduntur: ob id fortiores & fortunatiores quoque, contra autem in magnis corporibus existente magna latione spirituum, tardius ad supera, & ad operationes accedunt, ob id in his non viuidi spiritus, & illustres apparent, sed effœti & debiles, vnde omnes debiles, timidi & infœlices in votis consequendis, quam breuiores, vt latius in nostris Physiognomonicis,

CAPVT VI,

De corporibus magnis & paruis.

DIcemus de corporibus magnis & paruis. Dicimus magna corpora, non longa, vt paulo ante diximus, sed

lata, & magna, & parua corpora, quæ macilenta & imbecillia sunt. Ptolomæus : Sol & Luna maxime opitulantur ad decentiorem formam producendam, & habitiorem. Inter planetas reliquos Iuppiter & Venus, quia reliquis maiores. Saturnus vero, & Mercurius parui. Præterea matutinæ stellæ apparentes ingentia efficiunt corpora, & præeuntes moderata. Et quarta vernalis scilicet Aries. Taurus, & Gemini staturosos efficiunt, magis ad calidam humidamque naturam accedentes. Præterea signa, quæ corpulentos faciunt & staturosos homines, esse Leonem, Virginem, & Sagittarium. Contra vero, cum stellæ Occidentales constiterint, imbecillia corpora, dignitate prorsus nulla. Et autumnalis quarta Libra, Scorpio, & Sagittarius, graciles efficit, & sicciores, & signa, quæ parua producunt corpora, Piscis, Cancer, & Capricornus. Tandem in Cenloquio: Domini genitura macilentorum hominum latitudinem non habent, quod si latitudo Australis, agiles erunt, sin Borealis, pigri. Hæc ex superiorum syderum Physiognomonia addisci poterant : nam Sol & Luna sunt omnium planetarum maximi, ideo imaginari poterant ex eorum magnitudinibus corporum quantitates posse prouenire. Præterea Orientes planetæ, mane per interpositos humores conspiciuntur, ideo videntur solito maiores, imo decuplo ampliores, Occidentales postea macilentos, dejectos. Et verne quarta, quia hilaris annus, rident omnia, videntur floridiores homines gigni, & pinguiores; contra autumnalis mœsta, nebulosa, & tristis, quia arbores fructibus spoliantur, & videtur mundus veluti mœstus. Omnes planetæ ab Ecliptica latitudinem magnam habentes, videntur corporis latitudinem gignere, & quia latitudine carent, macilentiam. Et signa corpulenta, quæ maior stellarum caterua decorat, videntur etiam habitiora, opulentioraque corpora largiri: sic vbi minor stellarum numerus, minus pinguedinis. Sed ad physicas rationes redeundo, non ex astris, sed naturali ratione prouenire. Vernalis quarta ideo homines corpulentiores facit, quia, qui sub ea nascuntur, sæpenumero ex calida humidaque complexione constant, & nos hic

ſæpius, & alibi diximus, qui calida, humidaque conſtant temperie, pingues, carnoſi, & qui ſub autumnali quarta, frigidi & ſicci, & qui eiuſmodi temperie conſtant, ſicci & macilenti. Præterea Luna frigida & humida, ex quibus pinguedo, & Sol calidus & ſiccus, fit ex his temperies ad corporis habitudinem. Et in reliquis planetis Venus & Iuppiter ſunt etiam calidi & humidi, & ideo efficiunt ſtaturoſos, ex Marte & Saturno calido & ſicco & frigido & ſicco minor pinguedo. Planetæ latitudinem habentes faciunt homines pingues, quia minus calidi, ex qua macies, ſed latitudo Auſtralis, quia calidior, agiles facit, Borealis tardos & hebetes, quia magis humida. Ex his igitur colligunt Aſtrologi Iouem & Venerem dominantes in horoſcopo planetas Orientales, latitudinem habentes, & in vernali quarta, & in ſignis, Leone, Virgine, & Sagittario, præcipua, & fortunata ſigna, quæ in ſuis domiciliis Iouem, Mercurium, & Solem recipiunt, natos faciunt bene moratos, amatos, glorioſos, dignos, fideles, & huiuſmodi ſimiles, contra, ſigna à Marte & Saturno dominata, in latitudine. Septentrionali Occidentalia, & cadentia, natos formare immorigeratos, macilentos, triſtes & infœlices, & qui corpulenti, deſides, ad acquirendas opes minus paratos, & ex ſicca & frigida, & calida temperie malignos, & peſſimos.

CAPVT VII.

De Eunuchis, & quid portendant.

INquit Ptolomæus: Si Venus maſculina, & luminaria, & Verna Occidentalis, maleficæ proxime ſequentes partes aſcendant, mares euirati naſcuntur, & teſtium vitiis affecti, præcipue in Ariete & Libra, & aliquando ab oculorum vitiis non liberi. Quod Ptolomæus dixit, maxima euenit ratione: nam Venus male affecta genitalia efficit, & ratione luminariorum male affectorum lumina male efficiuntur. Maternus: Si Luna cum Saturno fuerit partiliter collocata, & Venus eam qualibet radiatione proſpexerit, & Saturnus in

finibus Veneris, aut Venus in finibus Saturni, nec Iuppiter Lunam aliqua radiatione respiciet, Eunuchi fiunt. Sol & Luna in fœmininis signis inuenti, aut simul positi, aduersis locis collocati, & Venus in fœminino constituatur. Luna & Mars in quocunque cardine partiliter collocati Eunuchos faciunt. Si Mars aut Luna diametra sibi fuerint radiatione contrarij, Venus in dextro eorum quadrato fuerit, & Venus de diametro Saturnum respiciet per sinistrum quadratum, Lunam, & Martem pulsauerint, vt Venus de diametro Lunam & Martem de quadrato respicient, Eunuchi nascuntur. Sed Physica nos admonet ratio, frigidos & siccos vel frigidos & humidos minime salaces esse, & si virilia habent, frugi non sunt, sed complexio calida & humida, vel calida & sicca luxuriosos reddit. Luna frigida & humida, Saturnus frigidus & siccus, & hi planetæ contrarij sunt luxuriæ, & sauciauerint Venerem, id est, complexionem calidam & humidam de opposito, id est, maxima oppositione, nam calidum oppositum frigido, & siccum humido, aut quadrata radiatione, scilicet calida & humida Venus, calidus & siccus Mars, cum in vna qualitate discordant, in altera consentiunt simul, vt sint apertæ inimicitiæ. Ex his sæpe orbamur lumine, nam sicut inordinati coïtus visum debilitant, sic superfluum sperma in corpore retentum, venenum generat.

CAPVT VIII.

De Cæcis, & quid portendant.

PTolomæus: Oculorum orbitas à luminaribus causatur, male in cœlo constitutis. Videlicet si in angulis prima, & decima constituãtur, in anaphoris infortunarum. Si Luna in ascendente solitaria, alterius oculi orbitatem portendit, cum Sole congrediens, aut ex aduerso posita, ambobus oculis orbati. A quo Maternus: Sol in ascendente, Luna in medio cœli in angulis, infortunatum, & ab hinc si longe absint beneficæ stellæ, cæcos, aut luminibus vitiatos reddit. Ptolomæus: Vel si eadem luminaria in stellis nebulosis Signiferi,

reperiuntur,

reperiuntur, vt in Plejadibus Tauri, asellis Cancri, cuspide sagittæ Sagittarij, in vrna Aquarij, vel Leone, vel Berenicis crine, vel nebulosis stellis extra Zodiacum, lactea via, stellis occultis, aut nebulosis, vel obscuris stellis nubis naturæ, Martis & Solis. Et in Centiloquio: Si Luna Soli aduersa in nebulosis stellis adjungitur, erit in nati visu malum. Qui enim sub eclipsi nascuntur, oculis turbabuntur. Præterea Saturnus & Mars minantur etiam luminibus. Si sunt in Occiduo cardine, & ambæ maleficæ stellæ in cardine Orientali, & Sol quoque in cardine, oculis capietur. Præterea si Mars aut Saturnus, Lunam in angulis sitam Occidentalem, & hi ipsi in centris constituti Solem accesserint, vtrique oculo minantur. Mars quidem à plaga, aut pulsatione, ferro, aut actione cœcitatem adducit. Si Mercurius concitatus in palæstris & gymnasiis, aut malorum hominum incursibus, Saturnus per suffusionem, frigus, glaucomata, & similia. Et in Centiloquio: Si Luna in Occiduo cardine, ambæque maleficæ stellæ in cardine Orientali, & Sol quoque cardinalis, natus ipse oculis capietur. Ab eo Maternus: Saturnus & Mars in cardinibus partiliter constitutus, vel Sol & Luna in horoscopo, & Mars in septima, & beneuolæ non aliqua radiatione respiciant. Sed quæ Astrologi ex variis experientiis emendicati sunt, poterant ex stellarum physiognomonia illico edocere. Quis non videt Solem & Lunam esse, veluti cœli oculos? vt enim oculi nostrum corpus illuminant, ita & luminaria hæc magna cœlum & mundum illuminant. Quid in homine illustrius quam oculus? quid in cœlo nobilius, quam duo hæc luminaria? vt oculi hominum stellæ, ita & stellæ sunt mundi oculi. Æquum igitur erat, vt cum ea luminaria in cœlo lumine orbarentur, vt in eclipsi, vt qui sub ea nascerentur, essent & luminibus orbati, & qui sub stellis illis nebulosis, obscurisque nascerentur, & oculi quoque eorum caligarent. Sunt enim Plejades in Tauro, aselli in Cancro, nebulosæ & obscuræ, vt cæcos & lumine orbatos diceres: Et quia in cœlo lactea via conspicitur, non aliunde lac illud euenit; nisi ex obscuris stellis, & vix visu perceptili-

bus, vt in meteoris nostris latius explicauimus. Sic & Martis sydus retuse rubet, & Saturni plumbeo colore liuescit, vt non immerito hominum luminibus impedimenta minentur.

Sed ex eorum scriptis colligere poterimus, luminaria, vt potissimum in angulis infeliciter collocata, portendunt natos maxima difficultate Magistratus, officia, & dignitates consecuturos, cum ipsi sint, qui eiusmodi dignitates largiantur. Item Saturnus & Mars infesti, infirmitates, vulnera & ignes decernunt, & eorum aspectus infortunati, violenta etiam morte necari minantur. Idemque promittitur ex Luna in ascendente infœliciter collocata. Sed hæc non ex cœlesti influxu portendi, sed ex ipsa morum qualitate, nam qui cœci sunt, ex affecto cerebro malum prouenit, & maximus defectus in maximo viscere, maximum est, vnde & maxime, eorum actiones læduntur, & qui eiusmodi viscere vitiati sunt, scelesti sunt, vnde facile in rixas & mortes peruenturi sunt. Vnde non infœliciter dictum fuit; Cauete à diminutis, quia infortunati. Et per diminutos maxime omnium intelliguntur cœci, & gibbosi, quia diminutio cecidit circa principalia viscera, cerebrum & cor.

Quæ dicta sunt de corporibus cœlestibus, aut naturali temperamento qualitatum, aut humorum, sic sunt accipienda, vt intelligatur posse quidem humanam voluptatem ex his moueri ad eum modum, quo mouetur ab exteriore objecto, non tamen quantum ad exercitium actus, vt explicat S. Thomas 1. 2. q. 4. a, ter. 5. Vnde & Aristoteles ait, Sapiens dominabitur astris.

FINIS.